

Torsdagen den 11 april

Kl. 12.00–20.04

§ 1 Anmälan om ersättare

Talmannen anmälde att *Nermina Mizimovic* (S) skulle tjänstgöra som ersättare för *Laila Naraghi* (S) till och med den 7 maj i stället för till och med den 22 april som tidigare meddelats.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp anmält *Nermina Mizimovic* som suppleant i konstitutionsutskottet och i skatteutskottet under tiden för *Laila Naraghi*s ledighet.

Talmannen förklarade vald *till och med den 7 maj* till

suppleant i konstitutionsutskottet
Nermina Mizimovic (S)

suppleant i skatteutskottet
Nermina Mizimovic (S)

§ 3 Utökning av antalet suppleanter

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, tillstyrkt att antalet suppleanter i EU-nämnden skulle utökas från 87 till 88.

Kammaren medgav denna utökning.

§ 4 Val av extra suppleant

Val av extra suppleant i EU-nämnden företogs.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

suppleant i EU-nämnden
Lorentz Tovatt (MP)

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2018/19:99 till finansutskottet

2018/19:100

Förslagspunkt 1 till finansutskottet

Förslagspunkt 2–5 till konstitutionsutskottet

2018/19:107 och 108 till civilutskottet

Skrivelser

2018/19:97 till arbetsmarknadsutskottet

2018/19:98 till skatteutskottet

2018/19:109 till utbildningsutskottet

Straffrättsliga frågor

§ 6 Straffrättsliga frågor

Justitieutskottets betänkande 2018/19:JuU11

Straffrättsliga frågor

föredrogs.

Anf. 1 GUSTAF LANTZ (S):

Herr talman! I dag ska vi debattera straffrättsliga frågor. Det är såklart viktigt för att komma till rätta med brottsligheten. Vi ska däremot inte lura oss att tro att det är tillräckligt; det är det långt ifrån. Att tro detta vore ungefär som att Henrik Rydström, som tränar Sirius, bara skulle fokusera på sin backlinje, och det gör han inte. Sirius leder allsvenskan, ska jag tillägga. Vi måste vara offensiva i kampen mot brottsligheten och jobba förebyggande.

Jag jobbade på häktet när jag pluggade i Uppsala. Jag jobbade på en avdelning där man inte hade restriktioner, och jag hade ganska bra möjligheter att sitta ned och prata med de intagna. Det visade sig ofta vara kreativa, känsliga och roliga människor som jag fick träffa i mitt jobb men som samtidigt hade gjort sig skyldiga till förfärliga brott som hade skadat många och mycket. I samtal kom det ofta fram liknande berättelser om en trasslig barndom och en trasig uppväxt. Droger hade ofta satt klorna i dessa personer tidigt i deras liv. Kriminalvårdens statistik visar att över hälften av dem som kommer in i kriminalvården har ett bagage med missbruk. Det var inte ovanligt att stöta på psykisk ohälsa, dålig självkänsla och självskadebeteende. Dessa personer hade ofta ruiner till liv som det var svårt att kravla sig upp ifrån.

När jag gick i gymnasiet hade vi en missbrukare och tidigare kriminell som kom och pratade med oss. Han berättade om sitt liv och vad han hade varit med om. Helt oproportionerligt mycket av hans tid gick åt till att förklara hur han hade erövrat en kvinnas hjärta i en duell med Owe Thörnqvist. Det var dock inte detta vi tog med oss från mötet, utan det var denna person som öppenheartigt berättade om sina snedsteg i livet. Han ville visa att vi individer, vi ungdomar, hade ett ansvar att välja väg. Och så är det: Individerna har ett ansvar. Men också samhället har ett ansvar: att röja stigar så att man kan välja rätt väg.

Vi har tagit upp förut här i kammaren att vi i utskottet var på en alldeles fantastisk resa till USA där vi träffade amerikanska poliser. Då kom jag att tänka på den där personen som kom till vårt klassrum och berättade sin historia. Fast det var på en annan nivå – vi var ju i USA i rollen av lagstiftare. Det var ett annat samhälle som berättade sin historia och som varnade oss för att gå samma väg. Polis efter polis sa: Välj inte vår väg! Håll ihop samhället! Satsa på skolan! Polisen klarar det inte själva.

Det var ett tydligt budskap som stärkte mig i min ideologi som socialdemokrat. Därför tar vi inte kampen mot brottsligheten bara vad gäller straffen i justitieutskottet, utan vi tar den i socialutskottet, i utbildningsutskottet och i kommuner och landsting. Det är där vi skapar förutsättningar för idrottsledaren, läraren och fältassistenten att göra sitt för att jobba förebyggande mot brottsligheten.

Men i dag diskuterar vi straff, och det är bra. Riksdagens betänkanden når sällan pockettoppen. För att nå dit måste man ha en bra baksidestext, och det har ju inte betänkandena. Men om betänkandet hade haft en baksidestext tror jag att det hade varit något i stil med: ”En handlingskraftig regering och en otalig riksdag”. Så tycker jag att man kan sammanfatta betänkandet.

Den socialdemokratiskt ledda regeringen har sedan 2014 lagt fram långt över 100 propositioner som har gått igenom riksdagen. Där riksdagen nu uppmanar regeringen att agera är regeringen redan på gång. Detta är genomgående i det betänkande som ligger på bordet.

Jag tycker att det är utmärkt att statsminister Stefan Löfven har aviserat i regeringsförklaringen att grovt sexuellt utnyttjande ska införas som brottsrubricering. Där har vi ett förslag till tillkännagivande. Jag tycker att det är utmärkt att statsministern har aviserat i sin regeringsförklaring att minimistraffet för våldtäkt ska höjas. Också där finns ett förslag till tillkännagivande från riksdagen om samma sak. Dessa steg tas samtidigt som metoo har öppnat upp viktiga diskussioner och nödvändiga attitydförändringar.

I förra veckan meddelade regeringen också att den kommer att föreslå riksdagen mycket kraftfull lagstiftning för att skydda blåljuspersonal. Jag måste säga att första gången jag hörde talas om att brandmän hade fått stenar kastade på sig när de kommit för att släcka bränder förstod jag inte, utan jag blev helt brydd och ställd. Jag tror att många med mig har samma reaktion inför något sådant. Det är klart att vi ska se till att det är ett bra skydd och att vi ska ha stränga straff för den som försöker hindra våra brandmän, ambulanser och poliser att göra gott och att vara där för människor i nöd.

Jag tittar ofta på innebandy – jag är ju från innebandyns världshuvudstad Uppsala. När Storvreta spelar finns det *en* sak som upprör laget enormt och som får hela laget att rusa in och dra en röd linje, och det är om man försöker ge sig på målvakten. Jag gillar den känslan, när hela laget sluter upp. Det är exakt detta stöd vi ska ge till vår blåljuspersonal, och det gör vi med den lagstiftning som nu ligger på bordet.

Avslutningsvis måste jag bara säga: Det finns ett skarpt förslag, och vi har också ett förslag till tillkännagivande på bordet. Men jag tror att det finns anledning till lite självrannsakan här i riksdagen. Är det så vi ska använda tillkännagivandena, när det finns ett skarpt förslag? Detta är exakt

vad riksdagen vill, och nu är vi där. Ändå måste man slå in den öppna dörren.

Jag brukar också kolla på badminton. Vi är väldigt bra på badminton också i Uppsala, genom Fyrisfjädern. Det är en fantastisk sport att titta på, men det finns ett problem. I en tävling är det sex matcher, och den som vinner flest har vunnit tävlingen. Men alla som kan räkna vet att om ett lag vinner fyra matcher i rad är spänningen slut. Det känns lite som att vi är där i dag – en badmintonmatch där det står 4-0. Det är ett ganska meningslöst spel vi ägnar oss åt om vi ska diskutera Blåljusutredningen eller att man ska komma fram med en sådan, när den faktiskt finns precis runt hörnet.

Det finns vissa andra likheter med badminton: Man spelar med en fjäderboll, och det känns lite grann som att göra en höna av en fjäder att slå på stora trumman när det kommer till tillkännagivanden om saker där det har aviserats skarpa konkreta förslag som vi snart får möjlighet att diskutera närmare i riksdagen.

Jag vill avslutningsvis yrka bifall till samtliga reservationer som Socialdemokraterna står bakom i detta betänkande, reservationerna 16, 33 och 41, samt till vårt särskilda yttrande.

(Applåder)

Anf. 2 JOHAN FORSSELL (M):

Herr talman! Jag kommer inte att vara lika idrottsfokuserad i mitt anförande. Ni får ursäkta mig, men jag tänkte använda mina minuter till att tala om vilken lagstiftning som jag vill se för att säkerställa att vi ger brottsoffer i detta land den upprättelse som de faktiskt förtjänar.

Detta är viktiga frågor. Vi ser en växande otrygghet runt om i vårt land. Väldigt många människor i Sverige känner att det land som man kanske har växt upp i, som man har bott i och som man har tillbringat många år i har förändrats, att man inte längre vågar gå ut och att man kanske tittar sig om över axeln när man går till affären, när man går till sitt arbete eller för den delen när man är i skolan.

Det brukar vara populärt i denna talarstol att tala om statistik, och med statistik kan man visa väldigt många olika saker. Men man kan aldrig ta ifrån människor deras upplevelser.

Vi ser en mycket allvarlig utveckling på detta område, inte minst när det gäller sexualbrotten. Utsattheten – andelen som säger att man är utsatt för sexualbrott – har ökat från 2 till nästan 7 procent på bara fem års tid. Det är en oerhört kraftig ökning.

Samtidigt säger svenska kvinnor, enligt Brottsförebyggande rådets trygghetsundersökning, att de är otryggare än någonsin tidigare. Nästan var tionde ung kvinna i Sverige uppgav att de under året hade utsatts för ett allvarligt sexualbrott, alltså försök till eller fullbordad våldtäkt. Och nästan varannan ung kvinna – 44 procent – säger att de i dag känner sig otrygga utomhus på kvällen i det egna bostadsområdet. Så ser Sverige ut 2019.

Det finns naturligtvis flera olika förklaringar till detta och flera olika komponenter. Vi ser till exempel en polis i Sverige som är kraftigt underdimensionerad. Det går tyvärr, vill jag säga, trögt i rekryteringsarbetet när det gäller att nå målet om 10 000 fler polisanställda. Vi ser fortfarande inte

någon riktad lönesatsning till landets hårt arbetande poliser. Vi ser fortfarande inte heller någon betald polisutbildning. Vi får nu också rapporter om att sexualbrotten inte heller är prioriterade i utredningsarbetet. Det tycker jag är mycket allvarligt. Få saker är så viktiga, skulle jag vilja säga, i polisens utredningsarbete som just sexualbrotten oftast riktade mot kvinnor.

Herr talman! Det finns också ljuspunkter. När regeringen inte lyckas ta ansvar får andra träda in. När jag tittar i detta betänkande är det mycket positivt att jag ser att det finns en majoritet i utskottet som vid tolv olika tillfällen väljer att gå före och ge regeringen i uppdrag att genomföra olika typer av lagstiftning. Denna majoritet ser lite olika ut i olika frågor. Men jag vill tacka alla partier som har gjort detta möjligt. Det är viktigt och betydelsefullt att vi tillsammans driver på för att få skarpare lagstiftning på plats och ta det ansvar som regeringen, som nu är inne på sitt femte år, inte har lyckats ta.

Det finns flera saker som kan lyftas fram. Ska jag välja någonting är det just sexualbrotten. Moderaterna har sedan hösten 2017 föreslagit att minimistraftet för våldtäkt av normalgraden ska skärpas från två till tre års fängelse. Det stora antalet våldtäktsmål i domstol avser just våldtäkt av normalgraden. Straffet har faktiskt inte ändrats sedan brottsbalken infördes.

För snart ett år sedan riktade denna riksdag ett tillkännagivande till regeringen om att minimistraftet för våldtäkt bör skärpas i enlighet med Moderaternas förslag. Regeringen har fortfarande inte återkommit till riksdagen i frågan, vilket leder till att vi tar upp samma fråga nu igen.

Herr talman! Ett år senare kan jag konstatera att det fortfarande inte pågår någon utredning. Jag tycker inte att en regering ska agera så senfärdigt i en så viktig fråga. Tyvärr är inte detta en isolerad händelse. Vi ser detta på område efter område, på punkt efter punkt.

Vi har terrorlagstiftningen där vi gjorde en överenskommelse 2015 men där allting ännu inte har genomförts. Det som har presenterats har hållit en så undermålig kvalitet i väldigt viktiga delar att regeringen har varit tvungen att dra tillbaka det. Och det är högst oklart om det över huvud taget kan träda i kraft.

Det handlar om sexualbrotten. Det handlar också om arbetet mot hedersförtryck, där det finns en utredning från augusti 2018 med ett förslaget ikraftträdande den 1 januari 2020. Men i januariöverenskommelsen är det väldigt tydligt att det ska utredas igen och träda i kraft först den 1 januari 2022. Samtidigt berättar tiotusentals killar och tjejer i detta land att de lever under ett vedervärdigt hedersförtryck – normer från medeltiden som inte hör hemma i Sverige eller i något annat land för den delen.

Herr talman! Jag inser naturligtvis att det är bekvämt för en regering att kunna peka på en opposition och säga: Ni bara klagar. Ni är aldrig nöjda. Allt är fel.

Men det är faktiskt så att område efter område, lagstiftning efter lagstiftning försenas. Allt dras i långbänk. För detta förtjänar regeringen kritik. Om regeringen inte förtjänar kritik för detta vet jag inte vad man förtjänar kritik för. Det är nämligen precis som jag har beskrivit.

Mot bakgrund av den utsatthet och den otrygghet som allt fler människor i vårt land upplever hoppas jag att regeringen tar dessa frågor på större allvar framöver än vad man hittills har gjort, därför att detta inte är vad som helst. Detta är kärnstaten; det är välfärdens kärna. Ingenting i livet

spelar någon roll om man inte kan känna sig säker och trygg i sin vardag. Vi moderater kommer att fortsätta att driva regeringen framför oss i dessa viktiga frågor.

Jag står naturligtvis bakom alla våra reservationer, men för tids vinande yrkar jag bifall endast till reservation 48.
(Applåder)

Anf. 3 TALMANNEN:

Apropå yrkanden noterar vi när det gäller yrkandet i det föregående anförandet att det finns en fjärde reservation som Socialdemokraterna står bakom, reservation 43. Då är frågan om yrkandet skulle avse även denna reservation.

Jag vill också referera till en diskussion som jag hade med gruppledarna i går vid ett gruppleadmöte, där vi enades om att förnya den informella uppgörelse som finns mellan partierna om att man bara yrkar på en reservation per parti och betänkande för att inte få oändliga voteringar.

Om den ena eller andra upplysningen som jag framförde här föranleder någon förändring av de tre yrkanden som jag hittills har uppfattat går det bra att begära ordet igen och framföra det från talarstolen.

Anf. 4 ADAM MARTTINEN (SD):

Herr talman! Jag börjar med yrkandet, eftersom det var på tapeten. Jag yrkar bifall till vår reservation nr 34 om deltagande i kriminell organisation.

Vi debatterar här det straffrättsliga motionsbetänkande som årligen återkommer i riksdagen och där vi partier får visa vilken typ av politik vi vill ha på det straffrättsliga området. Även jag kan notera att det när Socialdemokraterna håller ett anförande tar ungefär fyra minuter innan man kommer in på själva de sakfrågor som finns i betänkandet. De andra minuterna handlar om andra saker som inte explicit berör vårt ansvarsområde.

Detta är lite symptomatiskt för den kriminalpolitiska debatten när det kommer till socialister – och även liberaler, för den delen: Man är väldigt fokuserad på andra sakområden än just det kriminalpolitiska. ”Fler fritidsgårdar” brukar vara den gängse beskrivningen när det gäller de mest handlingskraftiga åtgärderna i kriminalpolitiken från socialistiska partier. Då tycker jag att man lite grann har missförstått det uppdrag vi i justitieutskottet har.

Vårt uppdrag handlar självklart om att ta fram tillfredsställande lagstiftning som ger rättsväsendet möjligheter att ingripa mot allvarlig brottslighet. Som vi ser det ska vi ge brottsoffren ordentlig upprättelse, vilket gör att själva kontraktet mellan staten och medborgarna uppfylls så att medborgarna känner tillit till rättssamhället. Det är det som är själva sakinnehållet och det vi borde diskutera.

Gustaf Lantz från Socialdemokraterna säger att vi har haft en väldigt handlingskraftig regering och att över hundra propositioner levererades från regeringen under förra mandatperioden. Det ska såklart ses i ljuset av att det från oppositionens sida föreslogs minst lika många tillkännagivanden till regeringen under föregående mandatperiod. Många av de propositioner som regeringen har levererat har baserats på just tillkännagivanden till regeringen, som oppositionen har stått för. Vi kan alltså med all rätt säga att den konservativa oppositionen har tryckt på i frågor och tvingat

regeringen att ta fram nödvändig lagstiftning – som regeringen sedan är väldigt stolt över.

Exempelvis kan nämnas det som Morgan Johansson, vår justitieminister, valsade runt med under hela valrörelsen, nämligen skärpt straff för vapenbrott till två års fängelse. Det var någonting som vi från Sverigedemokraternas sida, ensamma i oppositionen, pushade på för under den föregående mandatperioden. Vi gjorde det under tre och ett halvt år. När Sverige sedan haft rekordår efter rekordår med skottlossningar levererar regeringen just det som Sverigedemokraterna har krävt: en höjning av straffet för grovt vapenbrott till två års fängelse, så att man kan häkta dessa individer.

Detta var så att säga Socialdemokraternas flaggskepp i den kriminalpolitiska debatten i valrörelsen, att man vidtagit just den åtgärden. Om vi hade haft regeringsmakten hade vi kunnat vidta den mycket tidigare och därmed kommit åt fler brottslingar i ett tidigare skede. Så ser förhållandet ut mellan den påstått handlingskraftiga regeringen och den så kallade ivriga oppositionen i riksdagen.

I det här betänkandet föreslås tolv tillkännagivanden, och vi får höra att regeringen minsann har ett pågående arbete och att tillkännagivandena är helt onödiga. Då kan jag, precis som föregående talare från Moderaterna, peka på ett av de tillkännagivanden vi har i betänkandet, nämligen det som gäller sexualbrotten och skärpt straff för våldtäkt av normalgraden. Detta var någonting som oppositionen drev fram ett tillkännagivande om under föregående mandatperiod, när regeringen valde att inte skärpa straffet för våldtäkt av normalgraden. När vi antog samtyckeslagen under förra mandatperioden valde de rödgröna partierna i kammaren att inte justera straffet för våldtäkt av normalgraden. Vi riktade ett tillkännagivande till regeringen om detta, och det är ett tillkännagivande som åter ligger på bordet eftersom regeringen inte har levererat.

Samtidigt kan vi från oppositionens sida givetvis säga att det kanske blir lite hattigt när vi riktar tillkännagivanden som regeringen *delvis* anpassar sig efter. Därför måste det till en översyn av straffskalorna för sexualbrotten generellt sett. Vi måste harmonisera samtliga straffskalor som justeras på grund av tillkännagivanden eller egna initiativ från regeringens sida. Det krävs ett sådant helhetsarbete, och det finns också återgivet som ett av tillkännagivandena.

En annan viktig sak jag vill poängtera när det gäller just detta betänkande är straffmätningen vid flerfaldig brottslighet – den så kallade mängdrabatten för brott. Sverigedemokraterna var ett av de partier som i opposition under föregående mandatperiod motionerade om detta. Vi har nu lyckats fånga en majoritet i utskottet för att delvis genomföra precis det Sverigedemokraterna har efterfrågat, det vill säga att man får en tydligare straffmätning för samtliga brott som en individ står åtalad för i stället för att individen åtalas enbart för det grävsta brottet medan andra brott skrivs av.

Detta är viktigt bland annat för att samhället ska markera för en person som begår många brott att det är allvarligt att begå flera brott. Även innan man blir åtalad ska det givetvis synas i straffmätningen om man har begått många eller få brott, och det åstadkommer vi just genom det här tillkännagivandet till regeringen. Det är en tydlig markering av exakt hur vi vill ha det, för risken när man låter en rödgrön regering utforma villkoren för en påökning av den så kallade mängdrabatten är att det blir alldeles för lite

och alldeles för sent. Därför har vi valt att tillsammans med de andra partierna i opposition rikta ett tillkännagivande till regeringen där vi tydligt markerar att hela straffet ska utmätas för de tre grävsta brotten.

Jag har inte riktigt hunnit komma in på den reservation jag har annonserat att jag ställer mig bakom, men den gäller deltagande i kriminell organisation. Det bygger på samma princip som det som är aktuellt i den allmänna debatten om deltagande i terrororganisation.

Ska vi komma åt de personer som sitter högt upp i hierarkin i de kriminella nätverken måste vi ta till ny lagstiftning som gör det möjligt att väcka åtal mot personer som deltar i kriminella organisationer. Det kan exempelvis gälla nazistiska organisationer, kommunistiska organisationer eller andra våldsbejakande – eller bara kriminella – organisationer. Det handlar om att på allvar kunna bryta ned dessa strukturer. Även de som tillsammans planerar och organiserar och sedan låter andra utföra brotten ska alltså kunna åtalas för sin medverkan i en kriminell organisation.

Därför behövs det en ny brottsrubricering, deltagande i kriminell organisation, och det är det jag väljer att yrka på i den här debatten.

Anf. 5 JONNY CATO HANSSON (C):

Herr talman! Inledningsvis vill jag säga att Centerpartiet givetvis står bakom alla sina reservationer, men för att spara tid väljer jag att yrka bifall enbart till reservation 21.

Tryggheten i vårt land är en viktig och avgörande samhällsfråga. Det är en komplex fråga med många pusselbitar som hänger ihop. Under de senaste veckorna har vi i denna kammare talat mycket om rättssäkerhet, och i dag ska vi debattera såväl straffrättsliga frågor som brottsofferfrågor. Det ena hänger ihop med det andra.

Samhällsutvecklingen när det gäller vissa trygghetsfrågor har de senaste åren varit väldigt oroväckande. En sådan fråga är hot och våld mot blåljuspersonal. De senaste åren har vi sett många fruktansvärda exempel på våld mot poliser samt mot personal inom räddningstjänsten och hälso- och sjukvården. Detta är oacceptabla handlingar som måste stoppas.

Det är bra att regeringen så sent som i torsdags fattade beslut om att lägga fram förslag på skärpt lagstiftning mot blåljuspersonal, men jag måste säga att jag saknar en hel del i förslaget. Jag tycker att det är anmärkningsvärt att man väljer att lämna såväl Kustbevakningen som Tullverket helt utanför förslaget; i min värld är anställda vid Tullverket så mycket blåljuspersonal som man bara kan bli.

Sexuellt ofredande, sexuella övergrepp, sexualbrott och våldtäkt är fruktansvärda handlingar. Det är brott som måste få hårda och omedelbara konsekvenser. Här behövs det fler, hårdare och skarpare åtgärder samt ny lagstiftning. Det är bra att vi i dag förhoppningsvis får ett tillkännagivande om en översyn av straffskalor för sexualbrott, skärpta straff för våldtäkt av normalgraden, skärpta straff för sexuella övergrepp och en ny brottsrubricering om grovt sexuellt ofredande. Det är mycket välkommet.

Herr talman! Det finns mycket i detta betänkande som vi är överens om, och jag tycker att det är bra att riksdagen i dag ser ut att göra tolv tillkännagivanden till regeringen om hårdare tag mot avskryvade brottslighet. Men det finns också frågor där vi inte är överens, och jag tänker ägna min resterande tid åt en fråga som är väldigt viktig för Centerpartiet.

Det var med förtvivlan, ledsamhet och ren och skär ilska som jag tidigare i vår tog del av Göteborgspostens granskning av hot och trakasserier mot våra lantbrukare. Granskningen visade på en rad fruktansvärda exempel på vad våra lantbrukare får stå ut med och på vad deras barn och familjer utsätts för.

Nu i dagarna har frågan aktualiserats på nytt. De kommande veckorna kommer det att arrangeras kosläpp på bondgårdar runt om i södra Sverige. Detta är en tradition för att fira vårens ankomst, en möjlighet för barnfamiljer att se var maten vi äter kommer från och ett sätt för landets bönder att visa upp sina fantastiska verksamheter.

Vi har i Kvällsposten kunnat läsa om bland annat en mjölkbonde i Blekinge som fått uppleva det här på nära håll. För hans del handlar det om aktivister som hotat med att de – jag ber om ursäkt, herr talman – ”ska ställa till ett helvete och lite till”. Vi har också kunnat läsa om influencers som jämför mjölkbönder med Josef Fritzl.

Det är allvar nu. Det räcker. Vi måste börja ta hot och trakasserier mot landets bönder på allvar. När så många som var fjärde lantbrukare känner oro över att utsättas för hot och trakasserier av extrema djurrättsaktivister är läget ytterst allvarligt.

För Centerpartiet är detta inte bara ett branschproblem – det är ett demokratiproblem. Vi får aldrig acceptera icke-demokratiska metoder i politiskt syfte. Det krävs handling för att öka tryggheten på landsbygden, inte minst för våra lantbrukare.

Centerpartiet vill gå fram med kraftfulla åtgärder på området. Det handlar bland annat om att stoppa medel till våldsbejakande organisationer, om att se över lagen om intrång och hemfridsbrott och om en ny brottskod och brottsrubricering på området.

Det krävs kraftfulla åtgärder för att öka tryggheten för våra bönder och lantbrukare, som är så viktiga för att vi ska kunna klara livsmedelsförsörjningen och nå målen i vår livsmedelsstrategi. Centerpartiet kommer att fortsätta agera blåslampa för att hot och våld i djurrättens namn ska få ett slut en gång för alla.

Anf. 6 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Herr talman! Jag kan inte annat än instämma i det som Jonny Cato slutligen kom till i sitt anförande när det gäller hot och våld mot lantbrukare och mot våra bönder. På detta område finns det två reservationer i betänkandet: en som Sverigedemokraterna står bakom och en som Centerpartiet och Kristdemokraterna, tror jag, gemensamt står bakom.

Det kan ju vara så att Sverigedemokraternas reservation står som huvudförslag mot avslag. Sverigedemokraternas reservation tar upp just detta med hot och våld mot lantbrukare, som vi ser som väldigt allvarligt. Vi föreslår i reservationen straffskärpningar för denna typ av brott så att de prioriteras högre av polisen och även ger en tydligare konsekvens för de personer som ägnar sig åt denna typ av kriminalitet, där laglydiga människor som arbetar hårt utsätts för ett organiserat brott. Detta är någonting som samhället måste se mer allvarligt på än vad som är fallet i dag.

Min fråga till Jonny Cato Hansson är: När vi står i kammaren och eventuellt har Sverigedemokraternas reservation som huvudförslag mot avslag, kommer Centerpartiet då att visa stöd med all den kraft som Jonny Cato

Hansson visar i talarstolen och allt det engagemang som Jonny Cato Hansson visar för lantbrukarna? Kommer ni då att visa stöd för Sveriges lantbrukare och stödja Sverigedemokraternas reservation om att skärpa straffen för dem som begår dessa allvarliga brott mot Sveriges lantbrukare?

Anf. 7 JONNY CATO HANSSON (C) replik:

Herr talman! Centerpartiet kommer att följa praxis och rösta på vårt förslag och vår reservation, och oavsett vilket räcker inte Sverigedemokraternas, Kristdemokraternas och Centerpartiets röster tillsammans till.

Det jag tycker är lite beklämmande är att Adam Marttinen väljer att rikta frågorna och aggressionen mot mig och mot Centerpartiet, som faktiskt delar er åsikt i denna fråga och som har en reservation. Det vore mycket mer relevant att ställa frågan till de andra partierna här inne, som inte har några förslag i kammaren i dag på skärpta straff och skärpta åtgärder mot djurrätsrelaterad brottslighet.

Jag tycker att vi i hela trygghetsdebatten just nu slår väldigt mycket på varandra fast vi är överens. Det är ibland ganska små skillnader. Men när vi faktiskt inte är överens mellan olika partier är det de som ska få frågor – inte vi som faktiskt vill gå väldigt långt i dessa frågor.

Anf. 8 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Herr talman! Anledningen till att jag valde att ta replik mot Centerpartiet i denna debatt är inte så konstig. Vi var väldigt överens i valrörelsen om att vi behövde en ny regering för Sverige – en regering som på riktigt prioriterar vårt ansvarsområde. Och vad gör Centerpartiet efter valet? Jo, man väljer en socialdemokratisk justitieminister, och man väljer att lägga ned sina röster till förmån för en socialdemokratisk budget med anslag till vårt ansvarsområde. Det är inte jättekonstigt att jag valde att ta replik mot Centerpartiet i detta läge.

Den tröst som vi kan ge Sveriges lantbrukare för Centerpartiets räkning är att de kan få en praxis. Straffskärpningar är man inte beredd att gå ända in i kaklet för från Centerpartiets sida för att markera mot dessa brott, utan det Sveriges lantbrukare ska få som tröst från Centerpartiet är att man följer praxis. Det kan de ju känna en väldigt stor trygghet inför. När de utsätts för stenkastningar mitt i natten eller får mordhot sprejade på sina bilar kan vi i alla fall veta att Centerpartiet har en praxis. Det känns ju jättefint att Centerpartiet levererar så mycket.

Centerpartiet är mer intresserat av sitt eget imagebygge än av att stödja de hederliga medborgare som finns ute i landet. Om man vill stödja dem på riktigt gör man vad som krävs för att åstadkomma en förändring – då går man hela vägen ut. Då står man inte i riksdagen och bryr sig mer om sin egen image än om att stödja de reservationer som på riktigt gör en skillnad för Sveriges lantbrukare. Där har Centerpartiet alldeles uppenbart en hemläxa att göra.

Anf. 9 JONNY CATO HANSSON (C) replik:

Herr talman! Om det är så himla viktigt att vi blir överens kan ju Sverigedemokraterna rösta på Centerpartiets reservation.

Jag tycker, återigen, att kritiken är felriktad. Det finns ingen som på allvar kan ifrågasätta var Centerpartiet står i dessa frågor. Det här handlar

inte om imagebyggande, utan det handlar om att detta är viktiga frågor för landsbygden.

Sedan kommer alltid det som nu börjar bli klassiskt om regeringsbildningen, budgeten och så vidare. Jag kan bara konstatera att regeringens vårbudget innehåller mer satsningar på rättsväsendet än den budget som M-KD levererade och som Sverigedemokraterna stod bakom.

Anf. 10 LINDA WESTERLUND SNECKER (V):

Herr talman! Vi befinner oss i en tid då höjda straff verkar vara lösningen på samhällets alla problem. Justitieministern brukar skryta om hur många straff han har höjt. Moderaterna tar varje tillfälle i akt att nykriminalisera och att höja straffen för ditten och datten.

Sossar och moderater fortsätter att ånga på. Straffreduktionen ska bort, och mindre brott ska räknas ihop och leda till otroligt långa fängelsestraff. Samtidigt är både häkten och anstalter fulla. Man ska låsa in fler, och de ska sitta på jättelång tid. Att låsa in en person under ett år kostar 1 miljon. Nya anstalter kommer att behöva byggas.

I går presenterades vårbudgeten, och inte fanns det några extra pengar där. Grattis till en politik med en konsekvensanalys på samma nivå som min treåring när han vägrar att ta på sig vantarna en kall aprilmorgon för att solen lyste i går.

Men jag håller med om en sak: Alla brott ska tas på allvar. Därför undrar jag varför det daltas så himla mycket med den utbredda brottsligheten kring finansiering och ekonomi. Av 100 företag är det 7 som startas enbart i kriminellt syfte. Företaget är den nya kofoten, och det är alldeles för enkelt att via offentliga upphandlingar lura kommuner och landsting på enorma summor och sedan bara sticka med pengarna.

Den borgerliga politiken med lättnader när det gäller företagens redovisningsuppgifter gynnar kriminalitet. Inte ens revision anser borgerliga partier att man ska ha, och man har till och med tagit bort revisionsplikten för mindre företag. Återigen, grattis – nu startar ett nytt kriminellt företag!

Några andra som lever och frodas i en politik som daltar med kriminella är bankerna. Det skatteplaneras, skattefuskas och göms undan. Samtidigt ska staten alltid stå redo för att rädda en bank från att läggas ned.

Den senaste tiden har präglats av flera avslöjanden om skatteflykt och penningtvätt med kopplingar till Danske Bank, Nordea och SEB. Innan dess var det avslöjanden i form av Panama Papers, Lux Leaks och Swiss Leaks som har visat att problemen är omfattande även i Sverige. Vi ser höginkomsttagare som gömmer pengar, bolag som planerar bort sin skatt och revisionsbyråer och banker som hjälper till.

Nu har det även framkommit att Swedbank kan ha använts för omfattande och systematisk penningtvätt under närmare ett decennium. Totalt beräknas minst 40 miljarder kronor ha slussats mellan misstänkta konton i Swedbank och Danske Bank i Baltikum.

Herr talman! Internationellt förs en debatt om bankernas roll i aggressiv skatteplanering. Banker, revisionsbyråer, skattejurister och konsulter tjänar stora pengar på att tillhandahålla rådgivning och tjänster som leder till såväl skattefusk som aggressiv skatteplanering. Bankerna är inte rädda för att fuska och skatteplanera, för straffet är inte tillräckligt kännbart. Låt mig då föreslå en lösning som känns: Vi höjer straffet – ekonomiskt. Därför ska banker som begår brott, som skatteplanering, betala riktigt stora

bötesbelopp. Böter ska vara efter inkomst. Har du mycket tillgångar blir det en fet böteslapp.

Storbritannien införde 2017 bestämmelser om tillgångsbaserade böter för de mest allvarliga fallen av skatteflykt från landet. Böterna börjar från vad som är lägst av 10 procent av värdet på tillgångarna och 10 gånger de uteblivna skatteintäkterna. Vi anser att Sverige bör införa ett liknande system som i Storbritannien med tillgångsbaserade böter. Det är liksom det enda rimliga.

Sköter sig inte bankerna får de sluta vara banker. Det är slut med daltandet med banker och skattefusket. Det är slut med storbankernas herravälde. Det är slut med att använda företag för att suga ut skattemedel från välfärden. Det är dags för kontroll, revision och stora bötessummor för dem som inte sköter sig. Straffet måste kännas.

Jag yrkar bifall till reservation 50.

Anf. 11 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Förbyggande insatser är självklart viktigt. Gustaf Lantz var inne på det i sitt anförande. Jag skulle kunna stå här och rada upp många olika satsningar, förslag och åtgärder som Kristdemokraterna har, inte minst när det gäller att stötta familjen och föräldrarnas roll för att ge en trygg start för barnen och för att vi ska kunna få ett tryggare samhälle. Jag skulle kunna prata om civilsamhällets förträffliga insatser, och när det kommer till innebandy också givetvis om Mullsjö innebandyklubbs fantastiska arbete inte bara på innebandyplanen utan också som en viktig aktör i det lokala samhället. Men den här debatten handlar om det straffrättsliga betänkandet från justitieutskottet.

Låt mig först betona ett av straffets syften, som för oss kristdemokrater är av stor betydelse, nämligen att bidra till upprättelse för brottsoffret. Straffen ska stå i proportion till de brott som har begåtts. Vi menar att under alltför lång tid har andra perspektiv dominerat den kriminalpolitiska debatten. Ofta har straffrätten stått på gärningsmannens sida. Det vill vi ändra på.

Herr talman! Vi kristdemokrater står bakom de tillkännagivanden som finns i betänkandet. I dag är de tolv till antalet. Justitieutskottet är flitigt med sina tillkännagivanden, och jag vill tacka mina kollegor i utskottet för ett gott samarbete. I utskottet finner vi ofta majoritet för god politik. Det är bra, för den här regeringen behöver sannerligen eldas på.

Tillkännagivandena gäller alltifrån skärpta straff för sexualbrott till inbrott och straffskärpningar för personer med kopplingar till kriminella nätverk och gäng. Det här är viktiga åtgärder för att komma åt den växande kriminaliteten.

Flera av de tillkännagivanden som vi i dag behandlar är delvis upprepningar av sådant riksdagen redan beslutat. Vi tar upp dem igen eftersom regeringen inte agerat. Annat är nytt, därför att nya problem påtalats och regeringen står handfallen inför de problemen.

Herr talman! Låt mig ta några exempel. Förra året slog sig regeringen för bröstet när den höjde maxstraffet för grov våldtäkt. Men straffskärpningen träffar ju inte majoriteten, 85 procent, av de våldtäkter som begås. Dessa bedöms inte som grova utan är i straffrättsliga termer av normalgraden. Där står straffskalorna still, samtidigt som andelen utsatta ökar kraftfullt och fler och fler säger sig inte ens vara trygga i sitt eget närområde.

Kristdemokraterna vill se höjda straff för *alla* våldtäkter och står därför bakom riksdagens tillkännagivande. Det är positivt att hela utskottet ställt sig bakom detta. Nu är det upp till regeringen att leverera. Min fråga till socialdemokraterna i den här debatten är: När kan vi förvänta oss ett förslag på riksdagens bord?

Herr talman! När vi förra året diskuterade det straffrättsliga betänkandet tillkännagav riksdagen att straff för våld mot blåljuspersonal ska tas fram men också att det vi kallar vitala samhällsfunktioner ska skyddas. Den som slår sönder ett socialkontor eller eldar upp en skola ger sig på hela lokalsamhället och behöver straffas därefter. Vi menar också att sjukhuspersonal måste skyddas.

Häromveckan slog regeringen på stora trumman. Tre ministrar, inklusive statsministern, presenterade förslagen från Blåljusutredningen. Där saknas en skärpning av brott av normalgraden. Där ingår varken tullpersonal eller Kustbevakningen. Där krävs att det är en del av en pågående utryckning eller en brottsbekämpande verksamhet. Viktiga byggnader, såsom socialkontor, skyddas inte. Inte heller skyddas de sjuksköterskor och läkare som möter ett ökande hot. Att vi ska behöva fortsätta föra regeringen framför oss här är märkligt.

Herr talman! Ett annat tydligt exempel på när straffrätten åsidosätter brottsofferperspektivet gäller mängdrabatten. Vi kristdemokrater menar att den borde avskaffas i sin nuvarande form och att gärningsmannen bör ta fullt straff för sina tre första brott. Vad hjälper det ett brottsoffer att en gärningsman begått en ännu värre handling mot någon annan?

Dessutom skulle en slopad mängdrabatt innebära säkrare gator och torg, eftersom seriebrottslingar skulle sitta inne längre. På så sätt ser vi till att inte bara hjälpa brottsoffer utan också att färre blir brottsoffer.

Brott kopplade till kriminella uppgörelser, överlåtelse av narkotika och övergrepp i rättsak siktar alla in sig på den grova organiserade brottsligheten. Den måste stoppas. Kriminellas kontroll över vissa utsatta områden måste brytas. Det är därför positivt att utskottets arbete fungerar bra när regeringens inte gör det. Ständigt och jämt måste riksdagen kräva att regeringen ska agera för att något ska hända.

Januaripartiernas 73-punktsprogram är tunt när det gäller brottsbekämpning, trots att åtgärder för lag och ordning är det som väljarna efterfrågar mest. Förmågan att förebygga, bekämpa och beivra brott är ett av statens kärnområden. Trots det agerar regeringen yrvaket varje gång något nytt händer. Det duger inte.

Herr talman! Jag vill lyfta fram två reservationer som Kristdemokraterna står bakom. Den ena handlar om djurrättsaktivism, som Jonny Cato Hansson redogjorde för. Jag läser rubriker i tidningen om att kosläpp ställs in för att bönder hotas av djurrättsaktivister. Det är fullständigt oacceptabelt.

Jag vill yrka bifall till en annan reservation, nämligen reservation 27 om stärkt straffrättsligt skydd för jägare, som belyser en angränsande problematik. Vi anser att angrepp på jägare som bedriver eftersöksjakt och skyddsjakt bör leda till hårdare straff eftersom dessa jägare utför ett viktigt samhällsuppdrag. Det behövs även ett riktat polisarbete med speciella insatsgrupper inriktade på denna typ av ideologiskt motiverad brottslighet. Därför yrkar jag alltså bifall till reservation 27.

(Applåder)

Anf. 12 JOHAN PEHRSON (L):

Herr talman! Det är en intensiv debatt det här. Vi har behandlat ca 180 yrkanden om att skärpa straffen. Det finns en vilja hos oss folkvalda att se till att Sverige blir ett än mer fantastiskt land att leva i och att brottsligheten ska försvinna.

Den straffrätt vi har i dag grundas på lite olika teorier. Den grundas på den absoluta teorin, ren vedergällning, eller på mer relativa straffrättsteorier som kan vara antingen allmänpreventiva eller individualpreventiva. Det första betyder att folk ska avhålla sig från att begå brott genom att det straffbeläggs. Ett sådant exempel är hastighetsbegränsningar. Man har straffbelagt fortkörning så att alla vet att den som kör för fort kan åka dit. Då kan människor i förhållande till straffets omfattning välja att ta en risk; ska man bli upptäckt eller inte? Det finns hastighetskameror och sådant, ni vet. Det kanske är någon här i kammaren som har åkt fast för fortkörning. Vad vet jag? Jag har faktiskt gjort det.

Skulle vi ha drakoniska straff på fortkörning och dra till med livstid för det skulle det uppfattas som kanske inte helt proportionellt, men det skulle definitivt sänka hastigheterna på våra vägar.

Vi har alltså en blandning av dessa olika principer om hur vi ska mäta och sätta straff. Flera av dem har mina meddebattörer berört skickligt här tidigare. Straffskalorna kan sägas vara mer absoluta. Vi sätter att ett visst brott är värt ett visst straff.

Flera har argumenterat skickligt för att sexualbrott är så pass vidriga handlingar att det finns stöd för att det etiskt sett ska vara ett högre straffvärde. Men själva straffen sätts kanske mer ur ett allmänpreventivt syfte. När det gäller påföljderna jobbar vi ändå fortfarande lite mer med individualprevention. Vi gör trots allt skillnad på människor som begår brott för första och andra gången jämfört med när de börjar komma upp i straffskalorna, även om vi tycker att det är otillräckligt och ska ses som än mer allvarligt.

Vi får inte glömma bort att vi har haft debatter tidigare som varit helt avgörande för utvecklingen av tryggheten i samhället. Det handlar om det som vi talade om häromveckan: unga lagöverträdare. Målet med kriminalpolitiken är såklart att första brottet ska vara sista brottet. Människor ska förstå att det händer någonting om man begår ett brott. Där har vi stora problem, hävdar jag. Men jag får hänvisa till den debatten.

Inte minst socialpolitiska åtgärder eller psykiatri, skola eller missbruksvård är helt avgörande för att minska brottsligheten. Många människor som begår brott är helt av banan. De är helt trasiga. Vi kan skärpa straffen hur mycket som helst. Det kommer aldrig att hjälpa dem. Det kan också vara människor som begår brott som har helt förvridna kulturmönster – eller vad man ska kalla det. Det handlar om brott i hederskulturens namn genom våld och i värsta fall mord. Det är människor som har en helt skadad verklighetsuppfattning.

Herr talman! Det är viktigt att lyfta fram ett tillkännagivande i betänkande JuU11. Det gäller mängdrabatten. Vi liberaler har pratat om det länge. Jag förutsätter att regeringen tar detta på allvar, precis som de andra tillkännagivandena, och återkommer. Det är ett helt orimligt system att man ska få så mycket rabatt för att begå brott på brott.

Vilken åklagare eller polis som helst kan berätta vilket problem det är, vid sidan av att människor kanske inte får den ökning i straffvärde som

finns. Det handlar om människor som har svårt att ta till sig samhällets straffrättsliga signaler och begår brott på brott, igen och igen. Det är ofta personer som behöver en längre tids inlåsning, inte minst för sin egen rehabilitering. Men samtidigt skyddas människor. På så sätt har straffen en tydlig samhällsskyddande uppgift.

Om människor får bra rehabilitering i kriminalvården kan man efter en längre tid komma ut som en bättre människa. Framför allt begår man inga brott under tiden.

Frågan om stärkt straffrättsligt skydd för blåljuspersonal har varit uppe. Det har också nämnts att regeringen presenterade sina tankar häromsistens. Liberalerna vill framhålla att det inte är tillräckligt. Det borde vara ett skärpt minimistraff för våld mot tjänsteman. Vi vill gärna att kränkningers ersättningen för poliser som attackeras ska stärkas.

Vi tror på en breddad lagstiftning så att också våld mot alarmerings-tjänstpersonal och brotten mot personal i hälso- och sjukvården inkluderas. Det ser ganska allvarligt ut på många ställen. När man kommer till sjukvården följer rena gänguppställningar med in på akuten. Och vi undrar varför så få vill bli sjuksköterskor. Det här är en orsak.

Liberalerna har också reservationer när det gäller fridskränkingsbrott och olaga förföljelse. Ett tips till mina kollegor är att vi faktiskt kan stifta en lag. Det är ju därför vi är här. Vi har dock den beredningsordningen att vi väntar på att regeringen ska komma tillbaka.

Olaga förföljelse var en lagstiftning som vi i stort sett beredde och genomförde i riksdagen. Liberalerna förde fram det. Det blev en bred upp-slutning, och vi genomförde en lagstiftning som innebar att så kallad stalkning kriminaliserades. Det jag pratar om är den subtila, lågintensiva men ständigt närvarande terrorn som människor verkar bedriva mot varandra. Vi ser att det finns förutsättningar för att se över och stärka den lagstiftningen. Det gäller fridskränkningen som en egen enhet men också frågan om olaga förföljelse.

Herr talman! Jag vill avsluta mitt anförande med att lyfta fram Europaperspektivet på detta. Vi står inför ett val till Europaparlamentet. I den här kammaren har det gjorts positionsförflyttningar i närtid, bland annat från Socialdemokraterna. Statsministern har varit ute och sagt att det skulle vara bra med en gemensam åklagarmyndighet på Europeanivå. Moderaterna har flyttat sig framåt. Och Kristdemokraterna har flyttat sig framåt.

Det är bra. Men de områden som den gemensamma europeiska åklagaren ska arbeta med är kraftigt begränsade. Det finns fortfarande områden där den grova organiserade brottsligheten, som opererar gränslöst, måste mötas av en gränsöverskridande brottsbekämpning. Där är Europeanivån viktig. Därför vill vi yrka bifall till reservation 39 där vi lyfter fram miljöbrott, penningtvätt, skattebrott och annat. Ni anar inte hur mycket moms som försvinner i EU-systemet på grund av grovt kriminella som lever bara på detta.

Där kan jag medge att Vänsterpartiet har en poäng i att det är straffskärpningar som vi borde se över. Här kommer det allmänpreventiva tillsammans med en riktig upptäcktsrisk att få en avskräckande effekt, så att människor struntar i den verksamheten, som i dag är väldigt lönsam.

Herr talman! För tids vinnande yrkar Liberalerna alltså bifall till endast reservation 39.

Anf. 13 GUSTAF LANTZ (S):
Herr talman! Jag vill för tids vinnande justera tidigare yrkanden till att endast gälla reservation 43.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 15.)

*Våldsbrott och
brottsoffer*

§ 7 Våldsbrott och brottsoffer

Justitieutskottets betänkande 2018/19:JuU14
Våldsbrott och brottsoffer
föredrogs.

Anf. 14 CARINA ÖDEBRINK (S):

Herr talman! Jag vill börja med att för Socialdemokraternas räkning yrka bifall till reservation 34.

Jag har en bakgrund som förskollärare. Från det arbetet har jag med mig erfarenheter som har varit till nytta för mig i mitt politiska uppdrag. Det senare har i sin tur varit till nytta för mig i mitt arbete som förskollärare.

Redan i förskolan och skolan är det ofta, men inte alltid, uppenbart vilka barn och unga som kommer att få det besvärligt på sin resa genom livet. Olika bakgrund, ekonomiska och sociala förutsättningar med mera spelar en avgörande roll för hur livet utvecklas för oss. Tidigt kan det synas vilka barn som behöver det där lilla extra för att kunna färdas väl genom livet. Tidiga insatser spelar då en avgörande roll för att förhindra att de hamnar i kriminalitet och våld. Känslan av att inte räkna till för dem som behöver det mest när man har en stor barngrupp att ansvara för är något jag bär med mig från mitt förskollärliv.

Herr talman! Det är därför angeläget med resurser till förskola och skola som kan kompensera för barnens olika förutsättningar. Det handlar om bra elevhälsa, bra hälso- och sjukvård liksom allas rätt och möjlighet till arbete och egen försörjning. Därför är det viktigt med den förstärkning av de allmänna statsbidragen till kommuner och landsting under mandatperioden som regeringen nu har presenterat i vårbudgeten.

Ojämligheten är viktig att bekämpa för individens men också för hela samhällets skull. Ojämligheten skadar nämligen allvarligt oss själva, våra barn och samhället vi lever i. Trots att våldsbrott och annan kriminalitet kan ha sin rot i skilda sociala och klassmässiga strukturer finns kriminalitet och våldsbrott i hela samhället och i alla samhällsklasser. Det är därför viktigt att budskapet från samhället är tydligt. Kriminaliteten ska bekämpas med ett starkt rättsväsen och ett starkt samhälle som håller ihop. Detta är en prioriterad fråga för regeringen, och stora satsningar har därför gjorts och kommer att göras framöver – allt för att öka tryggheten för vanligt folk, oavsett var vi lever våra liv.

Herr talman! Antalet anmälda sexualbrott ökar, och var fjärde kvinna uppger att de någon gång under sitt liv varit utsatta för brott i en nära relation. Mäns våld mot kvinnor fortsätter att vara ett stort problem trots stora insatser. Det är också viktigt att se och bekämpa våld i nära relationer, oavsett könstillhörighet.

Mäns våld mot kvinnor är det yttersta uttrycket för ojämställdhet, och arbetet med att bekämpa dessa brott handlar om att påverka pojkars och mäns attityder genom insatser i hela samhället. Rättsväsendet måste också prioritera sexualbrotten och brott i nära relationer. Fler gärningsmän ska åtalas och straffas. Om mäns våld mot kvinnor ska upphöra är det männen som måste förändras.

Den nya sexualbrottslagen, som började gälla förra året, har hittills lett till att fler brott bedömts som våldtäkt och att det dömts ut strängare straff än tidigare. Samtyckeslagen bidrar till att skapa en kultur, en samtyckeskultur, som markerar att sex som inte sker frivilligt alltid är olagligt.

Regeringen har fattat flera andra viktiga beslut i syfte att minska sexualbrotten och våld i nära relationer. Sedan 2017 gäller en strategi, och resurser har förts över för att genomföra den. Minimistraffet för grov våldtäkt har höjts, och anslagen till kvinnojourerna har ökat kraftigt.

Herr talman! Många flickor och kvinnor i Sverige utsätts för förtryck. De får inte vara som de vill, klä sig som de vill, umgås med vilka de vill eller älska den de vill. Det är ett förtryck som tar sig uttryck i förföljelse, våld och könsstypning. Det handlar om flickor som förvägras egna val av liv. Allt detta förtryck och våld med hedersmotiv som bakgrund och förklaring ska ingen flicka eller kvinna behöva utsättas för, och detta ska bekämpas med än större kraft. Medvetenheten om dessa brott har ökat och arbetet mot förtrycket har skärpts i rättssystemet och i samhället i övrigt.

Herr talman! Låt mig i detta sammanhang säga att det är med förvåning jag tar del av det utspel som i dag har gjorts av Moderaterna vad gäller hedersrelaterat våld och förtryck. Ingen kan tvivla på statsministerns ord eller Socialdemokraternas inställning i denna viktiga fråga. Frågan om hedersvåld och alla de flickor och kvinnor som berörs är alldeles för viktig för att vara föremål för ett politiskt taktiserande till nya lägstanivåer.

Detta är en fråga som det i riksdagen råder stor samsyn om vad gäller behov av ökat skydd och förebyggande arbete mot hedersvåld och förtryck samt ökat straffansvar för förövarna som utför detta eller som underlåter att ingripa.

Tillsammans med Centern och Liberalerna har regeringen lagt fast en inriktning för kampen mot hedersbrotten. För de partier som har valt att ställa sig på rätt sida av historien sker arbetet skyndsamt för att en ny lagstiftning ska komma på plats så snart som möjligt. Det är olyckligt att Moderaterna nu väljer att bedriva ett arbete på detta sätt i en fråga som det som sagt råder stor enighet om i justitieutskottet och i riksdagen.

Herr talman! Hur väl stödet till den som utsätts för våldsbrott och förtryck fungerar är ofta beroende av att många olika delar av samhället hänger samman. Det handlar om olika insatser över tid, alltifrån det breda förebyggande arbetet till hjälp och stöd i akuta lägen liksom till insatser och stöd efteråt, ibland under lång tid.

Herr talman! Slutligen måste brottsbekämpningen fungera i hela samhället, där vi både bekämpar brotten och brottens orsaker. Den långsiktigt bästa brottsbekämpningen är att bygga ett samhälle där de sociala klyftorna är små, där alla har rätt till arbete, där makten delas mellan kvinnor och män och där barn och unga har trygga uppväxtvillkor. På så sätt hänger välfärdspolitiken och kriminalpolitiken samman i ett Sverige som håller ihop i den svenska modellen.

(Applåder)

Anf. 15 LOUISE MEIJER (M):

Herr talman! Under 2018 anmäldes 13 400 misshandelsbrott mot en kvinna där gärningsmannen och offret stod i nära relation till varandra. I snitt är detta 257 misshandelsbrott i veckan eller 36 om dagen. Mäns våld mot kvinnor är ett samhällsproblem. En av de åtgärder som brukar vara aktuella i sådana fall är kontaktförbud. År 2018 skärptes straffen för överträdelser av kontaktförbud med elektronisk övervakning. Någon motsvarande straffskärpning gjordes inte för kontaktförbud utan elektronisk övervakning. Det är därför välkommet att en majoritet i justitieutskottet nu vill skärpa även detta brott.

Herr talman! Sverige är ett av världens mest jämställda länder. Samtidigt finns det områden i Sverige där jämställdheten inte alls är särskilt stor. Det handlar om områden där tjejer inte får gå ut, inte får bestämma över sin egen kropp eller inte får gifta sig med vem de vill.

Ingen vet exakt hur stort hedersförtrycket är eller hur det har utvecklats under de senaste åren. Socialstyrelsen fick för två år sedan i uppdrag att kartlägga omfattningen av hedersvåld. Två år senare meddelar de att detta inte går att mäta. Det finns dock indikationer. I en nyligen producerad rapport drar forskarna slutsatsen att graden av kontroll och begränsningar verkar öka. I fjol visade en kartläggning som genomfördes bland niondeklassare i landets tre största städer att mellan 7 och 20 procent av ungdomarna lever med hedersrelaterade normer och förtryck. År 2014 bedömde en statlig utredning att 100 000 killar och tjejer under 25 år lever under hedersförtryck.

Att lyfta problem med hederskultur har under flera år i den offentliga debatten varit förenat med att kallas rasist, främlingsfientlig och att fiska i grumliga vatten. För denna situation har i synnerhet vänsterpartier ett särskilt ansvar. Av rädsla att säga som det är körde till exempel Vänsterpartiet en kampanjbild på tre unga tjejer som till synes inte kommer i närheten av hederskultur, och man skrev: Skola, lek och glädje – inte äktenskap. Är det någon som tror att det är dessa tre tjejer som kommer att riskera barn- och tvångsäktenskap?

Det är den här typen av ängslighet som gjort att förortens kvinnor och flickor svikits av den svenska feminismen. Jämställdheten i Sverige ska komma alla landets tjejer till del. Då kan man inte se mellan fingrarna när en viss grupp förnekas sina basala rättigheter bara för att de är just kvinnor.

Herr talman! Moderaterna har det mest omfattande reformpaketet för att bekämpa hederskulturen. Här kommer 15 förslag från oss för att trycka tillbaka hederskulturen, som börjar slå rot i delar av landet.

Vi vill att hedersbrott ska vara både en egen brottsrubricering och en straffskärpningsgrund. Redan förra året tillkännagav riksdagen för regeringen att den bör göra hedersbrott till en egen brottsrubricering. Förra mandatperioden presenterades en utredning med ett förslag om att hedersmotiv skulle vara en straffskärpande grund och att reglerna skulle träda i kraft den 1 januari 2020. Nu säger regeringen, tillsammans med Centerpartiet och Liberalerna, i sin majoritetstext att lagstiftningen kommer att vara på plats först år 2022. Det är svårt att förstå varför regeringen dröjer i två år med att få på plats en så nödvändig lagstiftning.

Vi vill kriminalisera moralpoliser. Det ska vara brottsligt att genom tvång eller otillbörliga påtryckningar förmå någon att följa regler eller in-

struktioner som syftar till att upprätthålla en viss persons eller grupps heder. Vi vill även kartlägga förekomsten av självutnämnda moralpoliser. Vi vill att det införs en möjlighet att förbjuda moralpoliser på offentlig plats genom tillträdesförbud.

Vi vill öka kunskapen om hedersrelaterat våld genom att införa specialiserade poliser och åklagare för att stödja hanteringen av hedersbrott. Vi vill att lagstiftningen förtydligas, så att polisen ges möjlighet att omhänderta unga i en hederskontext för att skydda dem och säkerställa att den fortsatta utredningen inte försvåras. Vi vill att underrättelser till vårdnadshavare när ett barn har förhört ska kunna skjutas upp eller helt undvikas i de fall då det är till men för barnet. Vi vill också att man i vissa fall ska kunna hålla förhör med barn under 15 år utan vårdnadshavarens godkännande.

Det måste också bli enklare att förhindra att någon förs ut ur landet ofrivilligt för tvångsäktenskap utomlands. Vi vill därför se över möjligheten att införa en tvångsäktenskapsenhet liknande Forced Marriage Unit i Storbritannien. I Storbritannien kan dessutom domstolar utfärda förelägganden eller förbud till skydd för den som löper risk att giftas bort med tvång. Det kan till exempel innebära att en individ inte får föras utomlands eller att en bortförd individ ska föras tillbaka. Den som bryter mot ett föreläggande ska få olika typer av sanktioner, såsom vite eller fängelse. Vi vill att en liknande möjlighet ska införas här i Sverige.

Vi vill att det införs en möjlighet för lämpliga myndigheter att återkalla och omhänderta pass eller förhindra att pass utfärdas när det kan misstänkas att vårdnadshavare eller andra närstående har för avsikt att föra ut en unge ur landet för att tvinga den att gifta sig mot sin vilja. Vi vill att straffskalorna för brott relaterade till barnäktenskap ses över. Vi anser också att straffet för äktenskapstvång och vilseledande till äktenskapsresa bör skärpas. Vi vill kriminalisera stämpling, förberedelse och försök till vilseledande till tvångsäktenskapsresa.

Slutligen vill vi införa ett straffrättsligt ansvar för vårdnadshavare vid könsstympning. Könsstympning av flickor hör inte hemma i Sverige – och inte heller någon annanstans i världen för den delen.

Herr talman! På S-kongressen sa Löfven att Socialdemokraterna ska vara den ledande kraften i Sverige i arbetet mot hedersvåld. Trots det skjuter han upp klar och färdigutredd lagstiftning i två års tid. Vilket parti som är den ledande kraften mot hedersvåld tror jag talar för sig självt. Moderaterna står upp för alla Sveriges kvinnor, oavsett om de bor i Vellinge eller i Rosengård. Den kulturrelativistiska feminismen måste få ett slut.

Herr talman! Det är bra att Brottsförebyggande rådet inleder ett nytt forskningsprojekt som tittar på kopplingen mellan brottslighet och häromst. Senast en sådan undersökning gjordes var 2005. Den visade att det i gruppen utrikes födda män är fem gånger vanligare att vara misstänkt för sexbrott än i gruppen inrikes födda som har två föräldrar som också är svenskfödda. Moderaterna har under lång tid förespråkade att en ny sådan undersökning ska göras. Vi ser en stor ökning av sexualbrott. För att få bukt med problemet måste vi titta på alla aspekter och alla fakta.

Herr talman! Moderaterna står självklart bakom alla sina reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 7.
(Applåder)

Prot. 2018/19:77

11 april

*Våldsbrott och
brottsoffer*

Anf. 16 KATJA NYBERG (SD):

Herr talman! I stället för att värna om brottsoffren har Sverige under lång tid satt i system att tycka synd om brottslingar. Kriminalitet förklaras i termer av fattigdom och utanförskap. Det straffrättsliga systemet präglas av låga straff, straffrabatter och villkorlig frigivning. Även om åklagare yrkar på utvisning undgår dömda gärningsmän många gånger utvisning med motiveringen att de har stark koppling till Sverige eller av humanitära skäl. Det är inte brottslingarna som ska skyddas, utan den som utsätts för brott.

Ett anständigt samhälle får inte låta detta ske. Men tyvärr är det exakt vad som händer i Sverige i dag, och det är något som vi sverigedemokrater aldrig kommer att acceptera. Den som accepterar detta sviker inte bara offret och dess anhöriga, utan dessutom alla de människor som riskerar att bli nästa brottsoffer.

Låt mig vara tydlig. Att brottsoffer ute på gator och torg riskerar att möta den som slagit och sparkat kort efter att våldshandlingen begåtts är fullständigt oacceptabelt. Att vi som politiker gemensamt inte kan formulera ett klart och tydligt svar på hur detta ska undvikas är fullständigt obegripligt. Att inte ställa sig på offrens sida är att sätta omsorgen för brottslingar framför själva kärnan i begreppet rättvisa. Det är fullständigt fel, och Sverigedemokraterna kommer aldrig att ställa upp på detta.

Brister i rättssystemet handlar inte bara om våldsbrott. Det handlar om allt från cykelstölder, bedrägerier och id-kapningar till mord. Den person som har blivit utsatt för inbrottsstöld i sin bostad vet att det är en enorm kränkning av den personliga sfären. En nedlagd utredning med motiveringen att brott ej kan styrkas förstärker känslan av otrygghet, förstärker känslan av misstro och undergräver på sikt förtroendet för hela rättssystemet.

För att brottsoffer ska känna att de får någon form av upprättelse och för att inte skada tilltron till rättssystemet är det därför viktigt att tilldömt skadestånd verkligen utbetalas till brottsoffret. Sverigedemokraterna har länge drivit frågan om att reformera systemet gällande skadestånd och utbetalning av brottsskadeersättning. De relativt låga ersättningsnivåerna behöver höjas, i varje fall vad gäller brott mot person, och utbetalningssystemet för brottsoffer behöver ses över.

Som det ser ut i dag är det brottsoffret själv som får lägga ned tid och kraft för att få sitt skadestånd utbetalt. När domen har vunnit laga kraft får brottsoffret aktivt meddela Kronofogdemyndigheten att man vill ha hjälp med att få in skadeståndet. Men eftersom gärningsmannen ofta inte har några medel att betala med finns det inte heller något att driva in. I det läget får brottsoffret vända sig till sitt försäkringsbolag. Om det inte hjälper är nästa steg att lämna in en ansökan hos Brottsoffermyndigheten. Det är en plågsam process och en skymf mot de brottsoffer som fått sina liv förstörda.

Lika självklart som det är att staten tar ansvar för verkställighet av straff, lika självklart borde det vara att staten tar ansvar för att utdömda skadestånd betalas ut. Sedan är det upp till staten att driva in skulden från gärningsmannen. Brottsoffer ska alltid bli garanterade att få sitt skadestånd utbetalt.

Andra viktiga åtgärder med syfte att skydda brottsoffer och deras rätt till ett värdigt liv är att skärpa straffen för överträdelse av kontaktförbud

samt ta initiativ till att en brottsofferportal inrättas för dem som drabbas av bedrägerier och id-kapningar. Genom Sverigedemokraternas stöd har vi fått igenom två tillkännagivanden gällande detta.

Brottsoffer kan komma i olika skepnader. Alla har sin livshistoria. Men för dem som fötts in i familjer som i religionens namn rättfärdigar brottsliga handlingar finns inga risknivåer. Det finns inga val. De är dömda till ett straff så fort de enligt familjen anses ha gjort något fel.

I dag är det varje dag runt 40 000 flickor som gifts bort mot sin vilja. I Sverige saknar vi tyvärr en bra kartläggning av hedersrelaterat tvång och våld. Men för några år sedan gjordes en mätning som pekade på att ungefär 70 000 ungdomar i åldern 16–25 år har begränsningar i partnerval. Det bedömdes att uppemot 8 500 var i farozonen för att giftas bort.

År 2014 infördes en lagstiftning med syftet att förhindra tvångsäktenskap. Hittills har dock få dömts för brottet, trots att flera förundersökningar har inletts.

Genom en skärpning av lagstiftningen skulle polis och andra myndigheter på ett tidigt stadium kunna förhindra att planerade tvångsäktenskap genomförs. Det är i dag svårt för Sverige att skydda dem som ingår tvångsäktenskap utomlands under utländsk lagstiftning. Hedersförtryck utmärker sig genom att det ofta är en hel familj som använder påtryckningar och hot mot en enskild individ.

Danmark införde redan 2002 en 24-årsregel. Det innebär att en person boende i Danmark måste ha fyllt 24 år innan den kan gifta sig med en person utanför EU, som sedan ges rätt att flytta till Danmark och få uppehållstillstånd. Anledningen till regeln är ganska enkel. Det är svårare att tvinga en 24-åring till äktenskap som har hunnit utbilda sig, fått jobb och kanske till och med flyttat hemifrån jämfört med en 18-åring som fortfarande styrs av sin familjs regler. Erfarenheter från Danmark visar att regeln har fått snabb effekt. Sverigedemokraterna anser därför att en 24-årsregel även bör införas i Sverige.

Sverigedemokraterna vill även att redan ingångna äktenskap som skett genom hot, tvång eller psykologisk misshandel ska ogiltigförklaras. Vid allvarliga brott ska straffet för utländska medborgare även förenas med utvisning.

Detta, herr talman, handlar i grunden om synen på moral och rättvisa. Menar vi allvar med att alla ska ges samma livschanser då måste vi som politiker markera stenhårt mot dem som ser det som sin rättighet att begränsa andras livschanser. Vi måste våga stå upp för dem som inte har kraft eller mod att föra sin egen talan. Det är så en medmänsklig politik ser ut på riktigt.

Vi i Sverigedemokraterna står bakom alla våra reservationer, man jag yrkar bifall endast till reservation 41.

Anf. 17 JONNY CATO HANSSON (C):

Herr talman! Precis som övriga partier i dag ska också vi spara lite tid. Vi står såklart bakom alla våra reservationer, men jag yrkar bifall enbart till reservation 33.

Tryggheten är en stor samhällsutmaning. Det finner sig genom yttringar mot vår demokrati, mot vårt samhälle. Men det drabbar också individer i vårt land. Brottsofferfrågorna är en av de absolut viktigaste frågorna

inom trygghetsområdet. Det är frågor som vi behöver lyfta fram mycket mer i den politiska debatten.

Centerpartiet vill att brottsofferperspektivet stärks. Förtroendet för rättssamhället och brottsutsattas möjlighet till rehabilitering och förmåga att gå vidare är av största vikt för att invånare i Sverige ska kunna känna att rättssystemet finns där när de behöver det som allra mest. En grundläggande princip är att man som brottsutsatt ska ha rätt och möjlighet att få bättre information från rättssamhället. Det kan låta ganska enkelt, men det är en väldigt viktig åtgärd.

Centerpartiet vill också se över hur offer för grov brottslighet, och anhöriga till våldsdödade, kan få stöd när en gärningsperson får permissioner eller friges. En annan viktig åtgärd gäller den fråga som har varit uppe här ett par gånger om skadestånd. Här behöver vi på riktigt vidta nya lagändringar så att skadestånd faktiskt betalas ut till brottsoffer.

Herr talman! En särskilt viktig och utsatt grupp är våra barn. Enligt Rädda Barnen lever omkring 200 000 barn i Sverige med våld som en del av sin vardag, 200 000 barn. De barnen riskerar också att själva utsättas för både våld och sexuella övergrepp. Anmälningarna om barnmisshandel ökar, och dessutom är mörkertalet väldigt stort. Centerpartiet vill att de som utsätter barn för brott ska kunna straffas oftare och hårdare än i dag. Detta är viktigt ur både ett barnperspektiv och ett brottsofferperspektiv.

Herr talman! Offer för sexualbrott tvekar ofta att anmäla. Centerpartiet vill sätta brottsoffret i centrum. En del av detta är att uppgradera den kränkning som brottsoffret lidit så att detta speglas av den kränkingsersättning som brottsoffret får. Denna är i dag alldeles för låg. För att hjälpa offer för sexualbrott att ta sig igenom en svår process vill vi också underlätta för dessa att byta målsägarbiträde.

De som i sin yrkesroll kan tänkas komma i kontakt med människor som utsätts för våld i nära relationer måste ha grundläggande kunskaper om och förståelse för till exempel den normaliseringsprocess som kan ske. Det behövs löpande utbildningsinsatser för att säkerställa att rektorer, lärare, studie- och yrkesvägledare och andra anställda vid skolor har kunskap om och aktivt arbetar mot sexuella trakasserier, könsrelaterat våld och kränkningar. Det behövs också mer spetskunskap hos sjukvårdspersonal om sexuella övergrepp.

Trots de stora insatser som görs frivilligt inom tjej- och kvinnojourerna går många av dessa på knäna. Verksamheterna behöver inte bara mer pengar, även om det är väldigt välkommet i den gemensamma budget Centerpartiet och Liberalerna presenterar med regeringen. Det behövs också en stabil, långsiktig finansiering. För att de som polisanmäler våld i nära relation ska kunna känna sig trygga vill Centerpartiet också att anmälaren ska få brottsofferstöd inom ett dygn från polisanmälan.

Herr talman! Att få leva sitt liv efter eget huvud och önskan, att få älska den man vill, att inte hindras i sina livsval, det är rättigheter som måste gälla alla i alla lägen. Men så är fortfarande inte fallet. Unga kvinnor och flickor, men också en del pojkar och unga män, utsätts för förtryck och brott i hederns namn. Kunskapen kring hedersproblematik i Sverige är alldeles för låg. Det behövs bättre statistik och kunskap om vilka insatser som fungerar bäst.

Här kan man konstatera att samtliga politiska partier har gjort för lite under för lång tid. Nu pågår det en debatt om vem som vill vad och vem som inte vill vad. Det är ganska löjligt. Detta är en fråga som är alldeles för viktig för att ta billiga politiska poänger på.

Jag är glad över att Centerpartiet och Liberalerna tillsammans med Miljöpartiet och Socialdemokraterna kommer att gå skyndsamt fram med skarp lagstiftning för att komma till rätta med problemen med hedersproblematik. Det är på tiden.

Anf. 18 LINDA WESTERLUND SNECKER (V):

Herr talman! Mäns våld mot kvinnor är den brottslighet som i princip styr hela världens struktur med mäns överordning och kvinnors underordning. Det handlar om att män alltid har övertaget, eller tar sig övertaget, genom hot, hat, våld och sexuella övergrepp. Vi kvinnor anpassar våra liv och vårt beteende efter mäns eventuella hot om våld.

För vi kan inte se på dig om du är en våldtäktsman eller inte. Därför förutsätter vi att alla män är våldtäktsmän. Det är den brutala sanningen. Det är så ett strukturellt problem ser ut. Det är därför som män måste ta sitt kollektiva ansvar. Alla män. För jag vägrar vara rädd. Jag vägrar att mina medsystrar ska vara rädda. Det är därför som feminismens kamp är allas kamp. Mäns våld måste stoppas.

Herr talman! Under hösten och vintern 2017 vittnade 70 000 kvinnor i Sverige om sexuella övergrepp och trakasserier under uppropet metoo. Vittnesmålen kom från kvinnor inom alla olika branscher och från alla samhällets nivåer. Det var skådespelerskor, skolelever, jurister, kvinnor i missbruk, kriminalitet och prostitution och många, många fler. De gjorde sina röster hörda och delade med sig av sina berättelser och erfarenheter.

Efter metoo kan ingen längre blunda för omfattningen av problemet. Det sexuella förtryck som riktas mot kvinnor och flickor skär genom hela vårt samhälle, och utövarna är män i alla åldrar och med alla tänkbara bakgrunder och positioner. Metoo måste leda till varaktig samhällsförändring.

Mäns våld mot kvinnor är ett allvarligt samhällsproblem som berör många människors liv och vardag. Brottstatistik visar att de kvinnor som utsätts för våldsbrott ofta är bekanta med eller har en nära relation till den som utpekats som gärningsman. Var fjärde kvinna har någon gång i sitt liv utsatts för brott i en nära relation.

Mäns våld mot kvinnor måste lösas på olika sätt. Mycket handlar om socialtjänstens insatser, kunskap i rättsväsendet och en hel strukturförändring i vårt samhälle. Men det finns också vissa lagändringar som måste göras. Vänsterpartiet vill att brottet grov kvinnofridskränkning ska utformas så att fler än en person kan åtalas och ställas till svars för respektive brott.

I dag utgår lagen från att förövaren är en enskild man. Vi vet dock att till exempel hedersrelaterat förtryck handlar om en kollektiv kontroll, där flera personer kan begå brottet. De måste kunna lagföras på ett effektivt sätt, och därför måste flera personer kunna åtalas för samma brott.

Lagstiftningen är i dag inte anpassad till den verklighet som tusentals kvinnor och män lever i. Det måste ändras. Hedersförtrycket måste bekämpas. Det är också därför som mer statistik om hedersförtryck måste samlas in. Kunskapen är i dag alldeles för låg.

Brottsoffer som har gått igenom den ofta långa och jobbiga processen från polisanmälan till rättegång och fällande dom ska inte sedan behöva sitta i timmar och fylla i komplicerat pappersarbete för att få ut sin brottsskadeersättning. Det måste finnas enklare sätt att hantera skadestånden på, och summan för ersättningen måste höjas.

Även EU:s brottsofferdirektiv måste införas. Det är dags nu. Vad väntar regeringen egentligen på?

Kvinnor som blivit systematiskt utsatta för mäns våld mår ofta väldigt dåligt. Sjukskrivningar, sjukhusräkningar och ekonomiska förluster för att man inte kunnat arbeta är vanligt. Kvinnor blir slagna och utfattiga på köpet. Så kan vi inte ha det.

Därför måste det finnas en ekonomisk ersättning för kvinnor som blivit slagna, förutom själva brottsofferskadeståndet. Staten måste ta ett ökat ansvar för den försämrade ekonomiska situation som ofta följer i spåren för dem som blivit utsatta för mäns våld. Ett sätt att göra detta är att utreda möjligheten att införa ett statligt system för ekonomisk kompensation till personer som blivit utsatta för sexuellt och fysiskt våld.

Att införa den typ av ersättning som vi föreslår är också ett tydligt sätt att uppmärksamma och synliggöra den ekonomiska aspekten av mäns våld mot kvinnor. Att införa en extra ekonomisk ersättning är en upprättelse för alla de kvinnor som bakom stängda dörrar dagligen blir utsatta för mäns våld och förtryck.

Jag yrkar bifall till reservation 43.

Anf. 19 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD):

Herr talman! En av samhällets grundläggande pelare är att brott måste få konsekvenser och att brottsoffer måste få upprättelse. Ett fungerande rättssamhälle förutsätter att de som bryter mot lagen lagförs och straffas. Ett rättssamhälle måste upprätthålla ett signalsystem om vad som är rätt och fel – men också se till dem som drabbas, brottsoffren.

Den ökade satsning på poliser som finns i den nu gällande KD-M-budgeten är steg på den väg som leder till fler poliser, en väg som vi kristdemokrater förespråkat i flera år och som nu har ett stort politiskt stöd i vår riksdag.

Fler poliser är en förutsättning för ett tryggare samhälle, men vi behöver också ha ett rättssystem som leder till fler fällande domar samt upprättelse och bättre stöd till brottsoffer.

Inom området vi nu debatterar, våldsbrott och brottsoffer, har en majoritet i justitieutskottet ställt sig bakom två förslag om tillkännagivanden om åtgärder för att ytterligare förstärka arbetet. Utskottet tillstyrker, som flera talare har nämnt, dels skärpta straff för överträdelse av kontaktförbud, dels ett initiativ till en brottsofferportal för dem som drabbats av bedrägerier och identitetsskapningar.

Dessa åtgärder är i mina ögon viktiga steg på vägen, men jag vill lyfta fram ytterligare några saker som också borde genomföras snarast möjligt.

Herr talman! Äldre ska bemötas med respekt och inte riskera att utsättas för brott. I dag har vi en situation där Sveriges äldre är speciellt utsatta för bedrägerier. Ofta handlar det om faktura- och kortbedrägerier eller bank-id-kupper men också om rena försök att komma in i äldres hem för att stjäla.

Bedrägerierna har fördubblats på bara ett år. Blickar vi tillbaka fem år ser vi att antalet anmälda brott har fördubblats.

Det finns exempel från hela vårt land. Jag kan ta ett exempel från min egen valkrets. I Borås har polisen under den senaste månaden, mars, fått in nästan ett tjugotal anmälningar om åldring brott där gärningsmännen uppgett sig komma från hemtjänsten.

Situationen är allvarlig. Många äldre drabbas mycket hårt. Det är inte ovanligt att man efteråt känner oro i det egna hemmet, inför att gå ut eller inför en så enkel sak som att svara när telefonen ringer. Andra skäms över att ha blivit lurade, men de enda som ska skämmas är egentligen de feiga och hänsynslösa brottslingar som ljuger och bedrar Sveriges äldre.

Att behandla äldre med respekt är en grundläggande värdering. I Sverige ska man kunna känna att vi kan lita på våra medmänniskor. Vi behöver skaffa oss en djupare kunskap om äldres utsatthet för brott och genom informationsinsatser stärka äldres beredskap.

Kristdemokraterna står på de äldres sida. Det krävs åtgärder för att öka tryggheten. Det krävs ett värderingsskifte. Alla ska kunna känna sig trygga. Friheten får inte begränsas av rädslan för att utsättas för brott. Äldre människor ska bemötas med både värdighet och respekt.

Med hänvisning till detta vill vi kristdemokrater att det sätts in ytterligare åtgärder mot brott mot äldre. Jag yrkar bifall till reservation 2 i betänkandet.

Herr talman! Som många har berört här är hedersrelaterat våld och förtryck tyvärr en vardag för många unga människor i Sverige. Uppskattningar visar att över 100 000 flickor och pojkar begränsas av hedersförtryck. Dessa normer och värderingar hör inte hemma i ett modernt rättssamhälle. Hedersrelaterad brottslighet och hedersrelaterat förtryck ska förebyggas, förhindras och bestraffas.

Precis som nämnts i tidigare inlägg här bör en egen brottsrubricering för hedersbrott införas. Man skulle kunna ha bestämmelsen om grov fridskränkning som förebild, men brottet ska omfatta också gärningar som begås av flera olika personer i samförstånd.

Även det straffrättsliga skyddet mot tvångsäktenskap bör stärkas. Det bör bli enklare att förhindra att någon förs ut ur landet ofrivilligt för ett tvångsäktenskap utomlands.

En mycket viktig aspekt i arbetet mot hedersvåld är att öka kunskapen i hela rättsväsendet. Arbetet för att öka kompetensen hos kommuner och myndigheter om hedersbrott bör prioriteras.

Herr talman! Det är ingen hemlighet att kristna flyktingar till Sverige drabbas av hot och våld. Tyvärr är det obehagligt tyst kring detta. Men brott är brott, oavsett vem som begår dem. Tystnaden kring hot mot och förföljelse av kristna flyktingar i Sverige och konvertiter måste brytas. Religionsfriheten gäller alla, även kristna. Vi ser tyvärr en allvarlig utveckling i vårt samhälle.

Brottsförebyggande rådet redovisar från och med 2017 en hatbrottsrapport. I deras sammanställning av utvecklingen 2012–2016 ser vi en ökning av antalet hatbrott av både islamofobisk och kristofobisk natur. Det är en utveckling som samhället måste agera mot.

Vi måste ta siffrorna om de kristofobiska hatbrotten på allvar. De måste upphöra. Alla flyktingar, även de med kristen tro, ska kunna känna sig trygga i Sverige. Det står klart att Sverige måste rusta sig bättre för att kunna värna religionsfriheten och rättssäkerheten.

Herr talman! Som några tidigare talare har sagt behöver vi förenkla utbetalningen av skadestånd. Många brottsoffer vittnar om svårigheten att få ut ett tilldömt skadestånd och att kränkningen efter brottet på det sättet blir ännu större. Det måste bli lättare.

Vi kristdemokrater anser att staten bör ta ansvar och betala ut skadeståndet till brottsoffret och sedan driva in beloppet från gärningsmannen.

Herr talman! Jag stöder givetvis de tillkännagivanden som utskottet har tillstyrkt, som jag har nämnt tidigare, och de reservationer som Kristdemokraterna har. Men för tids vinnande nöjer jag mig med att yrka bifall till reservation 2.

Anf. 20 JUNO BLOM (L):

Herr talman! Jag måste säga att jag känner ett enormt engagemang efter att ha lyssnat på ledamöter som tydligt lyfter behovet av skärpt lagstiftning när det gäller brottsoffer som utsatts för hedersrelaterat våld och förtryck.

I augusti 2018 överlämnades utredningen *Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet* till justitieminister Morgan Johansson. Utredningen innehåller viktiga lagförslag. Det handlar om en särskild straffskärpningsgrund för brott med hedersmotiv, om möjligheten att beslagta pass och att utfärda utreseförbud och om ett särskilt barnäktenskapsbrott. Utredningen innehåller även förslag på andra viktiga åtgärder för att åstadkomma ett effektivare arbete vid relevanta myndigheter.

Utredningen är nu ute på remiss och kommer att bearbetas skyndsamt. Lagstiftningen kan komma att träda i kraft under 2020, om vi blir överens om det i denna kammare.

Direktivet till den nya utredningen, som ska utreda en särreglering av hedersrelaterad brottslighet, är inom kort klart. Det är den lagstiftningen, som ännu inte är utredd, som beräknas kunna träda i kraft först 2022.

Jag lovar er att ingen i denna kammare kommer att behöva övertyga mig om att en mängd ytterligare åtgärder måste vidtas inom flera politikområden i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Sverige är ett av världens mest jämställda länder. Trots det lever i dag många flickor och kvinnor i ofrihet och utsatthet. De övervakas av familjen och självutnämnda moralpoliser. Kläder, umgänge, utbildningsval och sexualitet kontrolleras. Barn och unga lever med rädsla för att föras ut ur landet för att könsstympas, giftas bort, våldtas eller utsätts för omvändelseförsök. De som trotsar hotas och utsätts för våld. Vissa får till och med betala med sina liv – allt detta för att upprätthålla en heder som krockar med individens rättigheter och lagstiftningen i vårt sekulära och demokratiska samhälle.

Ingen ska hindras från att få tillgång till sina grundläggande fri- och rättigheter, som ska gälla lika för alla i hela landet oavsett kön, sexualitet, ursprung, religion eller bostadsort och oavsett om man är medborgare eller nyanländ.

Under min korta tid här har jag lärt mig att förstå att politik är och ska vara ett forum där vi synliggör konfliktytor i viktiga samhällsfrågor. Men jag är lika övertygad om att vissa politikområden kräver mer av oss. Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck är ett av dem. Det gäller också alla andra former av våld i nära relationer.

Vårt gemensamma fokus måste ligga på den konflikt som uppstår när vårdnadshavare, en partner eller andra inom familjen eller kollektivet bryter mot lagen genom att utöva våld eller frånta individen dess rättigheter och därmed försätta den utsatta i total maktlöshet.

Under 2018 ökade telefonsamtalen till Länsstyrelsen Östergötlands nationella telefonlinje med 60 procent. 85 procent av samtalen rörde flickor och kvinnor. Minst 54 procent av samtalen rörde utsatta barn. Det var allvarlig utsatthet som kom fram i telefonsamtalen. Det handlade om fysiskt och psykiskt våld, om misstankar och oro kring könsstympning, barnäktenskap och tvångsäktenskap och om hot om och rädsla för att dödas. Det har även framkommit att 65 barn och unga har förts ut ur landet mot sin vilja, med risk för att utsättas för barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning.

Dessa siffror talar sitt tydliga språk varför ny lagstiftning för att skydda barn från att föras ut ur landet skyndsamt måste komma på plats.

I dag pågår en intensiv debatt bland politiker och journalister kring de barn som förts ut ur landet av vårdnadshavare som anslutit sig till terroristorganisationen IS – det handlar om att utreda hur Sverige ska hantera dessa barns utsatthet. Det är bra, men jag är förvånad över hur lite uppmärksamhet som riktats mot alla de barn som under många år förts ut ur Sverige med risk för att giftas bort och könsstympas. Jag utgår från att även dessa barn i fortsättningen ska synliggöras med denna energi och återföras till Sverige om det visar sig vara möjligt.

År 2016 fick Åklagarmyndigheten i uppdrag att granska ärenden som rörde äktenskapstvång, försök och förberedelse därtill samt vilseledande till tvångsäktenskapsresa. 48 ärenden granskades. Det visade sig att i 37 av dessa förundersökningar var målsägande ett barn som var mellan 12 och 17 år.

I de ärenden som har rört barn som tvingats in i äktenskap har det varit vanligt att vårdnadshavarna stått för påtryckningarna. Det visade sig även att barnen bott kvar hemma hos vårdnadshavarna, som var misstänkta för brottet.

I granskningen konstaterar man: Det kan av lätt insedda skäl vara svårt för målsäganden att i förhör lämna belastande uppgifter om dessa personer, som kanske är deras enda trygghet.

Det har visat sig att det finns svårigheter att bevisa att det har förekommit olaga tvång eller utnyttjande av barns utsatta belägenhet när det gäller misstankar om äktenskapstvång med barn som brottsoffer. I ärenden som rör barn förekommer ofta påtryckningar som inte är straffbelagda. Det är inte heller ovanligt att barnet genom sin maktlöshet säger ja mot sin vilja.

Detta visar tydligt på ett behov av att stärka lagstiftningen mot äktenskapstvång när det gäller barn genom att införa ett barnäktenskapsbrott, som den tidigare nämnda utredningen föreslår, där den straffas som förmår eller tillåter ett barn att gifta sig.

Dessutom är det av stor vikt att socialtjänsten förstår det utsatta barnets behov av och rätt att bli omhändertaget för att barnet över huvud taget ska klara av att hantera en jättesvår förundersökning.

Nyligen närvarade jag vid en mordrättegång, där det vid slutpläderingen framkom att det finns en avsaknad av tydlig lagstiftning för att styrka heder som motiv. Rättegången rörde mordet på en flicka som uppgett att hon kommit till Sverige som ensamkommande barn. I maj 2016 hittades hon mördad i Hökarängen. En kvinna som var ute på promenad såg en liten hand sticka upp ur marken. Flickan hade ansökt om asyl hösten 2015. Flickan hade anmälts försvunnen redan i mars 2016, men det ledde inte till några direkta insatser. Ensamkommande barn brukar försvinna, fick anmälaren till svar.

Det visade sig att denna flicka hade hämtats hit av en 20 år äldre man, som hon visade sig vara gift med. Mannen var redan gift sedan tidigare, så denna flicka var hans hustru nummer två. I Sverige placerades hon på ett HVB-hem. Flickan inledde en relation med en jämnårig kille. Detta fick hennes 20 år äldre man vetskap om, och han kom då att mörda henne. Domen mot mannen kom förra veckan – 18 års fängelse och utvisning.

Denna flicka hade levt dömd sedan tidig barndom. Hon giftes bort för första gången som tolvåring, innan denna man köpte henne av hennes föräldrar. Mordet blev det slutgiltiga utplånandet av denna flickas liv. Hon är ett av alla de svikna brottsoffer som finns bakom den statistik vi ofta hänvisar till.

Mordet på denna flicka har påverkat mig starkt. Nationella Kompetensteamet hade sedan hösten 2015 lyft till ansvariga politiker att man genom stödtelefonen fått in flera ärenden som rörde barn som redan vid ankomst till Sverige var utsatta för barnåktenskap.

Förvirringen i kommunerna och inom politiken var stor. När jag läste om mordet på denna flicka tänkte jag att än en gång måste en ung flicka betala med sitt liv för att få politiken att förstå och vidta åtgärder, som i fallet med Fadime. Men denna gång uteblev reaktionerna, och jag kände en enorm sorg.

Den största förtvivlan kom dock när jag fick vetskap om att flickans begravning ägde rum först nio månader efter att hon mördats och att det krävdes flera samtal från en handläggare på Skatteverket till socialtjänsten som undrade hur länge Marzieh, som flickan hette, skulle ligga kvar på bårhuset.

Det här är någonting som alla vi i denna kammare bär ansvar för, och en sak är säker: Brottsoffer kan inte vänta längre. Åtgärder måste vidtas. Min lojalitet, liksom Liberalernas, kommer för alltid att finnas hos alla de ofria och utsatta som vi alltid har kämpat för.

Mitt ansvar är att den frihet som jag har tagit för given ska gälla alla flickor och kvinnor i Sverige, oavsett om de heter Maria, Maja eller Marzieh. Att säga att man är en feministisk regering är enkelt. Men att vara en feministisk regering kräver ett aktivt ställningstagande, handlingskraft och ett ansvar att se och agera för att alla flickor och kvinnor, pojkar och män i vårt samhälle ska ges lika förutsättningar att forma och påverka sina liv. Alla ska ha egenmakt över sin sexualitet och ett liv fritt från förtryck och våld – men framför allt behandlas med värdighet och respekt.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservation 19 och står självklart bakom Liberalernas alla övriga reservationer.
(Applåder)
(forts. § 9)

Prot. 2018/19:77
11 april

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.51 på förslag av talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

§ 8 Frågestund

Frågestund

Anf. 21 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av statsrådet Mikael Damberg, miljö- och klimatminister Isabella Lövin, statsrådet Matilda Ernkrans och kultur- och demokratiminister Amanda Lind.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Statsrådet Mikael Damberg besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Budgetanslaget till polisen

Anf. 22 JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Mikael Damberg har som inrikesminister presenterat sin första budget för polisen. Facit blev att regeringen skär i anslagen med 230 miljoner kronor. Det är en fjärdedel av det tillskott till polisen som fanns i Moderaternas och Kristdemokraternas budget och som riksdagen röstade igenom i höstas.

I ett land där otryggheten börjar bli alltmer kännbar för alla människor tycker jag att det är provocerande att skära i polisens budget. Om vi ska skapa ett Sverige som är tryggare och bekämpa kriminaliteten behöver vi prioritera brottsbekämpning och nå målet om 10 000 fler polisanställda kommande år.

Regeringen motiverar nedskärningen med att Kriminalvården tar över ansvaret för vissa transporter. Men det beslutet fattades redan för två år sedan, och det är en klen tröst när polisen tappar en kvarts miljard kronor i år.

Hur bli Sverige ett tryggare land, inrikesministern, av att regeringen drar undan 230 miljoner kronor för polisen bara i år?

Anf. 23 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag kan konstatera att Polismyndigheten i år får 1,6 miljarder kronor mer än förra året. Anslagssparandet var på omkring 700 miljoner kronor från förra året. Vi genomför den största satsningen på Polismyndigheten i modern tid, och vi kommer att fullfölja den, i syfte att öka tryggheten och för att polisorganisationen ska växa så att den får 10 000 fler anställda fram till 2024. Det är ett oerhört ambitiöst arbete som jag kommer att följa, fullfölja och genomföra.

Polismyndigheten har problem med att de får göra en del arbetsuppgifter som de inte tycker att de borde prioritera. En sådan arbetsuppgift är transporter. Kriminalvården måste hantera fler transporter, och man gör fler transporter i dag än för något år sedan. Men det är också rimligt att man får ersättning för de transporter man genomför.

Anf. 24 JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Jag tackar för svaret.

Låt mig upprepa att ingenting av det som Mikael Damberg säger i sitt svar förändrar det faktum att beslutet fattades för två år sedan och att det blir 230 miljoner kronor mindre för polisen i år än vad det annars hade blivit.

Jag noterar att regeringen nu talar om stora satsningar på rättsväsendet. Då kan man konstatera en sak. Med fler sådana satsningar på polisen kommer det att bli svårt att nå målet om 10 000 fler polisanställda och att skapa ett tryggare Sverige.

Anf. 25 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag konstaterar bara att vi kommer att fortsätta att göra kraftiga satsningar på polisen i år, nästa år och åren efter för att nå ambitionen om 10 000 fler polisanställda. Det är en kraftig utbyggnad, och det kommer att finnas fler poliser närvarande över hela landet. Brottbekämpandet kommer att bli mer effektivt, och tryggheten kommer att öka.

Detta innebär också att polisen ska göra sitt jobb, inte sköta transporter. Då måste vi också lösa frågan om kostnaden mellan Kriminalvården och polisen.

Åtgärder mot skuggsamhället och terrorismen

Anf. 26 JONAS ANDERSSON i Skellefteå (SD):

Fru talman! Min fråga går också till inrikesminister Mikael Damberg.

Häromdagen, den 7 april, var årsdagen för det tragiska och vidriga attentatet på Drottninggatan. Det var terrorattacken som aldrig borde ha ägt rum.

Rakhmat Akilov levde illegalt i flera år i Sverige som en del av ett skuggsamhälle. Det är ett skuggsamhälle bortom statens kontroll, som består av människor som vistas illegalt i Sverige. Det är ett skuggsamhälle där kriminalitet och radikalisering har sin perfekta mylla att växa i.

Hur många människor uppskattar inrikesministern lever i skuggsamhället i Sverige i dag? Hur avser regeringen att krympa skuggsamhället för att minimera risken för fler Rakhmat Akilov?

Anf. 27 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Först börjar jag med den 7 april. Det är ett fruktansvärt datum som har skrivit in sig i historieböckerna, och det är viktigt att hedra både offren och de hjältar som arbetade då och effektivt tog fast terroristen på relativt kort tid. Det gäller också alla de brandmän, ambulanspersonal och poliser som hanterade frågan.

Vi har nu haft fokus på att framför allt skärpa Sveriges beredskap för att förhindra terroristbrott och åtgärda terroristbrott om de sker. Genom två blocköverskridande samarbeten i Sveriges riksdag har vi stärkt resurserna till Säkerhetspolisen och polisen. Vi har låtit utbilda polisen så att de har blivit starkare i att hantera dessa frågor. Polisen får nya resurser i form av utrustning och materiel. Det arbetet fortsätter. Det handlar också om skarpare lagstiftning som gör att vi kan hantera terroristbrott tidigare.

Just av ordet skuggsamhälle framgår väl att det inte är enkelt att få fram korrekt statistik på något som lever i skuggan av samhället. Men det är ett problem att delar av samhället inte uppehåller sig legalt och i stor utsträckning också drabbas av våld och kriminalitet.

Anf. 28 JONAS ANDERSSON i Skellefteå (SD):

Fru talman! Jag tackar för svaret.

Jag förstår att ministern inte vet hur många som finns i skuggsamhället. Det finns ingen som vet hur många som lever i skuggsamhället eftersom regeringen år efter år har valt att inte kartlägga det.

Kvalificerade gissningar från Röda Korset och polisen nämner siffror från 10 000 och 70 000. Jag vet inte. Ministern kanske tror att det är ännu fler.

Vilka åtgärder kommer regeringen att vidta för att kartlägga omfattningen av skuggsamhället?

Anf. 29 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag tror att det är viktigare att man åtgärdar de problem som finns med skuggsamhället snarare än att fundera över hur man kartlägger något som inte är offentligt eller som det inte finns statistik på.

Vi har gett Polismyndigheten ökade befogenheter att göra till exempel utlänningskontroller på arbetsplatser för att kontrollera att människor inte utnyttjas där. Lagstiftningen mot människoexploatering har skärpts. Det är något som drabbar många i dessa grupper, till exempel i form av tiggeri eller i företag som inte behandlar personerna bra. Det är viktigt att det arbetet fortsätter.

Företags rätt att överklaga domar

Anf. 30 NIELS PAARUP-PETERSEN (C):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Mikael Damberg.

Statsrådet har de senaste veckorna attackerat ett svenskt företag som vill nyttja sin lagstadgade rättighet att överklaga en dom för att få en svensk lag prövad. Statsrådet har påstått att om man inte håller med statsrådet skyddar man kriminella och att företaget har som affärsmodell att skydda pedofiler. Statsrådet har hotat att dra in tillståndet för Bahnhof. Det

är ett företag som inte har brutit mot svensk lag men som ändå fått känna statsrådets vrede.

Anser ministern att svenska företag och medborgare inte längre har rätt att överklaga domar för att få lagar prövade?

Anf. 31 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Tack för frågan! Det är en otroligt viktig fråga, för vi hade inte stått här och diskuterat kraven på lagstiftning om datalagring om telekombolagen hade samarbetat med polisen, lagrat dessa uppgifter och under ordnade former lämnat dem till Polismyndigheten och Säpo.

Det här är ett av de verktyg som försvunnit för svensk polis och säkerhetstjänst. Det är ett verktyg som de bedömer är ett av de viktigaste för att komma åt barnpornografibrott, terrorism och grov organiserad brottslighet i Sverige.

Det har också funnits, uppfattar jag, ganska bred uppslutning här i kammaren runt att vi behöver denna lagstiftning i Sverige och att dessa bolag ska lämna uppgifterna till säkerhetspolis och polis.

Om jag då hör att vissa bolag absolut inte vill samarbeta med polisen i detta trots att vi utrett frågan och gjort om lagstiftningen för att möta europeiska krav, då måste jag kunna säga att jag förväntar mig att svenska företag också följer svensk lagstiftning som beslutas i denna kammare. Då måste man också välja sida. Jag kan konstatera att Tele 2 har valt att inte överklaga domen. Det uppfattar jag som positivt.

Anf. 32 NIELS PAARUP-PETERSEN (C):

Fru talman! Jag kanske måste upplysa statsrådet om det inte är kriminellt att kräva att Sveriges lagar är rättssäkra. Det är inte kriminellt att kräva att man lever upp till gällande lag även om regeringen vill ha en annan lag. Det är heller inte kriminellt att kräva att regeringen lever upp till de lagar som faktiskt gäller för dess arbete.

Det man har sagt från Bahnhofs sida är enbart att man vill överklaga för att säkerställa att den nya lagen lever upp till gällande europeisk lag.

Jag hoppas att statsrådet inte har en annan åsikt än att den lag som läggs fram måste leva upp till europeisk lag.

Anf. 33 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Vi har haft en utredning som utrett just hur vi ska anpassa vår lagstiftning till europeisk lagstiftning. Det är det förslaget som ligger på riksdagens bord. Det är också det som är utgångspunkten i lagstiftningen, och det är därför vi har differentierat kraven på telekombolagen.

Men det är kriminellt att ägna sig åt barnpornografibrott. Det är kriminellt att förbereda terroristbrott. Om polis och säkerhetspolis inte får verktygen för att kunna komma åt och fälla dessa brottslingar menar jag att telekombolagen medverkar till ökad brottslighet i Sverige, och det är allvarligt.

(Applåder)

Anf. 34 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Ernkrans.

Vi vet att kvinnor i dag missgynnas ju högre upp i utbildningssystemen de kommer. I en färsk rapport från Allbright konstateras till exempel att kvinnor utgjort ungefär hälften av ekonomistudenterna sedan 90-talets början men att det är färre doktorander, ännu färre lektorer och bara en av fem professorer som är kvinnor.

Vi kan också se att kvinnor och män väljer olika utbildningar. 85 procent av nybörjarna på sjuksköterskeutbildningen var kvinnor. 75 procent av högskoleingenjörerna var män.

I en intervju nyligen menade statsrådet att kvinnors intresse för teknik och naturkunskap kan öka genom kosmetika. Ändå är det ganska många kvinnor som söker naturvetenskapliga utbildningar, men det blir färre och färre ju längre upp man kommer.

Min fråga är därför hur statsrådet tänker jobba med att hitta en lösning på både snedrekryteringen och att kvinnor missgynnas i den akademiska världen.

Anf. 35 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Tack så mycket, ledamoten, för frågorna! Det är jätteviktiga frågor.

Jag är en del av en feministisk regering, och vi har jämställd utbildning som ett av våra jämställdhetspolitiska mål.

Jag är glad över att få frågan som handlar om hur vi kan ta oss an det faktum att vi behöver bryta könsbundna studieval. Vi behöver se till att flickor kan välja naturkunskap och teknik men också att pojkar kan välja att bli lärare eller sjuksköterskor.

Jag vill vara tydlig med att i det jag har uttalat har jag hänvisat till forskning, bland annat från Linköpings universitet. Det känns nära för mig som forskningsminister att göra det, och det handlar helt enkelt om hur man kan bibehålla både flickors och pojkars intresse för naturkunskap och teknik.

Jag får återkomma i nästa svar om ytterligare åtgärder.

Anf. 36 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Fru talman! Vi vet ju att även den förra regeringen kallade sig feministisk och bedrev feministisk utbildningspolitik.

Men vi vet också att under de fyra år då vi hade en socialdemokratisk och miljöpartistisk regering hände ingenting inom området. Det är till exempel inte fler kvinnor som söker mansdominerade utbildningar. Framför allt händer det väldigt lite vad gäller att kvinnor missgynnas inom den akademiska världen, till exempel i fråga om forskningsanslag och befordringar.

Anf. 37 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Jag delar inte bilden att ingenting har hänt. Jag delar bilden att vi behöver göra mycket mer.

Vi har satt upp ett mål att 2030 ska lika många kvinnor som män rekryteras till professorsutbildningar.

Under förra mandatperioden vidtog vi åtgärder för att öka antalet nyrekryterade professorer. Det har också ökat.

Vi har även jobbat aktivt med jämställdhetsintegrering, vilket bland annat har gjort att ett universitet som Chalmers självt har fattat beslut om att satsa 300 miljoner kronor för att få fler kvinnor att välja tekniska yrken. Så visst händer det saker!

(Applåder)

Återanställning av pensionerade poliser

Anf. 38 ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Våldtäktsutredningar läggs på hög. Grova våldsbrott får vänta, och vi vet alla anledningen: Polisen har allvarlig resursbrist, inte minst på utredarsidan. De många skjutningarna och morderna slukar resurser.

För att lösa problemet behövs fler poliser i kärnverksamheten. M-KD-budgeten gör det nu möjligt att höja lönerna rejält, men det ser tyvärr ut att bli en ettårssatsning på grund av regeringens ovilja att göra ett riktat polislönelöft.

Men Kristdemokraterna har flera andra bra förslag för att stoppa utvecklingen. Jag skulle vilja ställa en fråga till Mikael Damberg om ett av dessa.

Vi kallar det GW-modellen. Det handlar om att återanställa pensionerade poliser med stor erfarenhet och kompetens som skulle kunna komma tillbaka och göra en stor insats med ett rejält lönepåslag. Metoden har testats framgångsrikt i Stockholm.

Är detta en lösning som statsrådet är beredd att titta på och även föreslå från regeringens sida?

Anf. 39 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Det är en viktig fråga, som handlar om polisens kompetens men också förmåga att växa de kommande åren.

Polisen ska växa med 10 000 fler anställda fram till 2024, och alla de nyanställningarna kan inte vara unga, nya poliser. Man måste också återrekrytera poliser som lämnade yrket efter den stora omorganiseringen eller rekrytera från andra yrkeskategorier för att Polismyndigheten ska bli mer effektiv och framgångsrik i sin brottsbekämpning. Det arbetet bedrivs nu av Polismyndigheten.

Jag har lyssnat på rikspolischefen flera gånger och ställt frågor om hur man jobbar strukturellt med återrekrytering. Man har ett sådant strukturellt arbete.

Däremot – och där skiljer jag mig lite från Andreas Carlson – kommer jag inte att lägga mig i lönesättningsmodeller inom Polismyndigheten. Jag tror att det är farligt om vi i riksdagen börjar fatta beslut om löner och villkor för statligt anställda. Jag tror att vi ska ge resurser som vi ser ger resultat, inte minst i goda löneavtal för polisen just nu.

Anf. 40 ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Tack för svaret! Jag vill inleda med att säga att de poliser som nu kan få höjd lön, de som jobbar i kärnverksamheten i yttre tjänst eller som utredare, tycker nog inte att det är farligt att de i denna lönerörelse har dubbelt så stort utrymme och att man fokuserar på just poliser i kärnverksamheten tack vare den tydliga riktning som nu finns i och med M-KD-budgeten.

Frågan gällde också på vilket sätt statsrådet vill ta ökat ansvar för att tillskjuta de medel som behövs för att få tillbaka fler pensionerade poliser som snabbt kan gå in och lösa problemet med att våldtäktsutredningar läggs på hög.

Anf. 41 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag har fullt förtroende för att Polismyndigheten är bättre lämpad att göra de bedömningarna än Andreas Carlson eller Mikael Damberg.

Vi ska låta myndigheterna fatta beslut som handlar om löner och villkor men också rekrytering. Vi ska inte politisera myndigheterna i den delen.

Däremot ska vi fullfölja satsningen på polisen med mycket mer resurser men också fler anställda, och vi ska ställa krav på uppföljning så att de använder resurserna på bästa möjliga sätt.

(Applåder)

Långsiktig myggbekämpning i nedre Dalälvsområdet

Anf. 42 LINA NORDQUIST (L):

Fru talman! Min fråga är till statsrådet Lövin.

Längs nedre Dalälven har man fångat flest stickmyggor i hela världen. Mängden mygg i detta område slår mot näringsliv och turism. Barnen kan inte leka utomhus. Fåren ligger ned för att skydda sig.

Regeringen har svarat mig att dessa problem till stor del är ett regionalt ansvar. Jag anser att staten har ett ansvar. Men regeringen hänvisar till Naturvårdsverket, och Naturvårdsverket lämnar över till regeringen. Myggfrågan surrar i cirklar.

Det behövs långsiktig bekämpning för dessa människor. Jag frågade om regeringen kan tänka sig att överväga treåriga bekämpningstillstånd i de områden där det är mest olidligt. Ministern bad att få invänta regeringsbeslutet.

Nu hoppas jag på ett svar. Är regeringen beredd att underlätta långsiktig myggbekämpning omkring nedre Dalälven?

Anf. 43 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Tack, Lina Nordquist, för frågan! När regeringen presenterade vårändringsbudgeten kunde vi också meddela att 12 miljoner kronor kommer att kunna gå till myggbekämpning vid nedre Dalälven. Det är inte första gången regeringen går in med stöd. Detta är naturligtvis ett stort och plågsamt problem för människor och djur vid nedre Dalälven – det är lätt att konstatera.

Naturvårdsverket och landsbygdsprogrammet har under ett antal år bidragit med stora summor för bekämpning av översvämningsmygg. Samtidigt finns det ett uppdrag att titta på alternativa sätt att bekämpa dessa myggor, exempelvis genom att titta på hur hävd med bete och slätter, vattenrening och vattenreglering kan spela in.

Men regeringen är fortsatt beredd att hjälpa regionen med detta.

Anf. 44 LINA NORDQUIST (L):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret! Detta är ju en årlig invasion, och ändå innebär den en årlig osäkerhet. Min uppfattning är att nyckelorden är långsiktigt effektiv bekämpning.

De drabbade kommunerna har en löpande överenskommelse om just långsiktig myggbekämpning medan staten, däremot, är den osäkra faktor som gör det svårt för människor att leva i dessa områden med sinnesro.

Egentligen är frågan enkel: Mygg eller människor?

Anf. 45 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Det är klart att det inte är naturligt att vi varje år ska bespruta från helikopter med stora mängder antimyggbekämpningsmedel. Därför finns det ett uppdrag att redovisa alternativa sätt att bekämpa dessa myggor. Det finns också en landskapsstrategi – Människor, mygg och natur vid nedre Dalälven – där vi har gett regionerna i uppdrag att titta på hur man kan hitta alternativa bekämpningsmedel.

Men regeringen är naturligtvis beredd att fortsätta stödja bekämpningen.

Lagförslag om straff för blåljussabotage

Anf. 46 MARIA STRÖMKVIST (S):

Fru talman! Min fråga går till inrikesminister Mikael Damberg. Jag vill börja med att säga att jag hoppas att du hade en bra dag i Ludvika i går – eller rättare sagt är jag tämligen övertygad om att den var fantastiskt bra. Du fick säkert med dig många intryck och mycket klokskap när det gäller den vardag som polisen i Ludvika möter. Det är klart att utmaningarna ser lite olika ut runt om i landet.

Den personal som jobbar i blåljusverksamheten utför ett arbete som ofta innebär skillnad mellan liv och död. Deras arbete skapar också trygghet för medborgarna. Trots detta utsätts blåljuspersonalen för stenkastning och annat som både försvårar och ibland förhindrar verksamheten.

Jag har noterat att inrikesministern i fredags, tror jag, presenterade ett nytt förslag till lagstiftning. Som vanligt kommer det förstås kritik mot förslaget. Ofta är det både för lite och för sent, och denna gång verkar det också vara för mycket. Hur ser inrikesministern på den kritik som kommit mot förslaget?

Anf. 47 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Tack för frågan! I fredags var jag, justitieministern och statsministern på Södertörns högskola för att träffa polisstudenter. Vi presenterade då också ett nytt lagförslag som gäller vad vi kallar för blåljus-

sabotage och innebär att det införs ett straffrättsligt skydd för blåljusverksamhet – polis, räddningstjänst och ambulanspersonal. Det ska vara tuffare straff för dem som försenar eller angriper personal som rycker ut och bedriver denna tidskritiska verksamhet.

Jag tycker att det är helt rimligt att vi får ett starkare skydd, framför allt för dessa studenter. De ska veta att de, när de lämnar frukost- eller middagsbordet för att gå på nästa pass, har samhället i ryggen, för de gör stora insatser för svensk demokrati.

Anf. 48 MARIA STRÖMKVIST (S):

Fru talman! Tack för svaret! Min följdfråga är väldigt kort: Hur ser tidsplanen ut för denna viktiga lagstiftning?

Anf. 49 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Nu rullar vi fram lagförslagen. Sedan måste de processas i riksdagen och allt sådant, men utgångspunkten är att vi från den 1 januari 2020 ska ha denna lagstiftning på plats. Jag tycker att det är en viktig lagstiftning som ger ett ökat skydd för vår viktiga blåljuspersonal. Men det är också ett sätt för samhället att markera hur viktig denna verksamhet är.

En stängning av kärnkraftverken och dess följder för elförsörjningen

Anf. 50 CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Isabella Lövin. Just nu kommer 90 procent av den el vi producerar i Sverige från energislag som inte släpper ut koldioxid. Men om man skulle ta bort kärnkraften skulle bara 50 procent av vår energi komma från energislag som inte släpper ut koldioxid.

På sin hemsida skriver Miljöpartiet att vi redan från årsskiftet 2020 klarar oss utan kärnkraften. Då infinner sig frågan: Var ska energin för att tillgodose de resterande 50 procenten av vårt energibehov komma från? Är det från tyskt kol eller rysk gas?

Anf. 51 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Vi ser just nu en kraftig utbyggnad av vindkraften i Sverige. Prognosen är att vindkraften inom fyra år kommer att stå för 25 procent av Sveriges elproduktion. Lägg till detta de 40 procent som vattenkraften i dag står för och de potentiella 10 procent som solkraften kommer att kunna stå för på lite längre sikt, om vi ger den de bästa förutsättningarna.

Vi har också stor potential vad gäller energieffektivisering, med smarta elnät och nya sätt för transmission mellan olika EU-länder och med våra grannländer.

I en modern framtid ska vi naturligtvis ha den billigaste, bästa, enklaste och mest lokala lösningen för elproduktionen. Vi ska inte låsa in oss och bli beroende av import av vare sig olja, kol, gas eller ryskt uran.

Anf. 52 CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Fru talman! Jag uppfattade inte att statsrådet svarade på min fråga. Låt oss konstatera att 2,8 procent av den el vi använder i detta nu kommer från vindkraft. Den siffran väntas fördubblas till nästa år.

Miljöpartiet anser att vi kan stänga av kärnkraften redan nästa år. Man skriver på sin hemsida att Sverige från 2020 kan drivas med enbart förnybara energikällor. Då är frågan varifrån vi ska ta den resterande delen för att tillgodose vårt energibehov.

Anf. 53 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag får påminna ledamöterna om att det är statsrådets tjänsteutövning det handlar om.

Anf. 54 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Tack för det påpekandet! Jag kan inte svara på vad Carl-Oskar Bohlin refererar till. Men det svar jag kan ge är att vi i Sverige har en energiöverenskommelse, som också Moderaterna är med på, som har gett stabilitet åt svenskt näringsliv och kraftbolagen och har välkomnats väldigt brett i samhället. Överenskommelsen har sett till att vi har fått en väldigt snabb expansion när det gäller förnybara bränslen. Förnybara energikällor är mindre än hälften så dyra som ny kärnkraft.

Prioriteringar i kulturbudgeten

Anf. 55 LOTTA FINSTORP (M):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till kulturministern. I går lade regeringen fram sin vårändringsbudget, och i utgiftsområde 17, Kultur, medier, trossamfund och fritid, har ett antal bortprioriteringar gjorts.

Det är till exempel mycket oroande att vår satsning på biblioteken i utsatta områden helt tas bort. Om man vill tillgängliggöra kulturen handlar det framför allt om att satsa på barn och unga som inte har bokhyllor hemma, i stället för på gratis museientréer för vuxna i framför allt Stockholms innerstad. Varför görs denna anmärkningsvärda prioritering?

Anf. 56 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Tack för frågan! Regeringen har lagt fram en vårändringsbudget med offensiva satsningar på kultur i Sverige. Vi satsar mer på kultur än Moderaterna och Kristdemokraterna gjorde i sin budget. Vi har bland annat sett till att återställa det kulturskolebidrag som man tog bort och som har uppskattats och efterfrågats runt om i hela landet. Det är väldigt glädjande att kunna meddela att det nu är tillbaka.

Vi har även satsat på att återinföra fri entré på de statliga museerna. Vi har konstaterat att vi i staten har ett gemensamt, demokratiskt kulturarv. Jag och regeringen gör bedömningen att det är fullt rimligt att så många som möjligt ska kunna ta del av det.

Vad sedan gäller den specifika satsningen på bibliotek som det hänvisas till vill jag säga att vi just nu har ett omfattande stöd till bibliotek där dessa insatser beräknas kunna ingå.

Anf. 57 LOTTA FINSTORP (M):

Fru talman! Tack, ministern för svaret! I vårändringsbudgeten tar regeringen helt bort en satsning på fysisk träning för äldre. Det är ju en förebyggande åtgärd för att stärka äldres hälsa och motverka ensamhet, men det är också samhällsekonomiskt lönsamt att äldre är friskare längre. Varför avslutas denna satsning mitt i ett uppbyggnadsskede?

Anf. 58 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Jag delar helt frågeställarens bedömning att vi behöver göra mer för att få äldre i rörelse. Vi behöver göra mer för att bryta den ensamhet som många äldre är fastlåsta i. Idrottsrörelse är en del av det.

Vi har valt att avsätta 20 miljoner som ska satsas på att motverka äldres ensamhet. I detta kan naturligtvis insatser för rörelse, hälsa och idrott också vara en del.

Kostnaden för ett svenskt vinter-OS

Anf. 59 ANGELIKA BENGTTSSON (SD):

Fru talman! Ett OS eller inte är väl den stora frågan som många vill ha svar på. Stockholms stad sa först ja, sedan nej, sedan ja. De kommer dock inte att budgetera något för det. Staten var först tyst, sedan tyst och sedan kom ett ja till att finansiera den yttre säkerheten och visumhanteringen. Många varnar dock för att den kostnads kalkyl som tagits fram är rejält underdriven – det gäller både IOK:s budget på 13 miljarder och vad vår yttre säkerhet skulle kosta.

Med tanke på de neddragningar som görs på Polismyndigheten vill jag ställa frågan: Vilka garantier ger regeringen för att OS inte kommer att ta resurser utöver dagligt arbete från till exempel polisen? Och vilken kostnad räknar man med att det blir för till exempel den yttre säkerheten?

Anf. 60 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Tack, ledamoten, för frågan om kostnaden! Jag är väldigt glad över att vi efter en mycket snabb beredning sedan regeringen tillträdde har kunnat ge besked om att vi lämnar garantier för den yttre säkerheten, visumhantering och liknande för att SOK nu ska kunna gå vidare med sin ansökan.

Fortfarande är det ett race. Vi vet inte var det slutar än, men jag och regeringen hoppas såklart att Sverige ska få möjlighet att arrangera spelen. Det vore positivt för rörelseglädjen, parasportrörelsen i Sverige och förstås också bilden av Sverige.

När det gäller kostnaderna är det enbart den yttre säkerheten som Sverige går in och garanterar, precis som vid alla större evenemang – det kan handla om ministerbesök, idrottsevenemang eller kulturevenemang. Där har våra myndigheter gjort en bedömning. Det handlar absolut inte om de miljardbelopp som det nu florerar uppgifter om, tvärtom.

När spelen sedan närmar sig och vi vet om vi får dem kommer vi att få in en ansökan om ordningstillstånd, och då får vi se exakt vad det handlar om.

Anf. 61 ANGELIKA BENGTTSSON (SD):

Fru talman! Det är lite märkligt att man inte har en kostnadskalkyl redan nu. Om man vill ha så bred politisk enighet som möjligt är det ju detta man ska ta ställning till. Det är därför vi inte har kunnat ge ett svar, även om vi varit försiktigt positiva, för vi har inte fått alla svar om vad kostnaden skulle betyda och hur stor den skulle komma att vara.

Kan statsrådet garantera att inga skattemedel kommer att gå in om vi står med ett underskott efter ett avslutat OS?

Anf. 62 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Ja, det kan jag absolut garantera. Det enda regeringen säger är att vi ska hantera sådant som det ändå faller på myndigheterna att hantera: visumfrågor, passfrågor och polisiära frågor som handlar om säkerheten utanför arenan. Vi ska inte gå in och täcka några ekonomiska kostnader för själva spelen vare sig före eller efter dem.

En miljöbilsdefinition

Anf. 63 RICKARD NORDIN (C):

Fru talman! Utvecklingen när det gäller de svenska utsläppen går åt fel håll. Förra mandatperioden var tydlig, och trendbrottet var markant: De svenska utsläppen ökade.

Färsk statistik från Trafikverket visar också ett trendbrott på transportsidan. Nu ökar även de utsläppen. Det är helt oacceptabelt!

Sedan snart ett år tillbaka står Sverige utan miljöbilsdefinition. Det är ett problem, för företag och myndigheter använder sig av den för att upphandla smart. Det är bra för att vi får in nya miljösmarta bilar på marknaden. Det gör också att vi får en bättre andrahandsmarknad.

Genom detta kan vi också minska våra utsläpp, men vi har ingen miljöbilsdefinition. Varför, undrar jag. När får vi en sådan, Isabella Lövin?

Anf. 64 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Tack, Rickard Nordin, för den viktiga frågan! Som Rickard Nordin vet har regeringen jobbat mycket intensivt med att ta fram ett nytt system för bonus, så kallad bonus–malus, för nybilar. Där har vi skärpt kriterierna för vad som kan betraktas som en bonusbil. En sådan kan få ett kraftigt stöd, 60 000 kronor. Samtidigt höjer vi skatten på mest utsläppande bilarna, så kallad malus.

Sedan detta infördes den 1 juli förra året har vi haft val och en lång regeringsbildningsprocess, vilket har gjort att regeringen inte har kunnat gå vidare med att slå fast en ny miljöbilsdefinition som ska harmoniera med bonus–malus-systemet. Detta arbetar vi med just nu i regeringen, och jag hoppas kunna återkomma så snart som möjligt med en ny miljöbilsdefinition. Det handlar om ca 2 000 personbilar per år, så det är viktigt.

Anf. 65 RICKARD NORDIN (C):

Fru talman! Tack, Isabella Lövin, för svaret! Jag blir dock lite orolig om man inte från Regeringskansliet ser att de här frågorna hänger ihop.

Ett bonus–malus-system är bra, men det vore också fullt rimligt att samtidigt ha den andra lagstiftningen på plats, speciellt som vi hade en

miljöbilsdefinition som då också skulle falla ur. Att stå här ett år senare och fortfarande inte ha svar är faktiskt helt oacceptabelt, inte minst med tanke på att utsläppen ökar. Vi talar om klimatfrågan, som är så pass akut.

När, lite mer exakt, kan vi förvänta oss ett besked?

Prot. 2018/19:77

11 april

Frågestund

Anf. 66 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Jag kan inte ge ett exakt datum, men vi arbetar med detta. Jag kan möjligtvis säga att det fortfarande finns möjligheter för kommuner och offentliga institutioner att upphandla enligt den gamla miljöbilsdefinitionen. Kammarkollegiet stöder också detta genom en ramupphandling. Detta är något vi behöver få på plats så snart som möjligt. Dessutom delar jag naturligtvis den stora oron för eventuellt ökade utsläpp inom transportsektorn.

Regeringens kriminalpolitik

Anf. 67 LINDA WESTERLUND SNECKER (V):

Fru talman! Regeringen skryter med hur mycket man skärper straffen och hur lång tid personer ska sitta på anstalt. Nu är häktena och anstalterna överbelagda. Facken varnar för att det nu börjar bli farligt. Personalen går på knäna. Vistelsetiden och inflödet kommer att knäcka Kriminalvården.

Regeringen kommer att behöva placera Riksbanken bredvid Kriminalvårdens huvudkontor för att ha råd att bygga alla de nya fängelser som kommer att behövas.

Samtidigt finns det en solid forskning som visar att långa fängelsestraff inte har någon effekt på kriminaliteten.

Jag vill fråga inrikesminister Damberg: Kommer regeringen att lägga pengar på att brottsbekämpa på riktigt, eller ska ni bygga nya fängelser? Ni har inte råd med båda.

Anf. 68 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Tack, Linda Westerlund Snecker, för frågan!

Som det ser ut nu kommer vi att behöva bygga fler fängelser framöver. Det är helt ohållbart med den situation som är. Det är därför vi planerar för en sådan expansion, och det är nödvändigt.

Jag vill ändå komplicera bilden lite grann. Hade vi inte skärpt straffen för till exempel grova vapenbrott hade polisen inte kunnat sätta dit och låsa in så många grovt kriminella individer som har använt skjutvapen och gått omkring med skjutvapen. Vi ser att det nu är fyra fem gånger så många som häktas för vapenbrott jämfört med tidigare, och det har att göra med skärpt lagstiftning. Det är alltså nödvändigt att göra detta för att pressa tillbaka den grova brottsligheten.

Men detta räcker inte. Vi måste också göra andra, sociala insatser och jobba förebyggande, inte minst med socialtjänsten, fritidsgårdar och skolinsatser, framför allt i de mest utsatta områdena i Sverige. Det är ett arbete som vi kommer att fortsätta att bedriva och framför allt samverka mycket kring, för det kommer också att behövas förebyggande arbete för att lyckas med brottsbekämpning.

Anf. 69 LINDA WESTERLUND SNECKER (V):

Fru talman! Jag tror att det är dags att lyfta blicken inom kriminalpolitiken och se hur andra länder hanterar problemet. Sverige är inte unikt på något sätt. Belgien har infört straff i frihet med elektronisk övervakning för de lägre brottskategorierna. Detta har minskat populationen på anstalterna.

För att få ned kriminaliteten måste vi göra saker som funkar på riktigt. Att höja straffen funkar inte. Jag tror att det är dags att vi börjar se på nya former av straff och använda mer straff i frihet.

Anf. 70 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag tror att det är viktigt att inte sätta dessa frågor helt mot varandra. Om vi inte har en del stränga straff som gör att polisen får befogenheter att jobba med hemlig telefonavlyssning och kan komma åt de kriminella gängerna kan vi inte pressa tillbaka skjutningarna i Sverige. Det är därför otroligt viktigt att göra detta men samtidigt jobba förebyggande, inte minst med Kriminalvården så att det blir bra kvalitet där så att människor återanpassas till samhället.

Låt oss inte ställa frågorna mot varandra, utan låt oss göra både och. Annars tror jag att vi förlorar i längden.

(Applåder)

Resurserna till polisen och kriminalvården

Anf. 71 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till statsrådet Damberg, som verkar vara populär i dag när det gäller att få frågor.

I vårändringsbudgeten flyttas 232 miljoner från Polismyndigheten till Kriminalvården. Jag tycker att det är olyckligt att dra ned på polisen i ett läge där myndigheten har målet att nå 10 000 anställda på fem år.

Den första fråga jag vill ställa till statsrådet Damberg är: Vilka konsekvensanalyser har gjorts av den drastiska neddragningen? I polisens transportkostnader borde lönekostnader för poliser och fordonskostnader ingå. Det är ju kostnader som inte försvinner bara för att man gör en ändring i tabellerna. Jag tror att de 232 miljonerna är pengar som myndigheten hade räknat med i sin planering för att långsiktigt stärka svensk polis.

Hur ser inrikesministern på detta, och vilka konsekvensanalyser är gjorda?

Anf. 72 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag vill först konstatera att Polismyndigheten får 1,6 miljarder kronor mer i år jämfört med förra året. Det är en kraftig expansion och alltså ingen besparing på Polismyndigheten i år.

Vi måste däremot lösa de problem som handlar om transporter. Jag tror inte att jag har varit på en enda polisstation runt om i Sverige där man inte har lyft upp frågan att väldigt mycket polistid ägnas åt annat än brottsbekämpande och brottsförebyggande arbete. Transporter är en sådan fråga. Då måste vi se till att Polismyndigheten och Kriminalvården blir överens och långsiktigt hittar ett system där Kriminalvården kan avlasta polisen

med transporter. Att Kriminalvården inte skulle sköta en del av transporterna för polisen nu och att polisen skulle få ägna mer tid åt att skjutsa kriminella kors och tvärs över Sverige vore inte bra för polisens effektivitet och det brottsbekämpande arbetet.

Det är en rimlig avvägning som görs, och jag hoppas att vi kan lösa frågan en gång för alla under året.

Anf. 73 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD):

Fru talman! Tack för det första svaret!

Jag kan konstatera att jag inte hörde något svar om vilka analyser som har gjorts av vilka konsekvenser det får att göra förändringen. Jag är spänd över att få höra det i det andra svaret.

Jag kan ställa en följdfråga. Även om man får 1,6 miljarder flyttas 232 miljoner bort. Kan inrikesministern garantera att den nedskärning som det de facto är inte kommer att påverka målet om 10 000 fler polisanställda på fem år?

Anf. 74 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag kan garantera att regeringen kommer att driva arbetet med 10 000 fler polisanställda med full kraft. Vi har börjat, och vi fullföljer. Vi ska ha en starkare polis över hela Sveriges land. Detta arbete fortsätter.

Om Kriminalvårdens transportfrågor, som är kopplade till polisen, inte hade lösts skulle konsekvensen ha blivit att fler polisbilar behöver användas för att sköta transporter i stället för att det bedrivs brottsbekämpande eller brottsförebyggande arbete. Jag tror att detta hade varit en dålig prioritering för Polismyndigheten.

Tillgängligheten till kulturverksamhet

Anf. 75 LAWEN REDAR (S):

Fru talman! Jag och statsrådet Amanda Lind har det roligaste politikområde man kan ha. Det handlar om kultur och demokrati, och vad är mer angeläget i tider som dessa när kulturen och demokratin attackeras på bred front?

För drygt två månader sedan presenterade den analysmyndighet som vi har på kulturområdet och som heter Myndigheten för kulturanalys sin rapport om hur kulturpolitiken står sig i relation till de nationella målen. Några av de mest angelägna frågor som där tas upp handlar om bristen på stabil och långsiktig ekonomisk utveckling på kulturområdet på statlig, regional och kommunal nivå men framför allt om att skillnaderna i befolkningens tillgänglighet till kulturverksamheter har förstärkts geografiskt och socioekonomiskt och att detta bidrar till kraftiga selektionseffekter.

Min fråga är: Vad gör statsrådet för att vi ska kunna utöka kulturverksamheten och delaktigheten brett i befolkningen, inte minst för att bekämpa just selektionseffekterna?

Anf. 76 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Tack, Lawen, för en angelägen fråga!

Myndigheten för kulturanalys pekar ut och visar på att detta är en utmaning som vi har haft länge inom kulturpolitiken. Så har det dessvärre sett ut. Vi har klyftor i tillgängligheten och delaktigheten i vårt kulturliv, beroende både på var man bor och på vilken bakgrund ens föräldrar har, exempelvis. Här behöver vi göra mer.

Jag är väldigt glad, återigen, att vi kunde presentera att vi återinför bidraget till kulturskolan. Det är ett utvecklingsbidrag som har uppskattats brett, som har sökts av i princip samtliga av länets kommuner och som syftar till att utveckla nya metoder för att fler barn och ungdomar ska kunna ta del av kulturskolan. Det är *en* delaktighetsreform. Sedan ska vi göra mycket mer.

Anf. 77 LAWEN REDAR (S):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Jag var på ett studiebesök i mitt bostadsområde i Järva, där dessa pengar använts särskilt för att nå ut till unga som haft långt till att träda in i kulturaktiviteter. Nu ser vi dessvärre att det förs en politik i Stockholms kommun där man drar ned på kulturverksamheter för barn och unga. Detta har resulterat i att en hel del verksamheter läggs ned.

Kan staten och denna typ av bidrag kompensera på så sätt, eller ser statsrådet ett behov av att borgerliga partier driver fram en ekonomisk politik för kulturen?

Anf. 78 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Jag som kultur- och demokratiminister lägger inga synpunkter på hur enskilda kommuner prioriterar i sina budgetar. Däremot önskar jag såklart att vi alla ser behovet av att investera i en jämlik och tillgänglig kultur för alla.

Ett annat område som jag är glad över att vi är överens om att ta vidare nu är läsandet och det läsfrämjande arbetet. Det är också demokratiskt och når ut till alla barn och unga i skolor. Vi ska satsa mer på detta och ta det vidare så snart vi kan.

Medel till forskningen

Anf. 79 BETTY MALMBERG (M):

Fru talman! Att forskningen är viktig för samhället och att den behöver långsiktiga villkor är alla riksdagens partier överens om. Detta stod också tydligt när forskningspropositionen behandlades här i riksdagen för styvt två år sedan. Men i övergångsregeringens budget för 2019 stod det inte en rad om de 600 miljoner som var utlovade till forskningen, men väl om en elcykelpremie på 350 miljoner. Tack och lov återställdes detta i Moderaternas och Kristdemokraternas budget, men inte förrän i går visste universitet, högskolor och forskningsråd vilken fot regeringen skulle ställa sig på. Detta har skapat osäkerhet.

Ett av de forskningsråd som har blivit av med pengar är Vetenskapsrådet, som har en stor andel för grundforskning. Jag skulle vilja fråga forskningsministern om man inte har insett vikten av långsiktighet och varför Vetenskapsrådet förlorar pengar.

Prot. 2018/19:77

11 april

Frågestund

Anf. 80 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Jag tackar ledamoten för frågan.

Jag vill börja med att säga att Sverige är och ska vara en ledande forskningsnation. Vi ska och kan ge långsiktiga förutsättningar för forskning. Vi är det land i EU, för att inte säga världen, som i relation till vår bnp ger mest till forskning och innovation. Detta ska vi fortsätta att göra.

Det stämmer att Vetenskapsrådet denna gång fick ta ungefär 1,2 procent av sitt anslag i vårändringsbudgeten till att bidra till att finansiera exempelvis den massiva neddragning som Moderaterna och Kristdemokraterna gjorde när det gäller miljö- och klimatbudgeten. Där försvann 2 miljarder. Det har regeringen gett tillbaka. Vi har också gett tillbaka en satsning på skolan, där vi nu kan gå fram med en rejäl satsning på lärarassistenter så att våra lärare får hjälp och stöd i skolan att få vara just lärare och så att våra elever får lära sig mer och ha med sig goda kunskaper inför framtiden.

Anf. 81 BETTY MALMBERG (M):

Fru talman! Det är lite intressant att jag får höra att de 100 miljoner kronor som vi hade satsat på klimatforskning valde regeringen att prioritera bort.

En annan fråga som gäller vikten av forskning handlar om att vi också får lärare på plats. Här säger regeringen att man vill fördröja utbyggnaden av bland annat lärarutbildningsplatser. Det handlar bland annat om kompletterande utbildning för akademiker. Här vet vi att det finns ett stort söktryck.

Stämmer det att inte heller dessa utbildningar kommer att komma till stånd, och hur har regeringen i så fall resonerat med tanke på lärarbristen?

Anf. 82 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Jag tycker att det är viktigt att vi håller lite ordning och reda på vad det är vi påstår och vad vi tar oss an för framtiden. Vi kan ändå konstatera att vi kommer att lägga 100 miljoner kronor mer på att bygga ut den högre utbildningen under denna tid. Det är ungefär 1 000 helårsstudenter. Det är klart att en hel del av dem kommer att vara lärarstudenter. Det är vårt besked för framtiden. Vi kommer att fortsätta bygga ut Kunskapslyftet.

(Applåder)

Myndigheters opartiskhet

Anf. 83 MICHAEL RUBBESTAD (SD):

Fru talman! I lördags gjorde ca 67 000 personer högskoleprovet. Ett av momenten är läsförståelse, där texterna handlar om skolan och demokratin. I detta fall var de skrivna av Arne Hellmark, som är en aktiv vänster-

partist. Mot slutet av texten ger Hellmark en känga till just Sverigedemokraterna och benämner oss som högerextrema och hänvisar till järnrörs-skrammel. Hellmark får såklart skriva om vad han vill. Men det uppstår ett problem när UHR som oberoende myndighet använder en politiskt vinklad text som underlag för ett prov som görs av tusentals svenskar. Det är helt uppenbart att UHR med en sådan text tar partipolitisk ställning. Som myndighet har man ett stort ansvar och ska i alla lägen vara opolitisk.

Min fråga går därför till statsrådet Matilda Ernkrans. Hur avser statsrådet att agera för att säkerställa att myndigheter inte utnyttjar sin ställning på ett felaktigt sätt och att en liknande situation inte uppstår igen?

Anf. 84 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Jag tackar ledamoten för frågan. Detta är en fråga som måste ställas till och besvaras av ansvarig myndighet. Det får bli mitt svar på denna fråga. Jag litar på att våra myndigheter tar ansvar för det som de har ansvar för och vet vad de gör.

Anf. 85 MICHAEL RUBBESTAD (SD):

Fru talman! Ett enskilt ärende hade kanske det prov i Skellefteå varit, där gymnasieelever häromveckan fick svara på frågan vilka åtgärder som ska vidtas för att förhindra de nationalistiska Sverigedemokraternas utveckling. Det är om möjligt en ännu mer problematisk frågeställning.

Men jag kan tycka att högskoleprovet ändå är en nationell angelägenhet, och jag anser att statsrådet trots allt är svaret skyldig när det gäller hur en myndighet rent generellt ska verka för ett partipolitiskt oberoende och för ett upprätthållande av demokratin.

Anf. 86 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Jag vidhåller att detta är myndigheternas ansvar, och jag förutsätter att myndigheterna tar detta ansvar.

Naturvårdsverkets bedömning av vargpopulationens storlek

Anf. 87 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Det har under många år funnits tillräckligt med kunskap för att fatta tydliga politiska beslut när det gäller vargen. Men det som vi ser i dag är fri utveckling utan politisk styrning.

Art- och habitatdirektivet, liksom riksdagsbeslut, ger redan i dag utrymme för en halvering av dagens vargstam, både i Sverige och i Norge. Många tror också att antalet 170–270 är en ram för hur många vargindivider som vi ska ha. Men i själva verket är det detta antal som angavs till Naturvårdsverket för att lägga ett referensvärde inom detta. Eftersom minsta livskraftiga stam är 100 hade redan 170 varit en bra bit över den vetenskapligt framtagna siffran.

Min fråga till statsrådet är därför: Varför har regeringen tillåtit att Naturvårdsverket själva får avgöra antalet vargar?

Anf. 88 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Jag tackar Marlène Lund Kopparklint för frågan.

Det är Naturvårdsverket som har ansvaret att sköta rapporteringen som vi enligt art- och habitatdirektivet ska göra vart sjätte år. Det är mycket viktigt att denna rapportering sker på strikt vetenskaplig grund.

Den ram som riksdagen har satt 2013 på 170–270 individer har överlämnats till vår myndighet. Där har man slagit fast att för att en gynnsam bevarandestatus ska gälla enligt art- och habitatdirektivet får inte 270 individer underskridas. Den svenska populationen har haft en högre grad av inavel än vad som anses acceptabelt. Därför har man också slagit fast att vi behöver invandrade vargar från Finland för att behålla en gynnsam bevarandestatus.

Klimatklivet

Anf. 89 MARTIN KINNUNEN (SD):

Fru talman! Den viktigaste åtgärden i regeringens budget är tydligen att kraftigt öka anslagen till Klimatklivet. Riksrevisionen har nyligen granskat Klimatklivet, och det är ingen munter läsning för oss som gillar effektiv klimatpolitik som gör skillnad eller för den delen hushållning med skattebetalarnas pengar.

I Riksrevisionens granskning av Klimatklivet kan man läsa att Klimatklivet inte är korrekt beräknat, att det inte genererar kostnadseffektiva åtgärder för att uppnå miljömålen, att marginalkostnaderna är betydligt högre än enligt Naturvårdsverkets statistik, att kostnaderna också är högre än vad som krävs för att nå klimatmålet 2030 enligt Miljömålsberedningen och att det inte är en del av en kostnadseffektiv styrmedelskombination för att nå det svenska klimatmålet 2030.

Min fråga till statsrådet är därför: Varför är det en bra idé att lägga ännu mer pengar på ineffektiv miljöpolitik som inte räddar klimatet?

Anf. 90 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Jag tackar Martin Kinnunen för frågan.

Miljöpolitik och klimatpolitik handlar också väldigt mycket om att finna acceptans. Det är alltså inte bara fråga om vad som är den mest effektiva metoden.

Riksrevisionen har pekat på vad som är den mest effektiva metoden för att minska utsläppen. Det är att kraftigt höja koldioxidskatterna, det vill säga bensin- och dieselskatten.

Den som här i talarstolen efterlyser den mest effektiva klimatpolitiken bör därför också vara beredd att ta beslut om att kraftigt höja koldioxidskatterna. I annat fall får man även jobba med morot för en omställning för hela landet. Det är precis det som Klimatklivet används till, alltså till att delfinansiera additionella klimatinvesteringar runt om i hela landet för kommuner, för företag och även för föreningar och andra. Klimatklivet möjliggör just en omställning till laddinfrastruktur och annat i hela landet. (Applåder)

Anf. 91 HELÉNE BJÖRKLUND (S):

Fru talman! Min fråga går till inrikesminister Mikael Damberg.

Vid en nödsituation är det viktigt att polis, räddningstjänst och ambulans snabbt kan vara på plats för att påbörja en hjälpinsats. SOS Alarm har i dag ett trubbigt verktyg och begränsade möjligheter att exakt lokalisera människor som inte själva kan uppge var de befinner sig.

Det finns ett nytt system som kallas AML, där man kan få en automatisk gps-positionering. För mig är det självklart att denna ska kunna användas.

Nu verkar det vara ett oklart rättsläge i Sverige avseende denna kommunikation och integritet som gör att en ny lagstiftning kan behövas.

Min fråga till statsrådet lyder därför: Hur ser ministern på den fortsatta utvecklingen av automatiserad positionering när man ringer 112?

Anf. 92 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag tackar Heléne Björklund för en väldigt viktig fråga.

Vi vet att räddningsinsatser verkligen räddar liv och minskar lidande om de görs snabbt. Vi måste därför titta på allt som vi kan göra för att SOS-alarmeringen ska funka så smart som möjligt.

Den absoluta majoriteten av samtalen in till SOS Alarm i dag kommer via smarta telefoner. Då borde ny teknik möjliggöra att man direkt ser varifrån telefonsamtalet kommer och kan positionera detta exakt.

Jag har talat med SOS Alarm och förstått att bolaget arbetar med att möjliggöra positionering redan till sommaren. Skulle det visa sig finnas någon regel eller lag som behöver ändras för att göra detta möjligt är jag fullt beredd att gå vidare med det, men som det ser ut nu jobbar SOS Alarm med att få detta på plats redan före sommaren. Det tycker jag verkar väldigt bra.

Immunitetslag för konst

Anf. 93 ROLAND UTBULT (KD):

Fru talman! Min fråga går till minister Amanda Lind.

Sverige saknar ju en immunitetslag för konst, till skillnad från de flesta andra länder. När man tar hit konst från ett annat land för att visa den är det därmed inte säkert att man får med sig konsten tillbaka igen, utan den blir kvar här om någon gör anspråk på något av konstverken. Jag har talat med bland annat Nationalmuseum om detta, och de ser det som ett problem. Det finns exempel på rysk konst som skulle ha visats i Sverige, men man vågade inte eftersom man inte visste om man fick ta med sig konsten tillbaka till Ryssland.

Detta har legat på departementet ett tag, och det hände inte så mycket under förra mandatperioden. Jag undrar därför: Vad avser ministern att göra för att immunitetslagen ska kunna komma på plats?

Anf. 94 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Jag tackar Roland Utbult för frågan.

Detta är viktigt. När konst utlånas till oss och vi har möjlighet att visa klenoder och vacker konst från hela världen ska det ske på trygga villkor så att konsten har möjlighet att återbördas dit där den lånades ut ifrån. Precis som Roland Utbult beskriver är detta en fråga som man tittar på inom departementet, och det är det besked jag kan ge i dag.

Åtgärder för att motverka avhopp från lärarutbildningen

Anf. 95 JOHANNA RANTSI (M):

Fru talman! Regeringen är pigg på att prata om att antalet antagna till lärarutbildningen har ökat de senaste åren. Det är bra. Vad man däremot inte talar om är att antalet som faktiskt tar examen från lärarutbildningen minskar samt att antalet avhopp från utbildningen är skyhögt.

Att öka antalet platser på lärarutbildningen är inte lösningen på lärarbristen, utan mer måste till. Det finns ett statistiskt samband mellan avhopp och gymnasiebetyg. Studenter som är antagna till lärarutbildningen med låga gymnasiebetyg hoppar av i större utsträckning. Att öka antalet platser på lärarutbildningen är alltså inte lösningen. Jag vill fråga statsrådet Matilda Ernkrans vilka åtgärder hon är beredd att vidta för att höja kvaliteten i och minska antalet avhopp från lärarutbildningen.

(Applåder)

Anf. 96 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Jag tackar ledamoten för frågan.

Det är klart att vi ska se till att vi har en lärarutbildning som levererar och examinerar riktigt duktiga lärare, för det behöver svensk skola. Detta är något som är utpekad i vårt nya mittensamarbete mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Centern och Liberalerna, och det kommer vi att leverera på. Vi ska se till att kraven och kvaliteten höjs. Vi ska stärka metodiken, och praktik och teori ska föras närmare varandra. Man ska kunna studera och jobba samtidigt, och det ska skapas fler vägar in i läraryrket.

Detta är ett arbete som vi har satt igång, och vi kommer att återkomma till kammaren med kloka och bra förslag på hur vi ska ta oss an en förbättrad lärarutbildning. Dock är jag övertygad om att det i de 100 miljoner mer som vi lägger på högre utbildning jämfört med 2018 finns viktiga utbildningsmöjligheter för våra lärare, som vi ska vara rädda om.

(Applåder)

Löneskillnaden mellan högutbildade kvinnor och män

Anf. 97 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Även jag vill ställa min fråga till Matilda Ernkrans.

Enligt en studie som har kommit har kvinnor generellt högre utbildning än män men lägre inkomst. I just denna studie har man tittat på personer födda 1985, alltså ganska unga människor, och det visar sig att 41 procent av kvinnorna och 27 procent av männen har högre utbildning, det vill säga på eftergymnasial nivå. Men när man tittar på samma grupp vad gäller

Prot. 2018/19:77
11 april

Frågestund

inkomst visar det sig att kvinnor har 248 000 per år och männen 341 000 per år i genomsnitt.

Detta tycker jag är ett allvarligt jämställdhetsproblem. Det gör både att kvinnor har svårt att försörja sig, trots hög utbildning, och att vi inte tar till vara kvinnors kompetens. Vad kan regeringen göra för att försöka vända den här utvecklingen?

Anf. 98 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Jag tackar ledamoten för frågan.

Detta visar helt enkelt att jämställdhetsarbetet inte är avslutat och att vi har mer kvar att göra. Vi har i decennier utbildat fler kvinnor än män på våra högskolor och universitet, och när vi tittar på det ser vi ändå att alltför få kvinnor går vidare och blir professorer. Tittar vi på arbetsmarknaden ser vi att kvinnor har lägre lön.

Jag är övertygad om att regeringen behöver fortsätta att jobba med jämställdhetsintegrering, och det har vi sagt att vi ska göra. Det är ett sätt att inte låta jämställdhetsfrågan bli någonting vid sidan av utan någonting vi aktivt ska jobba med hela tiden, på alla områden. När det gäller akademien och det jag är ansvarig för – de lärosäten vi har – tror jag också att vi behöver titta på sådant som anställningsvillkor och anställningstrygghet. Vi kan bidra till att förbättra inte minst de delarna, och vi kan ha ett fortsatt starkt engagemang i högre utbildning och forskning.

Statsbidrag för att hantera vattenbrist och torka

Anf. 99 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Fru talman! Min fråga går till klimat- och miljöministern.

I Stockholmsregionen är grundvattennivån långt under det normala redan nu, vilket kan leda till stora problem inte minst ute på öarna i vår skärgård. I dag kan kommuner som har vidtagit eller avser att vidta åtgärder för att förebygga naturolyckor i bebyggda områden söka bidrag för åtgärderna. Naturolyckor avser i det här sammanhanget skred, ras eller översvämning, men det innefattar inte åtgärder för att hantera vattenbrist eller torka.

Efter förra årets torka undrar jag om statsrådet och regeringen kan tänka sig att utöka ändamålsparagrafen till att även inkludera åtgärder för att hantera vattenbrist och torka.

Anf. 100 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Tack för att du tar upp ett väldigt viktigt ämne, Alexandra Anstrell! Torkan och den oväntat långa värmeperiod som vi hade förra sommaren har lett till låga vattennivåer i våra större magasin runt om i hela landet. Inte ens nu efter vintern har de fyllts på.

Regeringen avsatte i vårändringsbudgeten 200 miljoner kronor för arbete med att restaurera våtmarker, vilket är naturens eget sätt att magasinera och rena regnvatten samt behålla vatten i marken. Vi har även anpassningsstrategin och särskilda budgetanslag för att skredssäkra Göta älv, som ju är en viktig vattenförsörjare för hela Västra Götalandsregionen.

Anf. 101 ÅSA ERIKSSON (S):

Fru talman! Kompetensförsörjningen är en av våra arbetsgivares absolut största nötter att knäcka. Både näringslivet och offentlig sektor skriker efter högutbildad personal. Regeringen har gjort mycket för att öka antalet utbildningsplatser på olika nivåer, men det behövs fler utbildningsplatser för att alla unga – till exempel de tre praoelever från Norberg som sitter på läktaren i dag – ska kunna utbilda sig och för att arbetsgivarna ska kunna hitta den kompetens de söker.

Det var glädjande att statsministern i september meddelade att Sverige behöver ett nytt tekniskt universitet. Det håller jag verkligen med om, och jag hoppas att det kommer att hamna i Mälardalen. Där har vi Mälardalens högskola, som är utmärkt bland annat när det gäller samverkan med både näringsliv och offentlig sektor och har internationellt erkänd forskning på hög nivå.

Min fråga går till statsrådet Matilda Ernkrans. Vilka är statsrådets planer för att ett nytt tekniskt universitet ska kunna se dagens ljus i Mälardalen?

Anf. 102 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Tack, ledamoten, för frågan!

Vi är helt överens: Ska Sverige vara en ledande kunskapsnation och ett av världens främsta forskningsländer måste vi fortsätta att utveckla vår högre utbildning och vår forskning. I ett modernt kunskapssamhälle har det ju också förts en diskussion om huruvida vi är i behov av ett nytt tekniskt universitet. Här har Mälardalens högskola nämnts, inte minst av statsministern själv under den förra mandatperioden.

Det är ju ingen hemlighet att vi socialdemokrater tycker att detta skulle vara viktigt och riktigt, men vi måste vara väldigt noga med att säga att detta kräver fortsatta investeringar i svensk forskning och utbildning. Att inrätta ett universitet är också något som hela regeringen i så fall måste återkomma om i organiserad form, exempelvis när vi presenterar en ny forskningspolitik. Men det är alltså någonting som hela regeringen i så fall måste återkomma om.

(Applåder)

Anf. 103 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill påminna både statsråd och ledamöter om att vi inte duar i talarstolen utan tilltalar varandra med för- och efternamn. Detta gäller också en generell kommentar under frågestunder.

Frågestunden var härmed avslutad.

§ 9 (forts. från § 7) **Våldsbrott och brottsoffer** (forts. JuU14)

*Våldsbrott och
brottsoffer*

Anf. 104 HELENA VILHELMSSON (C):

Fru talman! Jag tänker ta tillfället i akt att tala om någonting som många andra i utskottet har talat om under denna debatt. Det är någonting

som vi inte borde behöva tala om och som borde höra hemma på samhällets soptipp, långt bort och långt ned: våld i nära relationer och våld mot kvinnor.

Förra året kom det in över 13 000 polisanmälningar om våld mot kvinnor, vilket är en ökning med 32 procent jämfört med året innan. Var fjärde kvinna utsätts för våld i nära relationer, och vart sjunde barn berörs – det vill säga blir slaget eller ser sin mamma misshandlas – enligt kriminologen Nina Rung.

Det värsta av allt är att ungefär 20 – jag tror att den senaste siffran är 22 – kvinnor dör varje år på grund av detta, och det kanske inte ens är vid själva misshandelstillfället utan långt senare.

Jag tror att vi alla är lika berörda av dokumentären om Josefin Nilsson. När man lyssnar på omständigheterna i det fallet undrar man ju varför gärningsmannen inte sitter bakom lås och bom enbart beroende på de hot som han har uttalat mot Josefin Nilsson.

Av detta skäl är det många med mig som tidigare har motionerat om en lex Lotta. När detta händer – när kvinnor dödas – och man utreder det har det visat sig bakåt i tiden att dessa kvinnor faktiskt på något sätt har bett om hjälp. De har signalerat att de lever under detta förtryck. Ändå har samhället inte lyckats, och kvinnorna har mist livet. Lex Lotta handlar om en obligatorisk samverkan mellan myndigheter för att förhindra detta och om att man ska tillsätta en haverikommission.

Även jag har alltså motionerat om detta. Förvisso yrkas avslag på motionen, och jag köper det eftersom detta delvis har genomförts. Jag är mycket nöjd med att regeringen har lyssnat på kritiken genom åren och faktiskt delvis har infört en sådan här lagstiftning.

Grunden för detta redogjordes för 2018 i betänkandet *Att bryta ett våldsam samt beteende – återfallsförebyggande insatser för män som utsätter närstående för våld*. I detta betänkande föreslogs att en ny sekretessbrytande regel ska införas för att förebygga allvarlig brottslighet mot person. Till exempel skulle socialtjänsten och hälso- och sjukvården genom denna bestämmelse ha möjlighet att lämna uppgifter om enskilda personer till polisen. Men i utredningen stod också att det inte skulle vara någon skyldighet utan att socialtjänsten trots allt i enskilda fall skulle kunna välja om man var redo att lämna ut uppgifter.

Detta är ju helt gallet, fru talman. Men i den nya lag som började gälla från och med i år – lagen om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall – kan jag dock utläsa att man har infört en ny bestämmelse om tystnadsplikt. Det föreslås att regleringen av denna tystnadsplikt ändras så att sekretessen med oförändrat skaderekvisit följer uppgiften.

Jag utgår från att detta från och med nu gäller och att alla myndigheter – socialtjänsten, hälso- och sjukvården och kanske på sikt skolan och andra myndigheter – ska samverka i utredningar av fall som gäller misshandel och våld mot kvinnor.

Som sagt: Det är bra att lagskärpningen för myndigheters samverkan har stadgats. Men i det förslag som gäller från i år finns en sak som är väldigt märklig. Det gäller nämligen endast brott som förväntas ge straff på över ett år.

Detta tycker jag låter helt gallet, fru talman. Det innebär att om en man misshandlar en kvinna utreds det enligt den nya lagen inte med tvingande

samverkan och uppgiftslämnande myndigheter emellan om straffet förväntas bli under ett år. Detta innebär ju att en kvinna fortfarande kan mista livet nästa gång personen misshandlar någon, vilket man kanske hade kunnat undvika om man hade vetat om att denna person faktiskt var så våldsam och så farlig för sin omgivning.

Den nya lagen handlar om att myndigheter *ska* samverka och om att myndigheter *ska* lämna uppgifter i målet som annars är sekretessbelagda. Detta ska naturligtvis gälla om inte alla brott så i alla fall de brott som får en förväntad straffpåföljd om nio månader. På detta sätt omfattar man också brott med titeln grov kvinnofridskränkning och olaga tvång.

Det finns oändligt mycket mer att säga om detta, men det här är en detalj. Trots att det har tagits steg mot att bättre bemöta män som misshandlar kvinnor finns det kvar att göra. Jag är glad att regeringen har tagit dessa steg, men vi kommer att bevaka och jobba för att lagstiftningen blir än säkrare.

Med detta yrkar jag likt min kollega Jonny bifall till reservation 33.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 15.)

§ 10 Ett EU som skyddar: ett initiativ för att utsträcka Europeiska åklagarmyndighetens befogenheter till att även omfatta gränsöverskridande terroristbrott

Justitieutskottets utlåtande 2018/19:JuU19

Ett EU som skyddar: ett initiativ för att utsträcka Europeiska åklagarmyndighetens befogenheter till att även omfatta gränsöverskridande terroristbrott (COM(2018) 641) föredrogs.

Anf. 105 LOUISE MEIJER (M):

Fru talman! Moderaterna har stått upp för Europasamarbetet sedan 1961. Vi tog striden för att Sverige skulle ansöka om medlemskap och för att Sverige hör hemma i Europa.

Vi tror på internationellt samarbete. Genom samarbete och handel uppnås fred, säkerhet och demokrati. I historieböckerna kan vi läsa om hur det har gått för Europa när länder har gjort det motsatta – när samarbete bytts mot konflikt, när handel bytts mot murar, när säkerhet bytts mot förföljelse och när demokrati bytts mot förtryck. Ett sådant Europa vill jag inte se igen, och för det har vi alla ett ansvar.

Samtidigt pågår en befogad debatt om vad Europeiska unionen ska vara för något. Vad som startade som ett fredsprojekt håller på att expandera till en alltför stor överstatlig koloss där federalistiska och socialistiska krafter gör gemensam sak i att försöka expandera EU:s inflytande. Ett sådant Europeiska unionen vill jag och Moderaterna inte se.

Fru talman! Medan federalisterna och socialisterna lägger kraft på en social pelare ser vi en växande, gränsöverskridande problematik där EU kan bidra med effektiva lösningar i stället för med klåfingrighet.

Prot. 2018/19:77

11 april

*Våldsbrott och
brottsoffer*

*Ett EU som skyddar:
ett initiativ för att
utsträcka Europeiska
åklagarmyndighetens
befogenheter till att
även omfatta gräns-
överskridande
terroristbrott*

Prot. 2018/19:77
11 april

*Ett EU som skyddar:
ett initiativ för att
utsträcka Europeiska
åklagarmyndighetens
befogenheter till att
även omfatta gräns-
överskridande
terroristbrott*

Vissa typer av gränsöverskridande brottslighet kräver ett djupare samarbete, till exempel internationell terrorism. Därför välkomnar Moderaterna att kommissionen tagit initiativ till att befogenheterna för den europeiska åklagarmyndigheten, Eppo, även ska omfatta internationell terrorism. Moderaterna vill att Sverige ska ta en mer aktiv roll för att återupprätta säkerheten och tryggheten i Europa, och vi vill därför att Sverige ska delta i det europeiska åklagarsamarbetet.

Jag yrkar därför bifall till reservation 1.

Anf. 106 ADAM MARTTINEN (SD):

Fru talman! Sverigedemokraterna är i grunden väldigt positivt inställda till ett samarbete inom EU mellan självständiga stater och självständiga myndigheter för att bekämpa internationella och gränsöverskridande problem. När det gäller den europeiska åklagarmyndigheten har vi haft en ganska bred samsyn i Sveriges riksdag om att en gemensam och överstatlig åklagarmyndighet strider mot subsidiaritetsprincipen. Det är en linje som vi vidhåller även vid det här arbetet när det gäller gränsöverskridande terrorism.

Vi tror att vägen framåt inte är att splittra den inarbetade kompetens som finns i de nationella myndigheterna, fransäga sig ett ansvar från Sveriges sida och lägga hoppet till någon form av gemensam överstatlig instans. Vi tror att vägen framåt för att bekämpa gränsöverskridande terrorism är att vi stärker våra nationella myndigheter och ökar samarbetet genom de samarbetsformer och samarbetsorgan som finns i dag. Det är vägen framåt. Att ingå i en överstatlig åklagarmyndighet riskerar att göra det mer otydligt vem som bär ansvaret för vilken fråga, och det riskerar att reducera den inarbetade kompetens som finns i våra nationella myndigheter.

Vi står i grunden bakom det som utskottet har som sin linje i utlåtandet, men vi har också en motivreservation som säger att vi av princip vill stå utanför all form av överstatlighet när det kommer till åklagarmyndighetens uppdrag. Vi väljer därför i det här fallet att yrka bifall till vår motivreservation.

Anf. 107 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD):

Fru talman! EU har stora problem med internationell terrorism och brottslighet som överskrider gränserna, och det är hög tid att Sverige tar en mer aktiv roll för att återskapa en trygghet i Europa.

Det är korrekt att vi kristdemokrater tidigare har varit kritiska mot ett svenskt deltagande i Eppo, men samhällsutvecklingen har fått oss att ändra uppfattning. Vi anser nu att Sverige bör delta i det europeiska åklagarsamarbetet. Vissa typer av gränsöverskridande brottslighet kräver ett djupare och mer operativt brottsbekämpande samarbete än vad som har varit faktum tidigare. För att kunna vara med och påverka detta samarbete krävs ett svenskt deltagande.

Vi kristdemokrater vill intensifiera polissamarbetet i Europa och stärka EU:s yttre gräns. Vidare bör Sverige som en aktiv del av Eppo verka för att samarbetet framöver även, förutom den ekonomiska brottsligheten, ska omfatta terrorbrottslighet. Just nu är vi ett av få länder i Europa som står utanför samarbetet. Vi anser att Sverige borde bli medlem i Eppo och fullt ut delta i arbetet.

Fru talman! Jag kan konstatera att det svänger i uppfattning i den här frågan. I förra veckan talade Stefan Löfven inför EU-parlamentet och angav i sitt tal att regeringen nu kommer att rekommendera att Sverige ansluter sig till Eppo. Den här rekommendationen kommer att ges till riksdagen. I ljuset av detta kan man undra vad som är Socialdemokraternas linje eftersom man inte har verkat i den riktningen i justitieutskottet. Det ska bli intressant att höra när det är Socialdemokraternas tur här i talarstolen och ledamoten Joakim Sandell ska tala. Vilken är Socialdemokraternas aktuella linje? Kommer man att förordna en anslutning till Eppo eller inte? Och om man förordar en anslutning, gäller den då ekonomiska frågor eller kommer man också att tala för att inkludera arbetet mot terrorbrottsligheten? Jag ser med intresse fram emot att få klarhet i frågan.

Fru talman! Vi kristdemokrater ser det som viktigt att ansluta oss till Eppo och att också låta arbetet mot terror ingå i uppdraget. Mot bakgrund av detta yrkar jag bifall till reservation 1.
(Applåder)

Anf. 108 JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Nu har vi debatt om vår gemensamma framtid i Europa. För oss liberaler är det helt självklart att om vi har en gränslös brottslighet måste vi ha en gränsöverskridande brottsbekämpning. Det är glädjande att ta del av att slutna rosor öppnar upp sig och tycker att det här med åklagarsamarbete är bra. Det är glädjande att tillknäppta moderater också vaknar till och tycker att det är viktigt med ett åklagarsamarbete. Det är också glädjande att även vitsipporna här mellan vårens längtan och vinterns köld öppnar upp sig – jag tänker på Kristdemokraterna – och nu ser vikten av en gemensam europeisk brottsbekämpning när det gäller terrorism.

Terroristhotet om något är ju, fru talman, just gränsöverskridande. Vi kan ta det som är på allas läppar just nu som exempel, nämligen den fruktansvärda terror som vi har sett utspelas i det så kallade kalifatet av den Islamiska staten. När dessa personer finns kvar i olika celler och kommer tillbaka till Europa är det väl helt självklart att vi måste samarbeta i Europeiska unionen för att bekämpa dessa mycket svårt sjuka brottslingar och se till att vi förhindrar att hot uppstår.

Vi har sedan snart 20 år tillbaka inom Europeiska unionen – och det har Sverige stött i alla år, det ska jag ge oss alla här inne – ett samarbete inom ECTC som är en del av Europol som i sin tur är det europeiska gemensamma samarbetet mot terrorism. Där handlar det om att förebygga och skydda mot terrorism och förfölja dessa terrorister och agera direkt när man ser att något är på gång. Detta samarbete finns mellan de polisiära myndigheterna och Europol som i dag agerar gränsöverskridande. Men nu är det alltså dags att också åklageriet i Eppo och i vårt gemensamma Europa får denna befogenhet. För oss liberaler är det självklart.

Jag vill anknyta till debatten vi hade före lunch här i kammaren, fru talman. Då talade vi om straffrätt, och då var det väldigt många ledamöter, kollegor till mig, som var engagerade och sa att vi måste bekämpa brottsligheten och ha ordentliga straff och så vidare. Ja, men det är ännu viktigare att vi faktiskt kan använda den lagstiftning som finns och att vi tillsammans kan avslöja de nätverk och verksamheter som är gränsöverskridande och som vill krossa vårt gemensamma Europa. Då måste vi agera tillsammans, och därför är det här åklagarsamarbetet extremt viktigt.

Prot. 2018/19:77
11 april

*Ett EU som skyddar:
ett initiativ för att
utsträcka Europeiska
åklagarmyndighetens
befogenheter till att
även omfatta gräns-
överskridande
terroristbrott*

Jag är glad att fler vill delta, och jag är glad att man från flera håll nu ser positivt på att också terrorismen ska kunna ingå som en uppgift för åklagarna att jobba med tillsammans för att klara upp fler brott och se till att fler människor som vill spränga vår demokrati, vår del av världen, faktiskt låses in. Därför välkomnar jag detta.

Sverigedemokraterna står återigen helt nakna när det gäller att ha ett effektivt samarbete för att bekämpa gränsöverskridande brottslighet. Man vill gömma sig bakom nationella regler och säger att vi inte ska samarbeta.

Fru talman! Jag yrkar för övrigt bifall till vår reservation 3.

Anf. 109 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Fru talman! Jag vill tacka för adresseringen som motiverade mig att ta replik.

Liberalerna och Sverigedemokraterna har stått ganska tydligt på var sin sida i den här frågan, som varandras tydliga motpolar, när det gäller överstatlighet och nationellt ansvar. När jag lyssnar på Johan Pehrson och Liberalerna låter det som att det inte finns något samarbete över huvud taget i dag.

Samarbete är själva grunden i förslaget, enligt Johan Pehrson. Det här är inte fråga om samarbete. Det är fråga om att flytta makt till ett överstatligt organ. Samarbete finns i dag, och det fungerar bra.

Ett bra samarbete förutsätter också att vi har starka nationella myndigheter. Det här är därför beklämmande, eftersom ledamoten Pehrson har varit kritisk till den socialdemokratiska regeringen, som har underfinansierat den svenska åklagarmyndigheten och svenskt polisväsen. Det är det som ligger till grund för det samarbete som ska ske. De klagomål som vi har fått från Europol gäller att vi har för lite polisära resurser som är reserverade för samarbete genom Europol. Då kan man inte rösta fram en socialdemokratisk justitieminister som underfinansierar polismyndigheten och rycker bort en kvarts miljard från polismyndigheten när man väl får chansen.

Liberalerna och Sverigedemokraterna har absolut helt olika ingångar. Ett bättre samarbete nås endast genom att man tar nationellt ansvar i stället för att hoppas att någon annan ska lösa problemet åt oss.

De brott som sker i Sverige ska utredas av svensk åklagare och svensk polis. Vi som politiker i Sverige måste ta ansvar för att se till att de myndigheterna får rätt resurser för att klara av det uppdraget. Det är endast på det sättet man bygger ett starkt samarbete i Europa.

Anf. 110 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Ledamoten Marttinen gräver sig allt djupare ned i den provinsiella brunnen. Jag vet inte hur långt han har tänkt komma. Men det blir bara mörkare och mörkare och ensammare och ensammare där nere.

Med din logik, Adam Marttinen, är det helt obegripligt att vi i Sverige har en nationell polis. Det innebär att vi har en nationell polis som agerar i hela Sverige. Vi hade som bekant regionpoliser och polisdistrikt tidigare. Men det har vi centraliserat för att få mer kraft i brottsbekämpningen i Sverige.

Jag vill återkomma till och ställa en rak fråga om den gränsöverskridande, gränslösa, brottsligheten. Tror inte ledamoten Marttinen och Sveri-

gedemokraterna att det är ganska bra att vi har ett effektivt, operativt samarbete för att kraftsamla och slå ut dessa terrorceller? Tror du inte att vi gör det bättre tillsammans med Finland, med Danmark, med Frankrike och med Holland?

Tillsammans är vi starka. Vet du vad vi är om vi är ensamma, Adam Marttinen? Då är vi bara ensamma.

Anf. 111 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Fru talman! Det har aldrig varit tal om att vi ska stå isolerade eller ensamma. Sverigedemokraterna har tvärtom varit för all form av samarbete mellan självständiga nationalstater i Europa när det kommer till det gränsöverskridande arbetet mot brottslighet.

Ledamoten Pehrson får det att låta som att man måste gör allt överstatligt för att lyckas ha ett samarbete. Det är helt fel uppfattat och förvrängt. Jag tycker att ledamoten Pehrson för väljarna bakom ljuset när han säger att det handlar om samarbete.

Finns samarbete i dag? Ett samarbete förutsätter att det finns fungerande nationella myndigheter. Ingen kan komma utifrån och säga att vi i Sverige ska ha en åklagarmyndighet som opereras från ett annat land. I så fall är det givetvis svenska åklagare, svenska poliser som ska få i uppdrag att arbeta utifrån ett överstatligt mandat. Men det kräver fortfarande att vi har starka nationella myndigheter i grunden.

Därför förvånar det mig att man kan stödja en rödgrön regering som underfinansierar de svenska myndigheterna, att man kan sänka självförtroendet på nationell basis och sedan börja ropa efter hjälp utifrån. Det enda sättet att bekämpa gränsöverskridande terrorism och brottslighet är att ha självständiga starka nationer som tar eget ansvar.

Ledamoten Pehrson och jag har ett ansvar för att i Sverige fördela resurserna till svenska myndigheter rätt, så att våra myndigheter kan bidra till att bekämpa den internationella terrorism som opereras från Sverige i andra länder. Det är där vi har vårt ansvar. Och det är där ansvaret ska ligga. Att hoppas på att någon annan ska göra jobbet åt oss tror jag är lönlöst.

Anf. 112 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! När det gäller finansieringsfrågan är det bara att upprepa att vi i går slog fast att vi tillskjuter 820 miljoner mer till svenskt rättsväsen för 2019 jämfört med Moderaternas och Kristdemokraternas budget, som Adam Marttinen släppte fram. Den hade stora förtjänster. Men vi lade till 820 miljoner. Det måste ändå sägas vara ett substantiellt belopp. Det skulle framför allt räcka till väldigt många åklagare, om det är vad Adam Marttinen längtar efter.

Den internationella åklagarkammaren i Sverige som jobbar mot terroristbrott och motsvarigheterna runt om i de europeiska länderna konstaterar tillsammans att de har begränsade resurser. De kan se skillnader i lagstiftningen, och de vill ha ett ökat samarbete på europeisk nivå.

Om vi jobbar tillsammans inom EU kan vi med starkare kraft bekämpa den här typen av brottslighet, som är ett hot mot hela vårt demokratiska fundament. Därför är det sorgligt att se att de nationalistiska krafter som är så starka runt om i Europa, och som Sverigedemokraterna är en stark

Prot. 2018/19:77

11 april

*Ett EU som skyddar:
ett initiativ för att
utsträcka Europeiska
åklagarmyndighetens
befogenheter till att
även omfatta gräns-
överskridande
terroristbrott*

Prot. 2018/19:77
11 april

*Ett EU som skyddar:
ett initiativ för att
utsträcka Europeiska
åklagarmyndighetens
befogenheter till att
även omfatta gräns-
överskridande
terroristbrott*

fanbärare för i vårt parlament, vill motarbeta detta samarbete. Det handlar om att skapa trygghet och välfärd på en gemensam basis inom EU.

Vi behöver det stärkta åklagarsamarbetet. Det måste omfatta terrorism. Jag lovar ledamoten Marttinen att vi kommer att mötas om det på gator och torg de kommande månaderna. Lycka till med att förklara hur ni ska gräva er längre ned i er provinsiella grop!

Anf. 113 JOAKIM SANDELL (S):

Fru talman! Vi har i dag att behandla ett meddelande från Europeiska kommissionen om en utvidgning av Europeiska åklagarmyndighetens, Eppos, befogenheter till att även omfatta gränsöverskridande terroristbrott. Vi har alltså inte att behandla ett eventuellt svenskt medlemskap i Europeiska åklagarmyndigheten.

Jag vill börja med att poängtera att vi instämmer i kommissionens och regeringens uppfattning att terrorism är en av de största utmaningar våra öppna samhällen står inför. Vi håller med om standpunkten att EU måste ta till kraftfulla åtgärder för att lösa problemet.

Vi är dock tveksamma till att en utvidgning av Eppos befogenheter till att även omfatta terroristbrott är den mest effektiva lösningen för att hantera hotet från terrorism. Mot bakgrund av att Eppos uppgift från början har varit att bekämpa finansiell brottslighet menar vi att det krävs en djupare analys av vad en utvidgning skulle innebära.

Vi menar att kommissionen inte har förmått visa att arbetet med att bekämpa terrorism bäst kan uppnås på unionsnivå och inte av medlemsstaterna själva. Redan i dag finns ett omfattande samarbete inom EU för att gemensamt möta hotet från terrorism, till exempel genom Europol och Eurojust.

Vi menar vidare att en utvidgning av Eppos befogenheter är så långtgående att man måste ifrågasätta om åtgärderna går utöver vad som är nödvändigt för att nå målet med initiativet. Vi anser att det är möjligt att genom befintligt mellanstatligt arbete, till exempel genom tidigare nämnda arbete i Eurojust och Europol, uppnå målet att gemensamt bekämpa terrorism.

Eppo ska vara inrättat vid slutet av 2020. Fram till dess behöver det byggas upp en administration, och andra organisatoriska åtgärder behöver genomföras. Även om Sverige för närvarande står utanför samarbetet anser vi att Eppo borde inrättas innan en utvidgning av befogenheterna är aktuell.

Vi kan avslutningsvis konstatera att det inte finns något konkret förslag från kommissionen presenterat gällande en eventuell utvidgning av Eppo, och därför anser vi att det är för tidigt med ett slutgiltigt ställningstagande till denna utvidgning.

Avseende Sveriges deltagande i Eppo vidhåller vi vårt ställningstagande att vi inte utesluter ett deltagande vid ett senare tillfälle.

(Applåder)

Anf. 114 KATJA NYBERG (SD):

Fru talman! Jag vill bara göra ett förtydligande. Jag ställer mig väldigt frågande till fördelarna med detta åklagarsamarbete för gränsöverskridande terrorism. Säpo är väldigt tydlig med att det innebär en stor risk att behöva lämna ut känsliga uppgifter till Eppo.

Underrättelsetjänsterna i Europa har i dag redan ett mycket gott samarbete. Det skulle innebära större skada att behöva lämna ut känsliga uppgifter till en europeisk åklagarmyndighet.

Jag ville bara göra ett förtydligande gällande detta.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 15.)

Prot. 2018/19:77
11 april

§ 11 Offentlighet, sekretess och integritet

*Offentlighet, sekretess
och integritet*

Konstitutionsutskottets betänkande 2018/19:KU26
Offentlighet, sekretess och integritet
föredrogs.

Anf. 115 MIA SYDOW MÖLLEBY (V):

Fru talman! Det var meningen att vi skulle debattera konstitutionsutskottets betänkande gällande motionssvar om offentlighet, sekretess och integritet. Det ser ut som att vi är en decimerad skara, men vi får göra vad vi kan för att belysa ärendet.

Vi behandlar alltså olika motioner och yrkanden från den allmänna motionstiden. Jag tänker framför allt tala om den reservation som Vänsterpartiet har med anledning av detta.

I Sverige har vi en tradition av att kunna följa de pengar som vi använder i offentliga verksamheter. Vi brukar också ha principen att när man lämnar ut pengar till andra verksamheter ska det vara offentligt. Man ska kunna granska hur olika organ och myndigheter använder sina pengar och också vad pengarna används till när man lämnar dem till någon annan.

Varje år betalas ganska stora summor ut till en del avseende anställningsstöd. Dessa pengar går till privata företag. Detta är skattemedel som vi använder för att möjliggöra för människor som står långt ifrån arbetsmarknaden att kunna komma in på den. Vänsterpartiet tycker att det är rimligt att man då också kan granska hur dessa pengar används. Vilka företag får dessa pengar? På vilket sätt får man dem? Vilka former av anställningsstöd nyttjas? Gör man det konsekvent eller inte? Detta är viktigt för att kunna granska att pengarna används på rätt sätt.

Ofta hävdas från alla partier att vi verkligen ska granska att våra pengar används på rätt sätt. Men i just detta sammanhang, när pengarna går till anställningsstöd i privata bolag, värnar man minsann i stället om sekretess. Det går inte att se hur företagen gör.

Självklart kan man inte i alla lägen ha allt öppet. Personers integritet är jätte viktig i detta sammanhang, det vill säga när det gäller enskilda personer som företagen får ett anställningsstöd för. Men på många ställen finns en uppfattning om att det kan vara företag som missbrukar det här. Även för dessa företag vore det i så fall bra om det kunde belysas att de pengar som ska användas till anställningsstöd inte används fel.

Vänsterpartiet menar att vi ska ha ett undantag. Det ska vara möjligt att se hur pengarna används. Det är viktigare än att hemlighålla affärsintressen. Allmänhetens insyn är ett prioriterat område. Därför yrkar jag bifall till reservation nr 5.

Anf. 116 BENGT ELIASSON (L):

Fru talman! Inledningsvis vill jag understryka att jag givetvis står bakom Liberalernas samtliga reservationer i betänkandet, men för tids vinande uppehåller jag mig enbart vid reservation 4 under punkt 5 och yrkar härmed bifall till den.

Fru talman! Tack vare EU-samarbetet kan vi resa, studera och leva i hela Europa. Dessutom blir vårt hörn av världen betydligt fredligare och tryggare. Tillsammans blir vi europeiska länder en stark kraft i världen och en röst att räkna med. Europeiska unionen var och är en seger för demokrati, frihet och öppenhet, men det är värden som aldrig kan tas för givna. Demokratien måste varje dag vinnas av varje generation, i varje val och i varje debatt. För att tilliten till politiken och demokratien ska öka måste också de demokratiska institutionerna utvecklas så att öppenhet och frihet stärks och effektiviteten ökar.

Liberalernas Europa är ett öppet och demokratiskt Europa med starka och transparenta processer. Det innebär att EU måste vara ett demokratiskt föredöme. Det betyder att varje medborgare har rätt att förvänta sig en god insyn i EU:s beslutsprocesser och ett fungerande ansvarsutkrävande. Det ska vara tydligt för medborgarna i alla EU:s länder hur lagar stiftas, av vem de stiftas, hur diskussionerna har gått, vilka ståndpunkter som finns och vem som bär ansvaret för att så sker. Det innebär också att lobbyisters arbete måste vara transparent för att garantera det medborgerliga förtroendet för lagstiftningsprocessen.

EU:s offentlighetsprincip måste stärkas, och huvudregeln på alla områden ska vara att offentlighet, inte sekretess, är det naturliga. Det är det första valet. I dag är det som om det är precis tvärtom: Sekretessen är utgångspunkten, och öppenheten kommer eventuellt. Arbetet med att få en ökad tillgång till handlingar på plats har faktiskt helt avstannat inom unionen, och denna process måste återupptas och snabbas på.

Fru talman! I dag arbetar tiotusentals personer med att bedriva påverkansarbete gentemot EU:s olika institutioner, precis på samma sätt som hundratals arbetar med att påverka oss här i riksdagen och våra svenska demokratiska institutioner på olika nivåer. Det är en naturlig del i den demokratiska processen, och det är bra. Men det är viktigt att detta arbete sker under transparens och under ordnade former så att alla ser vad det hela handlar om. Samtliga lobbyister som arbetar gentemot EU:s institutioner ska därför, i vårt val, förtecknas i ett offentligt register. Precis så borde det även vara här i Sverige.

Fru talman! Liberalerna vill öka ansvarsutkrävandet. Alltför ofta kan regeringar säga en sak i Bryssel och sedan något helt annat hemma i medlemslandet. Detta omöjliggör att ett fungerande demokratiskt ansvarsutkrävande sker. Alla EU-regeringar måste när de förhandlar i ministerrådet ha ett tydligt mandat från sina parlament och ha processer som vi har här i vårt parlament. Vi menar också att dessa förhandlingar i huvudsak ska vara öppna när lagstiftning diskuteras så att processerna blir transparenta och begripliga för alla medborgare. Den röda tråden mellan hemlandet och EU:s lagstiftande makt måste bli hel och transparent.

Fru talman! Liberalerna säger ett otvetydigt ja till Europa när andra tvekar, klagar eller vill backa ur. Vi vill tvärtom ha mer samarbete och ett fördjupat samarbete, för det är bara tillsammans med andra som vi kan lösa de riktigt stora frågorna: klimatkrisen, säkerhetsfrågorna, som den förra

debatten handlade om, jobben, brottsbekämpningen och vårt gemensamma ansvar för världens flyktingar. Vi har ingen tid att förlora. EU måste ta ledningen i många av de här arbetena.

Fru talman! Den yttersta frågan är: Hur ska vår gemensamma framtid se ut? Snart sagt varje europeiskt land har sina egna nationalistiska och extremister som sprider hat, lögn och rädsla. Om de får som de vill försvinner mycket av den frihet och öppenhet som vi har vant oss vid. Gränser stängs och samarbeten upphör. Men över hela Europa är det många som vill något helt annat – liberala människor som tar kampen för öppenhet, frihet och en europeisk framtid där vi tillsammans löser utmaningarna. Men då måste också EU:s institutioner vara transparenta och öppna. Ju hårdare vi jobbar för att få mer samarbete, desto hårdare arbetar vi också för den öppenheten. Just för att vi gillar EU så mycket har vi också flest idéer om hur unionen kan bli ännu bättre.
(forts. § 17)

Prot. 2018/19:77
11 april

*Offentlighet, sekretess
och integritet*

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.51 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

§ 12 Beslut om ärende som slutdebatterats den 4 april

TU5 Infrastrukturfrågor

Punkt 1 (Infrastruktur för medborgare och näringsliv i hela Sverige)

1. utskottet
2. res. 1 (M)
3. res. 3 (C)

Förberedande votering:

- 60 för res. 1
- 28 för res. 3
- 214 avstod
- 47 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

- 100 för utskottet
- 59 för res. 1
- 143 avstod
- 47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2018/19:77
11 april

Partvis fördelning av rösterna:
För utskottet: 87 S, 1 M, 12 MP
För res. 1: 59 M
Avstod: 54 SD, 28 C, 26 V, 20 KD, 15 L
Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -
Katarina Brännström (M) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 3 (Ett jämställt transportsystem)

1. utskottet

2. res. 7 (C, L)

Votering:

259 för utskottet

43 för res. 7

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 60 M, 54 SD, 26 V, 20 KD, 12 MP

För res. 7: 28 C, 15 L

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Punkt 4 (Hållbara transporter)

1. utskottet

2. res. 10 (V)

Votering:

142 för utskottet

26 för res. 10

133 avstod

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 1 M, 28 C, 14 L, 12 MP

För res. 10: 26 V

Avstod: 59 M, 54 SD, 20 KD

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 5 L, 4 MP, 1 -

Jan Ericson (M) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Johan Pehrson (L) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 5 (Forskning och innovation)

1. utskottet

2. res. 14 (C, L)

Votering:

145 för utskottet

43 för res. 14

114 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 26 V, 20 KD, 12 MP

För res. 14: 28 C, 15 L

Avstod: 60 M, 54 SD

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Punkt 6 (Gränsöverskridande transporter)

1. utskottet

2. res. 16 (SD)

Votering:

188 för utskottet

53 för res. 16

60 avstod

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 28 C, 26 V, 20 KD, 15 L, 12 MP

För res. 16: 53 SD

Avstod: 60 M

Frånvarande: 13 S, 10 M, 9 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Punkt 10 (Underhåll av järnvägsnätet)

1. utskottet

2. res. 23 (SD)

Votering:

167 för utskottet

55 för res. 23

80 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 27 C, 26 V, 15 L, 12 MP

För res. 23: 54 SD, 1 C

Avstod: 60 M, 20 KD

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Martin Ådahl (C) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Punkt 12 (Järnvägens signalsystem ERTMS)

1. utskottet

2. res. 28 (SD, V, KD)

Votering:

202 för utskottet

100 för res. 28

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 60 M, 28 C, 15 L, 12 MP

För res. 28: 54 SD, 26 V, 20 KD

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Prot. 2018/19:77
11 april

Punkt 21 (Regional samverkan)

1. utskottet
2. res. 42 (S, V, MP)

Votering:

177 för utskottet

125 för res. 42

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 60 M, 54 SD, 28 C, 20 KD, 15 L

För res. 42: 87 S, 26 V, 12 MP

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 13 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 9 april

SfU16 Migration och asylpolitik

Punkt 1 (Migrations- och flyktingpolitik)

1. utskottet
2. res. 1 (M)
3. res. 2 (SD)
4. res. 3 (V)

Förberedande votering 1:

55 för res. 2

26 för res. 3

221 avstod

47 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Förberedande votering 2:

60 för res. 1

54 för res. 2

188 avstod

47 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

142 för utskottet

60 för res. 1

99 avstod

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 28 C, 15 L, 12 MP

För res. 1: 60 M

Avstod: 54 SD, 25 V, 20 KD

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 3 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Elin Segerlind (V) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats som frånvarande.

Punkt 4 (EU:s asyl- och migrationspolitik)

1. utskottet
2. res. 11 (L)

Votering:

181 för utskottet
15 för res. 11
106 avstod
47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 54 SD, 28 C, 12 MP

För res. 11: 15 L

Avstod: 60 M, 26 V, 20 KD

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Punkt 7 (Asylprocessen)

1. utskottet
2. res. 20 (KD)

Votering:

142 för utskottet
20 för res. 20
140 avstod
47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 28 C, 15 L, 12 MP

För res. 20: 20 KD

Avstod: 60 M, 54 SD, 26 V

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Punkt 9 (Rättssäker handläggning i ärenden om skyddsbehov på grund av religiös uppfattning eller sexuell läggning)

1. utskottet
2. res. 23 (C, V, KD)

Votering:

177 för utskottet
74 för res. 23
51 avstod
47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 60 M, 3 SD, 15 L, 12 MP

För res. 23: 28 C, 26 V, 20 KD

Avstod: 51 SD

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Prot. 2018/19:77
11 april

Punkt 17 (Verkställighet av avvísings- och utvisningsbeslut)

1. utskottet

2. res. 45 (SD)

Votering:

162 för utskottet

54 för res. 45

86 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 28 C, 20 KD, 15 L, 12 MP

För res. 45: 54 SD

Avstod: 60 M, 26 V

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Punkt 18 (Utvisning på grund av brott)

1. utskottet

2. res. 49 (L)

Votering:

172 för utskottet

16 för res. 49

114 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 28 C, 25 V, 20 KD, 12 MP

För res. 49: 1 V, 15 L

Avstod: 60 M, 54 SD

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Elin Segerlind (V) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU17 Anhöriginvandring

Punkt 1 (Anhöriginvandring)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

3. res. 2 (V)

Förberedande votering:

57 för res. 1

26 för res. 2

218 avstod

48 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

222 för utskottet

54 för res. 1

26 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 60 M, 28 C, 20 KD, 15 L, 12 MP

För res. 1: 54 SD

Avstod: 26 V

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Punkt 2 (Uppskjuten invandringsprövning)

1. utskottet

2. res. 3 (SD, KD)

Votering:

175 för utskottet

74 för res. 3

53 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 60 M, 1 C, 15 L, 12 MP

För res. 3: 54 SD, 20 KD

Avstod: 27 C, 26 V

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Punkt 3 (Försörjningskrav vid anhöriginvandring)

1. utskottet

2. res. 6 (M)

Votering:

188 för utskottet

60 för res. 6

53 avstod

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 28 C, 26 V, 20 KD, 15 L, 12 MP

För res. 6: 60 M

Avstod: 53 SD

Frånvarande: 13 S, 10 M, 9 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

SfU18 Arbetskraftsinvandring

Punkt 1 (Attrahera högkvalificerad arbetskraft m.m.)

1. utskottet

2. res. 1 (M, KD)

3. res. 2 (SD)

Förberedande votering:

80 för res. 1

55 för res. 2

166 avstod

48 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Ali Esbati (V) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat nej.

Prot. 2018/19:77
11 april

Huvudvotering:
168 för utskottet
80 för res. 1
54 avstod
47 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 87 S, 28 C, 26 V, 15 L, 12 MP
För res. 1: 60 M, 20 KD
Avstod: 54 SD
Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Punkt 6 (Principer för arbetskraftsinvandring)

1. utskottet
2. res. 13 (L)
Votering:
145 för utskottet
15 för res. 13
142 avstod
47 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 87 S, 20 C, 26 V, 12 MP
För res. 13: 15 L
Avstod: 60 M, 54 SD, 8 C, 20 KD
Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU19 Medborgarskap

Punkt 1 (Medborgarskapsfrågor)

1. utskottet
2. res. 2 (SD)
3. res. 3 (V)
4. res. 4 (KD)
Förberedande votering 1:
26 för res. 3
20 för res. 4
256 avstod
47 frånvarande
Kammaren biträdde res. 3.
Förberedande votering 2:
53 för res. 2
26 för res. 3
222 avstod
48 frånvarande
Kammaren biträdde res. 2.

Huvudvotering:

126 för utskottet

54 för res. 2

121 avstod

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 S, 28 C, 12 MP

För res. 2: 54 SD

Avstod: 1 S, 60 M, 26 V, 19 KD, 15 L

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 3 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Pia Steensland (KD) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats som frånvarande.

Punkt 2 (Befrielse från svenskt medborgarskap)

1. utskottet

2. res. 6 (SD, L)

Votering:

233 för utskottet

69 för res. 6

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 60 M, 28 C, 26 V, 20 KD, 12 MP

För res. 6: 54 SD, 15 L

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Punkt 3

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 4 (Kunskaper i det svenska språket och om det svenska samhället m.m.)

1. utskottet

2. res. 9 (M)

Votering:

168 för utskottet

60 för res. 9

74 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 28 C, 26 V, 15 L, 12 MP

För res. 9: 60 M

Avstod: 54 SD, 20 KD

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

SfU23 Avtal om social trygghet mellan Sverige och Filippinerna

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 14 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 10 april

FöU7 Civilt försvar och krisberedskap

Punkt 4 (Utveckling av det civila försvaret)

1. utskottet

2. res. 4 (SD)

Votering:

140 för utskottet

54 för res. 4

108 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 26 V, 15 L, 12 MP

För res. 4: 54 SD

Avstod: 60 M, 28 C, 20 KD

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Punkt 6 (Försvarsmaktens stöd till det civila samhället)

1. utskottet

2. res. 8 (KD, L)

Votering:

266 för utskottet

35 för res. 8

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 59 M, 54 SD, 28 C, 26 V, 12 MP

För res. 8: 20 KD, 15 L

Frånvarande: 13 S, 11 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Punkt 15 (Försörjningstrygghet)

1. utskottet

2. res. 19 (M)

Votering:

188 för utskottet

60 för res. 19

54 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 28 C, 26 V, 20 KD, 15 L, 12 MP

För res. 19: 60 M

Avstod: 54 SD

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Punkt 24 (Krisfond)

1. utskottet

2. res. 24 (M, C)

Votering:

213 för utskottet

88 för res. 24

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 54 SD, 26 V, 20 KD, 14 L, 12 MP

För res. 24: 60 M, 28 C

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 5 L, 4 MP, 1 -

Punkt 32 (Skogsbrandsbekämpning från luften)

1. utskottet

2. res. 28 (M, C)

Votering:

195 för utskottet

87 för res. 28

20 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 1 M, 54 SD, 26 V, 15 L, 12 MP

För res. 28: 59 M, 28 C

Avstod: 20 KD

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Johan Hultberg (M) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FöU8 Vissa frågor om Försvarsmaktens personal

Punkt 1 (Personalförsörjning)

1. utskottet

2. res. 1 (M)

3. res. 3 (KD)

Förberedande votering:

62 för res. 1

20 för res. 3

219 avstod

48 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

194 för utskottet

60 för res. 1

48 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2018/19:77
11 april

Partvis fördelning av rösterna:
För utskottet: 87 S, 54 SD, 26 V, 15 L, 12 MP
För res. 1: 60 M
Avstod: 28 C, 20 KD
Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Punkt 2 (Rekrytering och mönstring)

1. utskottet
2. res. 4 (SD)
Votering:
248 för utskottet
54 för res. 4
47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:
För utskottet: 87 S, 60 M, 28 C, 26 V, 20 KD, 15 L, 12 MP
För res. 4: 54 SD
Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Punkt 4 (Jämnare könsfördelning)

1. utskottet
2. res. 6 (V)
Votering:
276 för utskottet
26 för res. 6
47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:
För utskottet: 87 S, 60 M, 54 SD, 28 C, 20 KD, 15 L, 12 MP
För res. 6: 26 V
Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Punkt 5 (Frivilligorganisationernas roll)

1. utskottet
2. res. 7 (C)
Votering:
254 för utskottet
27 för res. 7
20 avstod
48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:
För utskottet: 87 S, 60 M, 54 SD, 26 V, 15 L, 12 MP
För res. 7: 27 C
Avstod: 20 KD
Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 4 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU7 Familjerätt

Punkt 4 (Betänketid vid äktenskapsskillnad)

1. utskottet

2. res. 2 (M)

Votering:

242 för utskottet

59 för res. 2

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 S, 1 M, 54 SD, 28 C, 26 V, 20 KD, 15 L, 12 MP

För res. 2: 59 M

Frånvarande: 14 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Helene Hellmark Knutsson (S) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 13 (Vårdnad, boende och umgänge)

1. utskottet

2. res. 15 (V)

3. res. 16 (KD)

Förberedande votering:

26 för res. 15

20 för res. 16

256 avstod

47 frånvarande

Kammaren biträdde res. 15.

Huvudvotering:

100 för utskottet

26 för res. 15

176 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 1 M, 12 MP

För res. 15: 26 V

Avstod: 59 M, 54 SD, 28 C, 20 KD, 15 L

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Punkt 14 (Barnbalk)

1. utskottet

2. res. 18 (L)

Votering:

287 för utskottet

15 för res. 18

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 60 M, 54 SD, 28 C, 26 V, 20 KD, 12 MP

För res. 18: 15 L

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Punkt 15 (Automatisk gemensam vårdnad för ogifta föräldrar)

1. utskottet
2. res. 19 (SD)

Votering:

220 för utskottet

54 för res. 19

28 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 60 M, 26 V, 20 KD, 15 L, 12 MP

För res. 19: 54 SD

Avstod: 28 C

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Punkt 17 (Överförmyndare, gode män och förvaltare)

1. utskottet
2. res. 22 (C, L)

Votering:

204 för utskottet

43 för res. 22

55 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 60 M, 26 V, 20 KD, 11 MP

För res. 22: 28 C, 15 L

Avstod: 54 SD, 1 MP

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Emma Berginger (MP) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU11 Bostadspolitik

Punkt 1 (Åtgärder på bostadsmarknaden)

1. utskottet
2. res. 1 (M)
3. res. 4 (V)
4. res. 6 (L)

Förberedande votering 1:

25 för res. 4

16 för res. 6

260 avstod

48 frånvarande

Kammaren biträdde res. 4.

Mia Sydow Mölleby (V) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Förberedande votering 2:

59 för res. 1

26 för res. 4

216 avstod

48 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

100 för utskottet

59 för res. 1

143 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 1 M, 12 MP

För res. 1: 59 M

Avstod: 54 SD, 28 C, 26 V, 20 KD, 15 L

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Katarina Brännström (M) anmälde att hon avsett att rösta nej men markrats ha röstat ja.

Punkt 2 (Finansiering av bostadsbyggande)

1. utskottet

2. res. 7 (C, KD)

Votering:

253 för utskottet

48 för res. 7

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 60 M, 53 SD, 26 V, 15 L, 12 MP

För res. 7: 28 C, 20 KD

Frånvarande: 13 S, 10 M, 9 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 15 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

JuU11 Straffrättsliga frågor

Punkt 30 (Djurrättsaktivism)

1. utskottet

2. res. 21 (C, KD)

Votering:

199 för utskottet

49 för res. 21

51 avstod

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2018/19:77
11 april

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 86 S, 60 M, 26 V, 15 L, 12 MP
För res. 21: 1 SD, 28 C, 20 KD
Avstod: 51 SD
Frånvarande: 14 S, 10 M, 10 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -
Jamal El-Haj (S) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 39 (Stärkt straffrättsligt skydd för jägare)

1. utskottet
2. res. 27 (KD)

Votering:

281 för utskottet

20 för res. 27

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 S, 60 M, 54 SD, 28 C, 26 V, 15 L, 12 MP

För res. 27: 20 KD

Frånvarande: 14 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Jamal El-Haj (S) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 49 (Deltagande i kriminell organisation)

1. utskottet
2. res. 34 (SD)

Votering:

247 för utskottet

54 för res. 34

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 S, 60 M, 28 C, 26 V, 20 KD, 15 L, 12 MP

För res. 34: 54 SD

Frånvarande: 14 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Punkt 58 (Utöka antalet EU-brott)

1. utskottet
2. res. 39 (L)

Votering:

286 för utskottet

15 för res. 39

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 S, 60 M, 54 SD, 28 C, 26 V, 20 KD, 12 MP

För res. 39: 15 L

Frånvarande: 14 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Punkt 64 (Straffmätning vid flerfaldig brottslighet)

1. utskottet
2. res. 43 (S, V, MP)

Votering:

178 för utskottet

124 för res. 43

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 60 M, 54 SD, 28 C, 20 KD, 15 L, 1 MP

För res. 43: 87 S, 26 V, 11 MP

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Lorentz Tovatt (MP) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 67 (Påföljder)

1. utskottet
2. res. 48 (M)

Votering:

188 för utskottet

60 för res. 48

53 avstod

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 28 C, 26 V, 20 KD, 15 L, 12 MP

För res. 48: 60 M

Avstod: 53 SD

Frånvarande: 13 S, 10 M, 9 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Punkt 70 (Företagsbot)

1. utskottet
2. res. 50 (V)

Votering:

276 för utskottet

26 för res. 50

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 60 M, 54 SD, 28 C, 20 KD, 15 L, 12 MP

För res. 50: 26 V

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU14 Våldsbrott och brottsoffer

Punkt 4 (Brott mot äldre)

1. utskottet
2. res. 2 (M, SD, KD)

Votering:

168 för utskottet

133 för res. 2

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 28 C, 26 V, 15 L, 12 MP

För res. 2: 59 M, 54 SD, 20 KD

Frånvarande: 13 S, 11 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Punkt 15 (Hedersbrott – egen brottsrubricering och straffskärpningsgrund)

1. utskottet
2. res. 7 (M, SD, KD)

Votering:

167 för utskottet

134 för res. 7

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 S, 28 C, 26 V, 15 L, 12 MP

För res. 7: 60 M, 54 SD, 20 KD

Frånvarande: 14 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Markus Selin (S) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 30 (Europasamarbetet mot människohandel med barn)

1. utskottet
2. res. 19 (L)

Votering:

286 för utskottet

15 för res. 19

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 59 M, 54 SD, 28 C, 26 V, 20 KD, 12 MP

För res. 19: 15 L

Frånvarande: 13 S, 11 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Elisabeth Svantesson (M) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 49 (Starkare brottsofferstöd för offer för våld i nära relationer)

1. utskottet
2. res. 33 (C)

Votering:

274 för utskottet

28 för res. 33

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 60 M, 54 SD, 26 V, 20 KD, 15 L, 12 MP

För res. 33: 28 C

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Prot. 2018/19:77

11 april

Punkt 50 (Brottsofferportal för drabbade av bedrägerier och identitetskapningar)

1. utskottet

2. res. 34 (S, MP)

Votering:

204 för utskottet

98 för res. 34

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 S, 60 M, 54 SD, 28 C, 26 V, 20 KD, 15 L

För res. 34: 86 S, 12 MP

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Teres Lindberg (S) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 61 (Automatisk utbetalning av skadestånd)

1. utskottet

2. res. 41 (SD, KD)

Votering:

212 för utskottet

75 för res. 41

15 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 59 M, 28 C, 26 V, 12 MP

För res. 41: 1 M, 54 SD, 20 KD

Avstod: 15 L

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Punkt 62 (Brottskadeersättning till utsatta för sexuellt våld m.m.)

1. utskottet

2. res. 43 (V)

Votering:

275 för utskottet

26 för res. 43

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 59 M, 54 SD, 28 C, 20 KD, 15 L, 12 MP

För res. 43: 26 V

Frånvarande: 13 S, 11 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

Kristina Axén Olin (M) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

JuU19 Ett EU som skyddar: ett initiativ för att utsträcka Europeiska åklagarmyndighetens befogenheter till att även omfatta gränsöverskridande terroristbrott

Utskottets förslag till beslut med godkännande av

1. utskottets motivering
2. motiveringen i res. 1 (M, KD)
3. motiveringen i res. 2 (SD)
4. motiveringen i res. 3 (L)

Förberedande votering 1:

54 för res. 2

15 för res. 3

233 avstod

47 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Förberedande votering 2:

81 för res. 1

54 för res. 2

167 avstod

47 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

203 för utskottet

80 för res. 1

19 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut med godkännande av utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 50 SD, 28 C, 26 V, 12 MP

För res. 1: 60 M, 20 KD

Avstod: 4 SD, 15 L

Frånvarande: 13 S, 10 M, 8 SD, 3 C, 2 V, 2 KD, 4 L, 4 MP, 1 -

*Återrapportering från
Europeiska rådets
möte den 10 april*

§ 16 Återrapportering från Europeiska rådets möte den 10 april

Anf. 117 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! I går träffades Europeiska rådet på ett extrainsatt möte för att än en gång diskutera läget i brexitfrågan.

Inför mötet var vi i en situation där Storbritannien riskerade att lämna EU utan avtal redan natten till lördag. Ett sådant scenario har vi nu kunnat undvika med den överenskommelse som nåtts.

Mötet inleddes med att premiärminister May redogjorde för läget i de förhandlingar som nu förs mellan den brittiska regeringen och oppositionspartiet Labour. Premiärministern bedömde att det finns förutsättningar att nå en överenskommelse för att möjliggöra ett ordnat utträde men att mer tid behövs. Hon betonade det unika läget och att samtalen som nu förs i parlamentet är extraordinära i en brittisk kontext. Hon var också tydlig

med att man avser att genomföra valet till Europaparlamentet i det fall man behöver stanna kvar i EU efter den 22 maj.

Efter sin redogörelse lämnade premiärministern mötet. Därefter följde en diskussion om hur vi från EU-27 skulle ställa oss till Theresa Mays begäran om en förlängning till den 13 juni. Det fanns på mötet olika uppfattningar om hur lång förlängningen skulle vara, och det var kring detta som det mesta av kvällens och nattens diskussioner kretsade. Jag vill betona att även om det fanns olika syn på själva förlängningsperioden delade alla samma grundintresse: att underlätta ett ordnat utträde och samtidigt värna EU:s grundläggande intressen.

Den överenskommelse som till slut nåddes mellan EU-27 och Storbritannien innebär en förlängning till den 31 oktober med en utvärdering av läget vid Europeiska rådets möte i juni. Skulle utträdesavtalet ratificeras tidigare än den 31 oktober sker utträdet den första dagen i nästkommande månad.

Anledningen till att det blev den 31 oktober hänger samman med att den nya kommissionen är tänkt att tillträda dagen efter, den 1 november. Det blir på så vis en naturlig brytpunkt i EU:s arbete.

Överenskommelsen slår också fast att om Storbritannien inte skulle anordna val till Europaparlamentet sker utträdet med automatik den 1 juni.

I överenskommelsen betonas även att utträdesavtalet inte kan omförhandlas men att ändringar kan göras i deklARATIONEN om den framtida relationen om den brittiska hållningen skulle utvecklas. Det kan till exempel gälla en tullunion med EU eller en närmare anknytning till EU:s inre marknad.

Det tydliggörs också att Storbritannien som utträdande medlemsstat ska agera i enlighet med principen om lojalt samarbete.

Fru talman! Det är bra att vi nu har nått denna överenskommelse. Jag kan inte nog betona hur viktigt det är för alla, inte bara för alla briter utan också för alla svenskar i hela EU med ett ordnat utträde. Det är viktigt för studenter, företagare, entreprenörer, löntagare och många fler.

Samtidigt får EU:s interna arbete inte hämmas av låsningen i det brittiska parlamentet. Vi har nu ägnat två år åt förhandlingar. Vi är fortfarande utan ett ratificerat avtal. EU står snart inför en ny lagstiftningsperiod och måste ägna tid och energi åt andra viktiga saker såsom att skapa fler och bättre jobb, lösa migrationsfrågan och möta klimathotet. Det är därför av största vikt att de förhandlingar som förs i London ger resultat så att utträdesavtalet kan godkännas och vi får en ordnad brexit. Därmed lägger vi också en god grund för en nära och stark framtida relation mellan EU och Storbritannien.

Det, fru talman, avslutar min återrapportering från gårdagens möte.

Anf. 118 HELENA BOUVENG (M):

Fru talman! Tack, statsministern, för återrapporteringen!

Låt mig vara tydlig med att vi i Moderaterna tycker att det är otroligt viktigt att man vid gårdagens möte kunde undvika en oordnad brexit. Moderaterna har genomgående i brexitförhandlingarna understrukt vikten av att briter utträde blir så ordnat som möjligt, först och främst för invånarnas skull men också för de 100 000 svenskar som bor i Storbritannien och även de tusentals briter som bor i Sverige eller i andra EU-länder.

Prot. 2018/19:77

11 april

*Återrapportering från
Europeiska rådets
möte den 10 april*

En annan viktig aspekt på att utträdet blir så ordnat som möjligt är svenska företags möjligheter att fortsätta handla med Storbritannien på ett smidigt sätt. Det handlar om tusentals jobb som är beroende av Sveriges export till Storbritannien.

Britternas val att lämna det europeiska samarbetet är just britternas val. Men det spelar såklart roll för EU:s popularitet vad EU de facto gör. Ett EU som är relevant bör ingen vilja lämna. Det vill säga ett EU som levererar lösningar på gränsöverskridande problem som medlemsstaterna inte kan lösa.

Det handlar bland annat om migrationsfrågan, där EU fortfarande inte har en hållbar politik på plats. Det handlar om terrorism och internationella stödligor, som kraftfullt måste bekämpas. Det handlar också om klimatfrågan, där EU verkligen kan spela en avgörande roll.

Min fråga till statsministern, fru talman, gäller hur han ser på vägen framåt nu. Ansvar för brexit är främst britternas, men ser statsministern att han och regeringen i detta läge kan göra något annat, något mer, för att utträdet ska bli så ordnat som möjligt? Det är otroligt viktigt för de 100 000 svenskar som bor i Storbritannien och för alla svenska företag som är beroende av handeln med Storbritannien.

Anf. 119 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Regeringen har sedan dag ett arbetat tillsammans med Storbritannien och EU för att få till ett ordnat utträde och har efter bästa förmåga bidragit till att få till en pragmatisk lösning, hela tiden med beaktande av och ansvar för EU:s intressen så att vi inte skadar dem. Det var bland annat därför vi också fick mandat i EU-nämnden att vara flexibla gällande den förlängning av tiden fram till utträdet som britterna ville ha. Jag har haft ett antal bilaterala samtal med premiärminister May, och vi har från svensk sida engagerat oss i olika grupperingar i EU i syfte att få till ett ordnat utträde.

Denna överenskommelse är enligt mitt sätt att se det ett framsteg, men vi kan naturligtvis aldrig garantera att det nu fungerar och att den diskussion som förs i London leder till ett resultat – det styr bara de parterna över. Dock låter det som att det finns en viss möjlighet till framgång.

Det är också detta som är det nya i den här situationen och som gjorde det lättare för flera, som kanske annars hade varit emot en förlängning, att ändå acceptera den. Vi har en delvis ny situation med en pågående dialog mellan Tories och Labour.

Regeringen har alltså sedan dag ett jobbat med detta, och vi fortsätter och kommer att göra vad vi kan. Men sist och slutligen får, som sagt, medlemsländerna i EU-27 inte heller agera på ett sådant sätt att vi skadar oss själva och framtida EU-arbete. Vi fortsätter att arbeta på för att få till ett ordnat utträde.

Anf. 120 HELENA BOUVENG (M):

Fru talman! Tack, statsministern, för svaret! Konsekvenserna av brexit är svåra att överblicka, men en uppenbar risk är att Sverige kan tappa inflytande i EU när vår kanske viktigaste samarbetspartner nu lämnar unionen. Detta ställer krav på att regeringen har en mer aktiv och tydlig EU-politik än vad som har varit fallet de senaste fem åren.

Sveriges inflytande i EU är även beroende av att vi kan vara ett föredöme och inspirera andra medlemsländer. Vårt inflytande riskerar att försvagas när andra EU-länder ser att vi inte sköter vårt eget gränsskydd och frågan om återvändande IS-terrorister på ett förtroendeingivande sätt samt av det faktum att Sverige faktiskt har den lägsta tillväxten per capita i EU, för att bara nämna några problemområden.

Därför vill jag ta tillfället i akt att fråga statsministern hur han ser på risken att Sverige tappar inflytande. Vad har han för plan för att så inte ska bli fallet?

Anf. 121 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Detta var väl delvis ett inrikespolitiskt inlägg. Jag tycker att EU-linjen är tydlig och ska vara så. Sverige räknas som en viktig aktör i EU. Vi är med inte bara i det formella EU-samarbetet utan också i olika grupperingar av länder som har liknande uppfattningar. Det är sant att Storbritannien har tillhört denna grupp av länder, men detta fortsätter.

Vi ingår naturligtvis i gruppen av nordiska och baltiska länder; det är sex länder. Därutöver samarbetar vi med Irland, Holland, Tyskland och även med de sydliga länderna. Det pågår alltså hela tiden en sådan dialog, där Sverige räknas som en mycket aktiv aktör och så ska vara.

Vi koncentrerar oss på jobben och ser till att de blir fler och bättre och på den sociala dimensionen. Vi ska se till att hantera klimatomställningen och jobba för mer säkerhet för medborgarna.

Anf. 122 MARTIN KINNUNEN (SD):

Fru talman! Tack, statsministern, för återrapporten! Detta liknar alltså något slags never-ending story som vi får behandla även här i riksdagen stup i kvarten. För att återigen vara tydlig stöder Sverigedemokraterna såväl regeringens som rådets ansträngningar för att undvika ett oordnat utträde.

Det är i dag svårt att se hur Theresa May ska kunna få igenom utträdesavtalet i underhuset. Enligt de rapporter som har kommit i dag från frågestunden i parlamentet finns det inget som tyder på att Labour och de konservativa har närmast sig varandra. Detta är en beklaglig situation.

Jag tänkte fråga statsministern om det tillägg som Europeiska rådet fattade beslut om i går gällande hur Storbritannien ska bete sig i Europeiska rådet under utträdesperioden. Detta är något motsägelsefullt. Det framgår att Storbritannien har fullvärdiga rättigheter och skyldigheter och får delta i arbetet och rösta, men de ska samtidigt bete sig lojalt.

Har man i rådet definierat detta på något sätt? Har Storbritannien rätt att lägga in veto? Får de rösta nej till förslag, eller förväntas de ligga lågt? Är det underförstått att det är så Storbritannien ska bete sig framöver?

Anf. 123 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag håller med om bilden av en never-ending story – detta har pågått länge. Det är bra att Sverigedemokraterna har bytt uppfattning och tycker att det är bra att vara medlem i EU. Vi ser ju inte minst nu vad som faktiskt står på spel.

Hur Storbritannien ska bete sig är även det en balansgång. Så länge Storbritannien är medlem har man alla plikter och rättigheter. Samtidigt har man bestämt sig för att gå ur, och då är frågan om man fram till dess kan använda medlemskapets rättigheter för att agera på ett sätt som blir till nackdel för den organisation man ska lämna.

Detta är inget tvisteämne såtillvida att Storbritannien skulle ha gett uttryck för detta. Premiärminister May har varit tydlig med att de inte har någon sådan ambition. Men flera har velat ha inskrivet att de båda parterna är överens om detta, för annars skulle man kunna använda rättigheterna på ett felaktigt sätt.

Det finns alltså ingen lista över vad man ska och inte ska göra, utan detta är en överenskommelse mellan två parter där båda är överens om att medlemskapstiden ska användas på ett sätt som är lojalt mot organisationen.

Anf. 124 MARTIN KINNUNEN (SD):

Fru talman! Jag tackar för svaret och har inget att tillägga.

Anf. 125 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru talman! Tack, statsministern, för återrapporteringen!

”Politik är det möjligas konst” är ett citat som väl tillskrivs Olof Palme, men innan dess Otto von Bismarck. Man kan fundera på om det hör hemma i en situation där de haft en folkomröstning och fick ett resultat som de inte var riktigt överens om vad de skulle göra med, eller om det handlar om vad som krävs framöver för att lösa detta.

När statsministern var hos oss i EU-nämnden i onsdags hade jag en del frågor kopplade till det rent praktiska. Finns det ett antal beslut som behöver fattas om Storbritannien finns kvar över Europaparlamentsvalet, vad gäller både parlamentet och den tillträdande kommissionen? Det känns som att det lite grann var det man tog hänsyn till när datumet sattes till den 31 oktober. Det är ju en viktig del om det någonstans behöver fattas ytterligare beslut för att möjliggöra detta.

Den andra frågan gäller utvärderingstillfället i juni. Vad är tänkt att utvärderas om Storbritannien fortfarande är kvar då? Vad är det som ska ge ett bu eller ett bä eller visa om man är på rätt väg? Vad är det tillfället tänkt att användas för?

Anf. 126 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Det är självklart att man redan nu måste börja förbereda EU-parlamentsvalet, och så har enligt uppgift skett. Det måste genomföras om man är medlem efter den 22 maj; detta är självskrivet.

Senare kommer också nomineringar av kommissionärer och så vidare. Exakt hur den processen kommer att se ut, om man kommer att välja att föreslå någon eller inte, vet vi inte. Men de har alla rättigheter till dess att de inte längre är medlemmar. Det är väl lite upp till Storbritannien.

Utvärderingen i juni syftar till att titta på hur läget ser ut då och om det har hänt något inrikespolitiskt i Storbritannien. Vi vet ju inte det. Det kan vara en annan bild, som gör det antingen troligare eller mindre troligt att det blir ett ordnat utträde. Det är bra för oss att redan i juni se det. Men inget beslut ska fattas i juni, utan det kommer längre fram.

Om Storbritannien, allt annat lika, i oktober inte har ratificerat något avtal eller återtagit sin ansökan enligt artikel 50 – det får man ju också göra – börjar det se besvärligt ut på riktigt. Det handlar mer om att kunna bilda oss en uppfattning om huruvida något har förändrats och hur den politiska situationen ser ut i Storbritannien. Det är detta som är syftet.

Anf. 127 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru talman! Jag tackar statsministern för svaret.

Anf. 128 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag vill tacka statsministern för åiterrapporteringen från toppmötet. Även vi i Vänsterpartiet tycker att det är viktigt att det blir ett organiserat utträde för Storbritannien. Det är bättre att vi ger det lite mer tid så att det blir ordning och reda på det hela.

Nu talar i alla fall premiärminister Theresa May med oppositionsledaren Jeremy Corbyn. Det är bra. Det hade varit önskvärt att de samtalen hade börjat redan för två år sedan, men nu händer det i alla fall.

Jag skulle först vilja ställa en fråga till statsministern om detta med att Storbritannien behöver delta i EU-parlamentsvalen i maj. Jag tror att Theresa May bad EU:s ledare om att kunna få lämna EU senast den sista juni, just med tanken att man inte skulle behöva delta i EU-parlamentsvalen, för då har inte det nya EU-parlamentet hunnit sammanträda än.

Nu tvingas Storbritannien sannolikt delta i EU-parlamentsvalen. Då undrar jag vad som egentligen händer med det svenska extramandat som vi skulle få när de brittiska mandaten försvinner. Och vad händer med det mandatet om Storbritannien sedan lämnar unionen till hösten? Kommer de 73 brittiska mandaten då tillbaka till de andra EU-länderna, får vi i Sverige då ett extramandat, och vem tillfaller i så fall det mandatet? Det skulle jag vilja veta.

Sedan är det intressant att fundera på vad som händer om det blir nyval i Storbritannien, vilket är mycket sannolikt. Kan statsministern garantera att det inte blir nya förhandlingar om ett nytt utträdesavtal för Storbritannien när vi vet att många som ångar på och vill bli premiärminister i Storbritannien inte vill arbeta särskilt lojalt, konstruktivt och ansvarstagande i enlighet med vad som sägs i beslutet? Kan statsministern garantera att det inte blir nya förhandlingar om ett nytt utträdesavtal?

Anf. 129 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! När det gäller samtalen mellan May och Corbyn kan jag dela Jens Holms uppfattning. De säger själva att det är unikt att man sitter ned och samtalar på det sättet. Jag gissar att om vi i Sverige hade haft en folkomröstning om utträde hade det varit det första vi hade gjort, men detta är alltså unikt. Den här typen av samtal har inte förts sedan andra världskriget.

Valet i maj är viktigt först och främst för att säkerställa legitimiteten för EU-parlamentet så att det inte finns någon tvekan om den. Därför måste man som medlem vara med. Så hade varit fallet oavsett om datumet hade varit den 30 juni eller det som blev nu.

Exakt vad som händer med de olika mandaten kan jag här och nu inte svara på, men det är klart att det blir hoppigt. Den osäkerheten finns för alla länder – hur många mandat har man egentligen? Den frågan var också

Prot. 2018/19:77
11 april

*Åtterrapporing från
Europeiska rådets
möte den 10 april*

uppe till diskussion och måste klargöras. Flera, bland annat Kroatiens premiärminister, var inne på den frågan. Den osäkerheten föreligger.

Kan jag garantera att det inte blir nya förhandlingar? Ja, där är EU-27 enigt. Det blir ingen ny omförhandling om utträdesavtalet, utan det ligger fast. Det är också så diskussionen mellan brittiska regeringen och Labour har lagts upp. Utträdesavtalet ligger fast, och det man diskuterar är den framtida relationen. Utan att gå in i detalj på den kan jag säga att det handlar om vilken huvudinriktning man ska välja. Labour föreslår tullunion medan regeringen säger tullsamarbete. Det är något i den stilen. Det är en av de frågor som man diskuterar. Men själva utträdesavtalet är förhandlat och klart, och där blir det ingen omförhandling.

Anf. 130 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag tror inte heller att det är en jättelyckad idé att riva upp allting och förhandla om ett nytt utträdesavtal, men jag vill påminna om att om man har ett val väljer man ett nytt parlament, som utser en ny regering med en ny premiärminister. Därmed ger man den nya ledningen ett nytt mandat. Jag tänker mig åtminstone att man resonerar så i Storbritannien. Det är väl detta som skulle vara hela poängen med ett nyval i Storbritannien? Låt mig varna för att jag inte är helt säker på att vi har skrivit den sista sidan i den här historien.

Sedan vet jag inte om det är så lyckat att tvinga britterna att ha ett EU-parlamentsval som ingen där egentligen vill ha. Jag tror inte att det stärker legitimiteten för EU:s institutioner att man först har ett val och utser ledamöter som aldrig kommer att tjänstgöra en enda dag i den nya valda församlingen. Då hade det kanske varit bättre att de inte hade tillåtits arrangera valet och att vi i Sverige kan få det extra mandatet i stället.

Anf. 131 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! På det sista vill jag direkt svara att det vore att riskera vårt eget. Det får aldrig gå så långt att vi skadar oss själva i samarbetet för att få till ett utträde för Storbritannien. Om man som medlemsland inte har val riskeras legitimiteten för hela EU-parlamentet. Det vore den sämsta av vägar. Där måste vi vara tydligt formella. Det har ju britterna också accepterat.

Jag håller med om att det blir en lite konstig situation. Så är det. Men vi kan inte riskera EU-institutionernas och vår egen legitimitet. Det vore inte smart, om jag uttrycker mig så.

När det gäller valet i Storbritannien och vem som ska bli premiärminister är det parlamentet som måste ta ställning. Det är därför parterna nu för diskussioner – så att parlamentet kan ta ett beslut med tillräckligt bred majoritet.

Anf. 132 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Fru talman! Tack, statsministern, för åtterrapporten! Vi är alla överens om att vi vill ha ett ordnat utträde, men det känns inte särskilt ordnat, faktiskt. Det känns väldigt oordnat alltihop, framför allt från den brittiska sidan. Väldigt lite var genomtänkt när man genomförde folkomröstningen.

Jag tycker att det är bra att tidpunkten inte sattes längre än till den 31 oktober. Vi hade ju lite diskussion om detta i EU-nämnden. Budget och

annat ska ju antas med den nya kommissionen under hösten. Med den tidpunkt som gäller kommer briterna, antar jag, att kunna vara med och fatta beslut om kommissionsordförande, kommissionärer, rådsordförande och andra viktiga saker. Även om de har lovat att inte ställa till det för EU kommer de att vara med i väldigt många viktiga beslut.

Det är två saker jag specifikt skulle vilja fråga om. Europeiska rådet säger ju att man inte ska förhandla om utträdesavtalet. Men man är ändå redo att ompröva den politiska förklaringen. Kan statsministern säga vad detta innebär lite mer konkret? Vad är det man där ska kunna göra för att få Storbritannien att komma framåt?

Theresa May säger att briterna kanske bara ska vara kvar i tullunionen. Vad behövs i så fall för att få detta på plats?

Anf. 133 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag delar den klivna bilden av huruvida det är ordnat eller oordnat.

Vad gäller tidpunkten var det några som förespråkade en ännu längre frist, fram till mars nästa år. Då var argumentet att det inte finns någon avgörande omröstning under hela den aktuella tiden. Budgeten har några haft förhoppningen att vi ska kunna rösta om i höst. Det har varit vår ambition, men det är många som tror att det inte kommer att hålla och att man inte kommer fram till en omröstning i höst. De som förespråkar längre tid ansåg alltså att det inte finns några farliga, viktiga beslut som behöver tas med enhällighet under den aktuella tiden. Men i övrigt, när det gäller vilka beslut som Storbritannien deltar i, sitter de med nu i mötena om budgeten men begär aldrig ordet och säger inget om den kommande budgeten. Jag kan tänka mig att man kan agera på liknande sätt i andra frågor också. Man kanske sitter med i rummet men deltar inte eftersom man har föresatsen att lämna EU – eller så kanske man kan klara det på något annat sätt som inte förstör.

Det är, återigen, tydligt uttryckt från både Theresa May och parlamentet att de efter detta vill ha en bra relation med EU. Då finns ingen anledning att nu förstöra eller försvåra för EU.

När det gäller den politiska förklaringen om framtida relationer blir det heller ingen förhandling i detalj rörande hur det ska se ut, men däremot väljer man ett huvudspår här. Nu är båda inne på någonting som har med tull att göra. Om man då är överens om utträdesavtalet och den här inriktningen, är det kanske det som skulle kunna få till en överenskommelse i det brittiska underhuset. Det handlar alltså mer om inriktningen på övergripande nivå.

Anf. 134 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Fru talman! Tack för svaret, statsministern!

Jag kanske inte riktigt helt förstår vad det är som krävs för den här politiska förklaringen och tullunionen och vad det är för handlingar som behöver komma till från EU – om det är några korta rader eller ett större avtal. Men det kan vi återkomma till.

Jag har ett annat förslag, och det är att EU kan erbjuda sig att bli någon typ av medlare i det brittiska parlamentet. Det kanske kunde behövas. Det känns som att det händer väldigt lite, och det verkar som att de inte har

vana av att tala med varandra. Jag tänker att det ändå måste ligga i EU:s intresse att det går framåt.

Hur ser statsministern på vad EU kan göra mer för att få frågan att verkligen komma framåt utan att intervensera? Om det ändå finns en inbjudan från olika parter skulle man väl kunna tänka sig det?

Anf. 135 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! När det gäller tullunionen måste Storbritannien lämna EU för att man ska kunna förhandla om hur relationen egentligen ska se ut i detalj. Då får de inte vara kvar som medlem. Den politiska deklARATIONEN är just en deklARATION, en viljeinriktning. Vi ser framför oss att Storbritannien lämnar EU. De vill ha en tullunion eller något annat tullsamarbete, och då får vi ta ställning till om vi tycker att det är okej. Det är alltså mer övergripande.

När det gäller frågan om medlare kanske man inte ska lägga sig i vad andra länder gör. Men samtidigt, när man har tittat på hur det går till i det parlamentet vet jag inte vem som är så sugen på att gå in där. Kanske Désirée Pethrus skulle kunna göra en insats! Jag vet inte. Det är möjligt.

Anf. 136 TINA ACKETOFT (L):

Fru talman! Det är skönt att vi kan skratta också mitt i allt elände.

Tack, statsministern, för redogörelsen! Alla är för ett ordnat utträde och fortsatt goda relationer mellan Storbritannien, Sverige och EU, och EU borde ägna sig åt klimatet, brottsbekämpning och att stärka den inre marknaden och så vidare i stället för att statsministern ska flänga fram och tillbaka på de här mötena.

Jag vill säga att Liberalerna instämmer i högsta grad med det som statsministern framför när han säger att det inte finns något halvt medlemskap, det vill säga att är Storbritannien med är de med tills de inte är det. Det är klart att de måste betraktas som en fullvärdig medlem och då också, vad gäller valsituationen, förrätta val.

Jag tänker inte stå här och filibustra längre, utan jag tror att vi har uttömt ämnet för stunden. Men jag har en konkret fråga.

Medierna rapporterade tidigt i morse, eller om det var i natt, att vissa länder hade stått för förlängningen som det nu fattades ett beslut om. Jag antar att det var en del av diskussionen att man hade olika datum satta först men att man sedan enades om detta. Det är egentligen bara när det gäller detta som jag vill få ett svar. Är man fullständigt enig i hur man ska hantera den här frågan framöver så att vi fortfarande har ett enat EU-27 i frågan?

Anf. 137 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Det korta svaret är ja. Det var som bekant förslag på alltifrån att hålla kvar vid den 22 maj till den 30 juni, årsskiftet eller den 31 mars. I den meningen är det här en kompromiss, men samtidigt har den sakligt innehåll. Det finns ett argument för det, och det är just som jag sa i åtterrapporeringen att det är knutet till när den nya kommissionen ska tillträda. Det finns alltså ett sakligt argument. Man är helt överens, och Storbritannien har alltid möjlighet att dra tillbaka det här; det har de rätt till.

Kommer vi överens om ett utträdesavtal ordnar det sig också, men om vi inte gör det är det stor risk. Man ska aldrig garantera hur saker och ting

blir, men då är risken uppenbar – om det inte har hänt något annat inrikespolitiskt i Storbritannien som skulle motivera någonting. Men det är meningen att det ska gå mot ett avgörande nu.

Anf. 138 TINA ACKETOFT (L):

Fru talman! Tack så mycket för det klargörandet, statsministern!

Ja, mycket kan hända, och flera har lyft fram att det finns farhågor om att Theresa May kanske inte är kvar tills den här frågan är löst.

Med de orden ska jag gå och förbereda mig för morgondagens EU-nämnd, där vi ska jobba för en stärkt inre marknad.

Anf. 139 ÅSA WESTLUND (S):

Fru talman! Tack så mycket för återrapporten, statsministern!

Som alla har sagt här är det viktigt att undvika att Storbritannien kraschar ut ur unionen och att Sverige också bidrar till att vi gör allt för att det ska bli ett ordnat utträde. Jag tycker att statsministern redogjorde väl för hur vi agerar för detta.

Det är, som flera har varit inne på här, ganska uppenbart att EU-27 agerar konstruktivt, hjälpande och stödjande i den här situationen – om än inte fullt ut medlande. Däremot hörde vi faktiskt chefsförhandlaren säga när han var i Sverige att han hade erbjudit sina tjänster men ännu inte fått något napp på detta.

Det känns som att vi försöker underlätta så mycket som möjligt för Storbritannien, och det är viktigt. Samtidigt har brexit lett till att många i vårt land, men också i andra länder, har fått upp ögonen för vad vi faktiskt har gemensamt. Stödet för EU-medlemskapet har stärkts i Sverige. Samtidigt är förtroendet fortsatt ganska lågt för EU som institution. Det är inte en slump att just Storbritannien väljer att lämna unionen utifrån den mediasituation och den politiska situation som har rått, där EU hela tiden har beskyllts för en massa saker och man dag ut och dag in matats med nidsbilder av vad EU gör och ibland inte gör.

Jag skulle vilja fråga hur statsministern ser på den här situationen. Vad finns det att lära av detta, och vad kan Sverige göra för att inte hamna i den situationen? Har den här lärdomen på något sätt gjort avtryck i EU-kretsen och lett till en djupare diskussion om hur EU och medlemsländerna kan agera för att undvika fler sådana här situationer där länder vill lämna EU?

Anf. 140 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Det är en naturligtvis en viktig frågeställning. Jag delar uppfattningen att det nog har funnits en kraftig nidsbild av EU. När man får ta del av berättelserna om omröstningen inser man att den bilden har varit väldigt negativ. Men folkomröstningen är gjord. Det är ett demokratiskt fattat beslut som bara är att respektera.

Vad kan vi lära? Det är väl inte minst det som Åsa Westlund själv är inne på om vad som är plus och minus i detta och att vara ärlig i den debatten. Det finns många fördelar, men det är också så som vi ger uttryck för exempelvis i diskussionen om långtidsbudgeten att vi menar att en del av budgeten kan användas på ett mycket bättre sätt. EU är till för människorna i medlemsstaterna, och marknaden är ett verktyg och inte ett självändamål. Det är faktiskt människorna i medlemsstaterna som ska fara väl.

Innebär det att man ska använda resurserna på ett annat sätt? Vad bör man fokusera på? Säkerhetsfrågan är en sådan fråga, och där tror jag att vi har en bred enighet om att vi behöver ha ett betydligt bättre samarbete för att bemöta och skydda oss mot terrorism men också den organiserade brottsligheten.

Jag fick för några veckor sedan när jag var i Haag en mycket bra bild av Europol's samarbete, där svensk polis har människor på plats nere i Haag och får del av mycket värdefull information. Man kan agera i realtid därför att man har information från andra länder vad gäller knarkhandel, människohandel och allt vad det kan vara. Det är en sådan tydlig fråga, tror jag, där EU skulle kunna göra mer och visa människor att vårt samarbete skapar trygghet för dig oavsett var du bor i Sverige. Den typen av resonemang tror jag skulle vara bra för EU-samarbetet.

Anf. 141 ÅSA WESTLUND (S):

Fru talman! Jag tackar för svaret.

Jag hoppas att vi ska slippa fler särskilda toppmöten om just brexit och att detta löser sig på smidigast möjliga sätt.

Anf. 142 MARIA GARDFJELL (MP):

Fru talman! Tack, statsministern, för ditt arbete i rådet och för rapporten!

I dag ska vi kanske använda det typiskt svenska ordet lagom. Europeiska rådet kom ju fram till en lagom lång förlängd tidsfrist för brexit. Miljöpartiet anser att det är bra att åtminstone rådet nu tydligt agerar för en ordnad brexit och att det finns ordningsregler på plats som alla är överens om. Vi är också glada över den breda samsyn som råder här i riksdagen.

Brexit tar mycket energi. Det bästa med att brexitprocessen nu blir förlängd är ändå att de politiska ledarna runt om i Europa får utrymme för att skifta fokus. Nu är det hög tid att EU och kommande toppmöten handlar om andra saker än brexit – de riktigt viktiga sakerna. Jag tänker på att vi har tio år på oss att halvera klimatutsläppen för att klara klimatomställningen. Nu behöver EU och EU:s medlemsländer fokusera på ett fortsatt starkt klimatledarskap.

EU behöver också driva fram ännu tydligare politik för miljön när det gäller kemikalier och hållbar utveckling. Det behövs kanske också tydligare ekonomiska styrmedel för klimatet.

Nu står vi inför en helt ny jordbrukspolitik. Där behövs mycket starkare satsningar på ekologi, miljö och klimat.

Nu kan debatten inför EU-parlamentsvalet också få handla om klimat, rättvisa, framtid och samarbete. Eller hur, statsministern?

Anf. 143 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag delar den uppfattningen. Det var också en av anledningarna till att vi ville att mötet i juni bara ska vara en genomlysning av hur det ser ut. Vi kan inte sitta igen och fatta beslut, traggla slutsatser och texter, utan då ska det bara vara en överblick. Vi känner alla en frustration över att det har tagit så lång tid. Vi binds upp, både när det gäller energi och tidsmässigt.

Det är exakt de frågor som Maria Gardfjell nämner som vi vill ge oss i kast med. Vi vill se till att göra mer på klimatområdet. Vi vill göra mer för

säkerhet, samarbete mot terrorism och organiserad brottslighet men naturligtvis lika mycket för klimatet. Det är den avgörande frågan. EU har kunnat spela en betydande roll där, i Parisavtalet och även efter det. Det är den ledarrollen vi vill att EU ska ha i världen. Den är helt nödvändig. Det råder ingen tvekan om det.

Det är återigen det som jag tror ger medlemsstaternas medborgare bilden av att det är ett bra samarbete för oss. Det är oerhört nödvändigt. Alltifrån handel till jobb, klimat och säkerhet är det som skapar ett tydligt mervärde.

Ja, det är dit vi vill. Nu gäller det att se till att valet till EU-parlamentet får handla om just de frågorna och inte om brexit.

Anf. 144 MARIA GARDFJELL (MP):
Fru talman! Jag säger tack och god afton.

Åtterrapporeringen var härmed avslutad.

§ 17 (forts. från § 11) **Offentlighet, sekretess och integritet** (forts. KU26)

Anf. 145 IDA KARKIAINEN (S):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på motionerna.

Vi debatterar konstitutionsutskottets betänkande om offentlighet, sekretess och integritet och de motioner som ärendet innefattar. Men innan jag kommenterar innehållet i betänkandet skulle jag vilja börja med en utblick.

Sverige är ett av världens mest öppna länder. Huvudregeln är offentlighet, och undantaget är sekretess. Alla har rätt till insyn i det offentliga, och det vi finansierar gemensamt med skattepengar ska vara transparent. Det skapar legitimitet, och det skapar förtroende. Det är ett fundament i vår demokrati.

Varför har vi den här ordningen, som dessutom är ganska unik i ett internationellt perspektiv? Jo, det har vi för att det skapar ett starkare samhälle. Möjligheten till insyn har betydelse för allmänhetens förtroende för den offentliga verksamheten och därmed också för viljan att finansiera den gemensamma välfärden. På det sättet vet vi vad vi får för pengarna.

Fru talman! På organisationen Transparency Internationals årliga korruptionsindex ligger Sverige på en tredjeplats. Det innebär inte att vi är fria från korruption, men vi har ett samhälle som grundar sig på principer om öppenhet och transparens. Internationellt sett sticker Sverige ut med stor möjlighet till insyn i offentlig verksamhet. Det har vi till stor del vår mer än 250 år gamla tryck- och yttrandefrihetslagstiftning att tacka för.

Men det har också funnits ett gediget arbete med olika initiativ. I sammanhanget kan nämnas när regeringen år 2000 tog initiativ till projektet Öppna Sverige. Det var en satsning som syftade till att göra svensk förvaltning till en internationell förebild vad gäller öppenhet.

Prot. 2018/19:77
11 april

*Åtterrapporering från
Europeiska rådets
möte den 10 april*

*Offentlighet, sekretess
och integritet*

Trots att vi är ett av världens mest öppna och transparenta länder finns det mer vi kan göra för att stärka det arbetet ytterligare. Statskontoret pekade år 2014 i sin rapport *Svensk förvaltning i ett internationellt perspektiv* ut några områden som hade förbättringspotential.

Ett område handlade till exempel om problematiken med offentligheten när statliga medel går till privata aktörer. Offentlighetsprincipen gäller som huvudregel inte för enskilda rättssubjekt, såsom enskilda individer, aktiebolag, ideella föreningar och stiftelser. De blir inte heller föremål för offentlighetsprincipen, även om de skulle få offentliga förvaltningsuppgifter. Det finns alltså risk för mindre insyn i vad vi faktiskt får för våra skattepengar. Det faktum att alltmer av offentligt finansierad verksamhet bedrivs i annan form än offentlig ställer andra krav på hur öppenhet och insyn i verksamheten ska kunna garanteras.

Ett annat område som Statskontoret pekade på var bland annat att offentligt anställda och politiker måste redovisa sina privata intressen. Det fanns också rekommendationer om redovisning av bidrag till politiska partier och karantänsregler för hur intressekonflikter kan undvikas när offentliga tjänstemän går till företag eller organisationer som de tidigare haft inflytande över.

Många steg i dessa frågor har tagits, exempelvis att partier och ledamöter från och med år 2018 måste redovisa sina intäkter och att anonyma bidrag inte är tillåtna. Det är bra steg på vägen, men vi kan ta fler.

Fru talman! Nu ska jag gå över till betänkandet. Föregående talare i den här debatten har berört betänkandets olika delar. Det finns många kloka tankar i motionerna. Anledningen till att vi yrkar avslag är att regeringen antingen bereder olika förslag som motionerna berör eller på andra sätt arbetar med frågorna.

Jag vill dock lyfta fram särskilt en av motionerna, som Eva Lindh har skrivit. Hon lyfter upp en viktig problematik kring sekretessbestämmelserna runt socialtjänstlagens område. Där kan sekretessen ibland stå i kontrast till insatser som kan vara för barnets bästa. Där pågår ett utredningsarbete som ska redovisas den 1 juni 2020.

Fru talman! Vår offentlighetsprincip har utmanats, i bland annat EU-sammanhang. Där har vi dock framgångsrikt drivit på för mer öppenhet inom EU:s institutioner. Offentligheten utmanas också av digitaliseringen och den tekniska utvecklingen. Här är också integritetsfrågorna centrala, och i betänkandet redogörs för bland annat Integritetskommitténs arbete och de förslag som nu bereds vidare i Regeringskansliet.

Fru talman! Offentlighetsprincipen är även en del i den konstitutionella kontrollmakten, vilket inte minst vi i konstitutionsutskottet får erfara i bland annat våra granskningar. Där har vi fokuserat mycket på utlämnande av allmänna handlingar och olika sekretessprövningsbestämmelser.

Fru talman! Mer än 6 miljarder människor lever i länder som bedöms ha en hög nivå av korruption. Det är en ordning som ofta drabbar de svagaste i samhället, de som inte har råd att betala för mutor eller köpa sig före i sjukvårdskön. Därför måste vi i Sverige inte bara kämpa och sträva efter att vara ett föregångsland, utan vi måste också kämpa internationellt för ökad transparens och öppenhet i fler länder.

Sverige är som sagt inte perfekt. Att Sverige inte motsvarar bilden av världens öppnaste land inom alla områden kräver att vi tittar på det. Vi

måste se på hur förändringar i hur bland annat offentlig verksamhet bedrivs gör att det finns ett behov av att diskutera dessa öppenhetsfrågor här.

I ett ständigt ökande informationsflöde och en ökad kommunikation ställs offentlighetsprincipen och integritets- och sekretessfrågorna på sin spets. Därför har utskottet all anledning att följa upp lagstiftningen och se till att den är ändamålsenlig så att vi även i framtiden värnar den personliga integriteten, värnar transparensen i våra gemensamt finansierade verksamheter och – viktigast av allt – värnar vår demokrati.

(Applåder)

Anf. 146 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru talman! Detta betänkande och förslag till beslut, som vi debatterar nu, rör precis som vi fick höra från föregående talare offentlighet, sekretess och integritet. Detta är viktiga och centrala frågor för hjärtat av politiken och demokratin. Det handlar inte minst om att myndigheter i sitt arbete ska vara transparenta och öppna så att det är möjligt för allmänheten, medierna och den politiska oppositionen att granska det arbete som regeringen gör. Det ställer stora krav på myndigheter att tillgängliggöra den materia, de rapporter, de beslut och det underlag som finns i det offentliga.

I andra vågskålen finns frågan om att värna individens integritet. Det är något som mitt parti, Moderaterna, tycker är väldigt viktigt och som ligger i hjärtat av vår ideologiska övertygelse om att samhället alltid måste skydda och vara till för den enskilda individen. Det ska inte sätta grupper eller statens intresse först. Det handlar alltså om svåra avvägningar som många gånger visar på tydliga ideologiska och värderingsmässiga skillnader mellan de olika partierna.

Icke desto mindre finns inga större meningsskiljaktigheter i det förslag som vi nu diskuterar. Anledningen till det är att det egentligen endast rör 14 motionsyrkanden, det vill säga 14 förslag som enskilda riksdagsledamöter har skickat in. Därför är detta ganska begränsat till sitt omfång. Inte minst är i princip alla partier och alla riksdagsledamöter överens om att många av de lite klurigare frågorna måste skickas på framtiden, då de berörs i utredningar som är på gång. Om de inte är på gång handlar det om svåra frågor som har utretts och som nu bereds av Regeringskansliet, och vi är alla överens om att invänta detta.

Jag ska därför fatta mig kort och konstatera att det trots detta finns en poäng som vi i Moderaterna vill göra. Vi tycker att det tydligt måste fastslås att myndigheter måste bli mer proaktiva i sitt arbete för att lagstiftningsmässigt hänga med och förbereda underlag för oss politiker så att vi kan fatta beslut om att anpassa lagstiftningen till den tekniska utvecklingen. Annars kan vi hamna i en situation där tekniken på grund av utvecklingen springer ifrån oss och individens rätt till integritet urholkas.

Med dessa ord vill jag yrka bifall till reservation 1. I övrigt instämmer jag med föregående talare om att detta betänkande och denna fråga inte är en källa till stor politisk meningsskiljaktighet.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 24 april.)

§ 18 Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)

Utrikesutskottets betänkande 2018/19:UU5

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) (redog.
2018/19:OSSE1)
föredrogs.

Anf. 147 JOHAN BÜSER (S):

Fru talman! Vi behandlar nu utrikesutskottets betänkande om Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa. Som ny ordförande i den svenska parlamentariska OSSE-delegationen är det en ära att få stå här i riksdagens talarstol med vetskap om att vi har en aktiv och drivande svensk delegation. Jag vill i dag passa på att säga några ord om föregående år men också om några av de utmaningar som jag ser framöver. Först vill jag dock yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Att vara en del av den svenska OSSE-delegationen förpliktar. OSSE är världens största regionala säkerhetsorganisation med 57 deltagande stater i Europa, Kaukasus, Centralasien och Nordamerika. OSSE verkar för att främja stabilitet och säkerhet i regionen utifrån en brett definierad syn på säkerhet som omfattar tre dimensioner: en säkerhetspolitisk, en ekonomisk och miljömässig samt en rörande demokrati och mänskliga rättigheter. Organisationen särskilda styrka ligger bland annat i dess breda krets av deltagande stater, den konfliktförebyggande verksamheten, det breda spektrum av institutioner och instrument som medger snabb och flexibel konfliktshantering samt den utbredda fältnärvaron.

Den europeiska säkerhetsordningen är till stor del kodifierad i OSSE:s grunddokument, som slår fast OSSE:s principer och de deltagande staternas politiska åtaganden. OSSE är en organisation som likt FN arbetar i en inkluderande anda. Detta ställer särskilda krav på oss som kommer från länder som är demokratiska, som värnar frihet och mänskliga rättigheter och som arbetar tydligt mot korruption. Så länge ofrihet, förtryck, förföljelse, konflikt och korruption är en påtaglig del av vardagen i så många av OSSE:s medlemsländer måste det tuffa samtalet ha sin självklara plats vid församlingens möten.

Under 2018 genomfördes åtta valobservationer vid både parlamentsval och presidentval där den svenska delegationen samlat hade en hög närvaro. För egen del fick jag nöjet att delta i min första valobservation, nämligen i förra årets mellanårsval i USA. Jag deltog, fast i andra sammanhang, även vid presidentvalen både 2008 och 2016 då Barack Obama och Donald Trump valdes. Det var därför roligt att få komma tillbaka.

Jag ser nu fram emot att under den här mandatperioden få göra fler valobservationer. Att genomföra en valobservation är något som jag rekommenderar övriga riksdagsledamöter att göra. Det gäller förstås dem som ingår i OSSE-delegationen men också dem som får möjlighet att delta genom den så kallade talmanskvoten.

Fru talman! Av den redogörelse som vi här har att hantera framgår att OSSE:s årliga vintermöte hölls i Wien den 22–23 februari och samlade ca 240 ledamöter från över 50 länder, däribland ledamöter från den svenska delegationen. Sommarmötet hölls den 7–11 juli i Berlin och samlade ca 300 ledamöter.

Vidare vill jag passa på att framhålla följande ledamöter som under 2018 haft särskilda poster i den parlamentariska församlingen: Margareta Cederfelt från Moderaterna, som är nuvarande vice ordförande i delegationen och som också verkar som vice president i byrån, min företrädare som ordförande, Kent Härstedt, som var särskild representant för Östeuropa, samt Christian Holm Barenfeld från Moderaterna, som var ledamot i arbetsgruppen för organisationens stadgar.

Fru talman! Jag är övertygad om att den svenska delegationen kommer att fortsätta att ta plats i OSSE:s parlamentariska församling, och jag lovar att för egen del fortsätta det goda arbetet med att vår delegation ska vara mycket aktiv, värderingsburen och tydlig. Detsamma gäller, vilket är värt att påpeka, den svenska regeringen, som är mycket pådrivande och aktiv i sitt engagemang för OSSE. Det kommer att behövas i en tid som är utmanande.

Fru talman! Vi ser runt om oss hur demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet utmanas. I Ukraina pågår en regelrätt konflikt. I Polen och Ungern, för att ta ett par exempel, utmanas demokratiska institutioner som den fria pressen och det självständiga rättssystemet. För första gången i EU:s historia begär en nation utträde ur unionen, en nation som till råga på allt är ett av EU:s folkrikaste länder. I flera större länder går vi också mot mer av slutenhet och mindre av öppenhet. Frihandel ifrågasätts. Hbtq-personer förtrycks. Jämställdheten ifrågasätts. Det är mycket oroande.

Min övertygelse är bergfast när det gäller hanteringen av denna utveckling. Det är med ökad sammanhållning och ökad inkludering som vi överbrygger sådana klyftor. Min främsta prioritet som folkvald representant i Sveriges riksdag är att motverka vi-och-de-tänkandet, som fått allt djupare fäste, inte bara i övriga världen utan också i Europa och i vårt eget land. För att kunna nå de mål dit jag och vi vill krävs ökad jämlikhet, såväl inom som mellan olika länder. Vi måste arbeta för att fortsatt skydda den demokratiska utvecklingen i länder där demokratin är ung såväl som i länder där demokratin länge varit ohotad men nu tydligt utmanas. De fri- och rättigheter som vi ofta tar för givna här på hemmaplan måste vi slåss för gemensamt med goda krafter i andra nationer runt om på vår jord.

Fru talman! I juli väntar ett sommarmöte för den svenska OSSE-delegationen i Luxemburg. Jag ser fram emot att direkt efter Almedalen få åka dit och föra intressanta diskussioner och bredda våra nätverk ytterligare. Men innan dess väntar förstås några fler valobservationer. Ett gäng kommer redan nu i påsk att åka till Nordmakedonien i tjänst. Det är beundransvärt att dessa ledamöter avsätter sin påskledighet för att i rikets tjänst åka ned och genomföra en valobservation i Nordmakedonien.

Jag vill också i sammanhanget passa på att tacka personalen på riksdagens internationella kansli, som alltid är oss behjälplig och bistår med praktikaliteter, kompetens och dessutom ett gott humör. Till sist, fru talman, vill jag tacka riksdagen, som har anförtrött mig ordförandeskapet i delegationen. Jag ser som sagt fram emot att vara med och utveckla delegationens fortsatta arbete, där var och en av oss måste ta ansvar för att representera Sverige på bästa sätt.

Jag vill avsluta detta inlägg med ett citat av tidigare statsminister Olof Palme, som väl fångar vad vårt demokratiska och internationella arbete handlar om: I alla tider har människorna levat i fattigdom och elände, förnedrats av hunger och okunnighet, plågat varandra och drivits ut i krig.

Men ändå är allting inte lika. Det nya är att vi fått fördjupad kunskap. Det nya är framför allt att vi börjar visa en vilja att ta ansvar för varandra. Det är därför inte meningslöst när vi reagerar, tar ställning och efter måttet av vår förmåga försöker påverka utvecklingen.

Anf. 148 MARGARETA CEDERFELT (M):

Fru talman! Ärendet vi nu debatterar gäller OSSE-delegationens verksamhet under föregående år. Det är ett viktigt betänkande, vill jag understryka. Det kan tyckas att en verksamhetsberättelse är någonting som är tråkigt, men det är tvärtom. OSSE bedriver en fantastisk verksamhet. Jag vill understryka detta.

OSSE bildades 1975 under ett annat namn, Europeiska säkerhetskonferensen. Detta var under den tid när det kalla kriget rådde, när spänningen var hög i vår omvärld, när rädslan för ett nytt världskrig var som störst och när det också var svårigheter för stormakterna att tala med varandra. Det var en tid som på ett sätt liknar dagens utmaningar. Det kan vara av den anledningen som intresset för OSSE är ökande, som jag ser det.

Under 1990-talet bildades OSSE:s parlamentariska församling. Den tillkom därför att en medvetenhet hade uppstått om att det inte räckte att det var regeringar som ägnade sig åt säkerhetsfrågor. Även de folkvalda parlamentarikerna behövde involveras i arbetet. Som parlamentariker företräder vi våra väljare. Vi företräder vårt respektive lands parlament. För att finna långvariga säkerhetspolitiska lösningar är det viktigt att även parlamentariker deltar i detta arbete, fru talman.

Jag vill understryka att OSSE, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, är en säkerhetsorganisation. Det är en organisation som arbetar inom de tre dimensionerna politik och säkerhet, ekonomi och miljö samt demokrati och rättigheter. Arbetet bedrivs i de tre kommittéerna, dels i form av rent parlamentariskt arbete, dels via fältarbete.

Det som många människor förknippar OSSE med är flaggskeppet valobservationer. Jag nämner valobservationer därför att ett val på något sätt är det absolut viktigaste kvittot på att en demokrati fungerar. Medborgarna har rätt och möjlighet att uttrycka sin röst för hur landet ska styras i ett fritt och allmänt val. Men för att ett val ska vara fritt och allmänt, fru talman, räcker det inte att det finns en valurna och en röstlängd och att det går att markera på en valsedel. Det måste också finnas ett system som bygger på frihet, ett system som tillåter politiska partier och opposition, som tillåter demokrati, som tillåter att kvinnor och män är representerade, som tillåter att minoritetsgrupper kan delta, som tillåter yttranderätt, fria medier och mötesfrihet. Jag kan nämna många fler frågor som är viktiga. Detta är i dag värden som ökat i stora delar, men som också ifrågasatts på sina håll. Därför behövs OSSE.

Jag vill också nämna att det finns ett land i OSSE som är utsatt för direkt militärt aktivt angrepp, nämligen Ukraina. Ryssland, ett annat OSSE-land, har angripit Ukraina och annekterat en del av landet. Man stöder separatister i de södra delarna, och i julas attackerade man på Azovska sjön. Detta är naturligtvis icke acceptabelt i något sammanhang. Samma land, Ryssland, har också angripit Georgien, och flera delar av landet är annekterade av Ryssland. Ryssland finns med i flera andra delar inom OSSE-området och är aktivt mot de länder som är medlemmar.

Vad gör vi då inom OSSE? Vi använder inte vapnen, för det ligger inte inom OSSE:s arbete. Vi använder dialogen. Vi använder den parlamentariska metoden när vi kommer till den parlamentariska församlingen. Vi debatterar oförrätterna. Vi fattar beslut. Vi talar om att vi inte accepterar det som sker. Här ligger en stor styrka. Parlamentariker möts. Parlamentariker lyfter fram oförrätter och vågar stå bakom att de säger: Stopp, det här är inte acceptabelt!

OSSE har – då talar vi inte om den parlamentariska sidan utan om regeringssidan, men vi stöder detta som parlamentariker – missionen med fältobservatörer i de sydöstra delarna av Ukraina. Jag säger detta därför att det är ett utmärkt sätt som visar hur OSSE handgripligen arbetar för fred genom att finnas på plats, observera och rapportera. Mänskliga rättigheter och ett lands integritet ska respekteras. Detta är värden som vi står upp för.

Jag vill också nämna några andra frågor utöver valobservationer som är viktiga. OSSE är en äldre organisation men helt i tiden. Det finns utöver våra tre kommissioner också tillfälliga arbetsgrupper. En handlar om migrationsfrågor. Migration är något som rör samtliga länder inom OSSE. Det är antingen länder vars medborgare flyttar för att söka sig ett bättre liv eller flyr från krig, eller länder som tar emot flyktingar.

Här arbetar OSSE för att hitta ett gemensamt synsätt. Det gäller att hitta möjligheter för att kunna förbättra situationen i hemländerna men också att finna en form av best practice och råd för hur mottagande länder ska kunna agera när det handlar om flyktingfrågor.

OSSE:s migrationsgrupp besökte Sverige i december. Den besökte Malmö men också Köpenhamn bland annat med besök hos gränspolis, myndigheter, kommun, skola, arbetsförmedling och frivilligorganisationer.

Jag vill också nämna en annan arbetsgrupp som finns inom OSSE. Den handlar om att bekämpa terrorism. Det visar också hur viktigt det är att parlamentariker är involverade i detta arbete, och det vill vi vara. Parlamentariker från ett stort antal länder arbetar fram förslag för hur vi, som parlamentariker, ska kunna verka för ett säkrare samhälle där terrorismen stoppas i ett tidigt skede.

Fru talman! Jag nämnde här att de svårigheter som finns i vår värld ser vi också inom OSSE. Vi ser hur de internationella anspänningarna påverkar debatten och klimatet politiker emellan. Vi ser hur Rysslands agerande påverkar och hur USA:s förändrade arbete utvecklas.

Vi kan också se tillbakasteg för mänskliga rättigheter i många sammanhang. Jag tänker här på svårigheter för hbtq-personer och kvinnors rättigheter, för att nämna något, och även när det talas om tryck- och yttrandefrihet. Jag tänker på fängslade journalister i Turkiet och Azerbajdzjan med flera länder.

Det finns många frågor som OSSE är engagerat i och arbetar för. Vad det handlar om är att mänskliga rättigheter, demokrati och säkerhet är viktiga värden. Det är värden som vi parlamentariker är engagerade i och ska fortsätta att vara engagerade i.

Jag är väldigt stolt över att vara svensk. Vi har sedan den parlamentariska församlingen bildades varit aktiva, innehaft ledarskap och inte dragit oss för svåra uppdrag oavsett vilken partifärg det varit. Det har inte haft någon betydelse om det handlat om en moderat eller en socialdemokrat.

Prot. 2018/19:77
11 april

*Organisationen för
säkerhet och sam-
arbete i Europa
(OSSE)*

Vi har arbetat och stått upp för värdena. Det ser jag som viktigt när det handlar om Sveriges agerande utomlands.

Jag vill precis som delegationens ordförande gjorde tacka kansliet för dess arbete och alltid såväl goda humör som stora kunskaper och behjälplighet. Jag vill också tacka delegationens ordförande för hans ledarskap och engagemang för delegationens arbete. Tack, Johan Büser!

Anf. 149 LARS THOMSSON (C):

Fru talman! Jag är ny i min roll i OSSE, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa. Jag tänkte göra en snabb översyn av vad jag har sett från OSSE så här långt.

För mig är det nya att det verkligen är arenan där europeisk säkerhetsordning upprätthålls. Det är precis huvudfunktionen. Det är också en väldigt viktig del av den demokratiska världsordningen. Det är där det sker i praktiken. Tack vare att 57 länder är med och framför allt att Ryssland är med blir det en väldigt viktig arena.

Det som sker är veckomöten. Det gör att man får en kontinuitet. Styrkan i OSSE är att man har konfliktförebyggande verksamhet, kontinuitet, bredd och väldigt stor fältnärvaro. Man har givetvis också valobservationerna som kanske är basen i allt jobb.

Centerpartiet gillar OSSE. Vi tror väldigt mycket på internationellt samarbete och internationell utblick. Jag har fullt av reflektioner från de insatserna. Det är också bra eftersom man lär sig att de fördomar man har inte alltid stämmer.

Vi har till exempel i fjol varit i Armenien. Vi fick väldigt goda vitsord från det valsystelet och valet där. Samtidigt var en annan delegation i USA. Den påpekade att det där finns stora demokratiska problem med USA:s valsystelet. Det var kanske inte det som man hade väntat sig.

Själv var jag med i Wien på vintermötet. Där är det väldigt påtagligt hur praktiskt det är att sitta i kammaren. Vi råkade ha delegationen från Ryssland på raden framför oss och delegationen från Ukraina på raden bakom oss. Spänningen kändes mellan de två huvudkombattanterna i den konflikt som tyvärr råder.

OSSE går ut på en rätt enkel grundtes: Det är bättre att prata med varandra än att kriga med varandra. OSSE har en tradition och organisation som bygger på konsensusbeslut. Det gör att det tar tid att komma framåt ibland, men det får det vara värt.

Senast gick en resolution igenom om att man ska öka skyddet mot det fysiska våldet mot journalister. Det är en viktig resolution. Vi tar små steg framåt även om det ibland kan kännas tufft i denna värld.

Som jag ser det har Sverige dubbla syften med att vara med i OSSE och bidra där. Ett är att vara med och bidra som en av de äldsta demokratierna och hjälpa till med uppbyggandet av nya demokratiska system i världen. Det är det ena syftet.

Det andra syftet är att reflektera på vår egen demokratis tillkortakommanden och förstå hotet mot den svenska demokratin genom att ha den internationella utblicken. Det är väldigt tydligt att det i dag är många länder som kämpar för att få fullvärdiga demokratiska system. Vår kamp är snarare att behålla ett fullvärdigt demokratiskt system. Vi vet att valtekniskt och regelmässigt är vår demokrati helt sjyst. Men vi ser ändå att den är utmanad på många sätt, och vi tar den för given.

Fru talman! Jag ser två tydliga hotbilder mot svensk demokrati i dag, och de hänger delvis ihop.

Den första är tydlig. Det är utifrån påverkanskampanjer. Vi vet om att det finns trollfabriker. Vi vet också att de är väldigt billiga och effektiva. Sammantaget kan man säga att det är mycket lättare att vrida om huvudena på en befolkning än att inta ett land militärt. I dagarna är jag rätt säker på att vi har sett exempel på påverkanskampanjer, hatkampanjer, mot till exempel Annie Lööf och Annika Strandhäll. Jag tror att det definitivt finns saker och ting bakom där som man inte kan peka ut tydligare än så.

Den andra utmaningen jag ser hänger ihop med den första med påverkanskampanjer. Det stärker polariseringen i svenskt samhälle. Vi får ett vi och de som verkligen inte är något bra. Det är några som känner att de är en del av samhället och andra som känner det som att de absolut inte är en del av samhället. I praktiken blir det en uppdelning i högerpopulister mot resten. Det är verkligen inte någonting som gynnar svensk demokrati.

Tyvärr är det också så att de normala förnuftsargumenten slutar att fungera, och det går mer mot känslargument där fakta inte biter i argumenteringen.

Detta är från Sveriges sida sett en farlig utveckling. Jag ser också den verklighet som vi själva kunde skåda i Ukraina. Om vi inte passar oss riskerar det att bli så igen. Så här långt, efter den första valutgången, är utfallet att en kändis och komiker har god chans att bli president. I praktiken blandas alltså fiction med verklighet. Allting bygger på att förtroendet för den sittande regeringen ligger på 9 procent, och det beror på många omständigheter. Det här gör att det kan ta vägen vart som helst i Ukraina, och det är det vi också ser runt om i Europa och i världen.

Sammantaget är Centerpartiet positivt till OSSE-samarbetet bakåt och framåt, och vi tycker att det är en viktig prioritering att fullfölja. Därför är jag personligen också väldigt glad för att jag får bidra i detta jobb.

Anf. 150 ROBERT HALEF (KD):

Fru talman! Vi diskuterar en redogörelse och ett betänkande om verksamheten för år 2018 av Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, OSSE.

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa har sitt ursprung i Europeiska säkerhetskonferensen, som etablerades 1975 som ett forum för politiska förhandlingar mellan öst och väst. År 1993 fick organisationen ställning som regional organisation i FN, och år 1995 bytte konferensen namn till Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, med förkortningen OSSE.

Fru talman! OSSE har i dag 57 stater som medlemmar och är en effektiv organisation i det internationella säkerhetspolitiska samarbetet. OSSE:s verksamhet omfattar främst tre områden: det säkerhetspolitiska, det ekonomiska och miljömässiga samt området demokrati och mänskliga rättigheter. OSSE verkar även för långsiktigt förtroendeskapande och konfliktförebyggande i olika länder i nära samarbete med andra internationella organ.

I dag har OSSE aktiviteter i ett femtontal länder. Dessa är framför allt inriktade på att stärka respekten för mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen. Det handlar om demokratisk samhällsutveckling för att bygga

Prot. 2018/19:77
11 april

*Organisationen för
säkerhet och sam-
arbete i Europa
(OSSE)*

upp demokratiska institutioner och om att stödja förtroendeskapande mellan olika befolkningsgrupper för att förhindra konflikter med mera.

Fru talman! Förutom konflikthantering bidrar OSSE även till återuppbyggnad och har på senare år ökat fokus på säkerhetspolitiska frågor. OSSE jobbar även med frågor om migration, människohandel, terrorism och gränsövervakning och har ett stort samarbete även med länder utanför det egna geografiska området genom partnerskapsavtal.

Fru talman! Verksamheten finansieras genom bidrag från medlemsländernas parlament, och även Sverige bidrar till denna organisation. Det är väl investerade medel, som kommer många utsatta människor till del. I denna redogörelse för verksamheten under 2018 kan vi konstatera att den svenska delegationen till OSSE är aktiv och bidrar stort.

Fru talman! Församlingen har 323 ordinarie ledamöter och ett stort antal ersättare. Uppslutningen är stor när OSSE har möten. Det årliga vintermötet samlade ca 240 parlamentariker från över 50 länder för att diskutera och fatta beslut. Delegationerna följer upp att medlemsländernas regeringar genomför resolutioner och rekommendationer som församlingen antar vid sina möten.

Fru talman! OSSE är en viktig aktör för fred och säkerhet och demokratisk utveckling. Det är världens största regionala säkerhetsorganisation, med 57 deltagande stater i Europa, Kaukasus, Centralasien och Nordamerika. Som tidigare talare har påpekat är internationellt samarbete viktigt för att bekämpa fattigdom och bidra till hållbar utveckling och för att främja demokrati, fred och säkerhet med mera.

Jag har själv varit på uppdrag som valobservatör och kan konstatera att OSSE har stor respekt som valobservatör. Delegationens närvaro och rapportering gör att valfusk minskar, och man bidrar till fria och öppna val i ett flertal länder.

Fru talman! Kristdemokraterna vill understryka vikten av OSSE och av att Sverige fortsätter att aktivt stödja dess arbete.

Jag yrkar därmed bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 24 april.)

Public service-frågor

§ 19 Public service-frågor

Kulturutskottets betänkande 2018/19:KrU14
Public service-frågor
föredrogs.

Anf. 151 VIKTOR WÄRNICK (M):

Fru talman! Vi har i dag att debattera kulturutskottets motionsbetänkande rörande public service-frågor. Det är frågor som engagerar många, såväl ledamöter som väljare.

Fru talman! Public service ska vara en demokratisk nyttighet för alla som bor i det här landet, även för dem som inte alltid direkt använder tjänsterna. För att göra en slarvig liknelse kan man säga att de allra flesta vill att brandkåren kommer när det behövs, även om man själv inte nyttjar räddningstjänsten särskilt ofta eller ens alls.

Så ska det också vara gällande public service. Folket ska vilja ha public service även utöver tider när det, så att säga, brinner i knutarna. Detta handlar i grund och botten om legitimitet, något som i dag inte alla känner att public service har. Detta måste tas på allvar.

Fru talman! I höstas beslutade riksdagen om en ny finansieringsmodell, där tv-avgiften ersattes med en public service-skatt. Även om vi moderater i grunden är positiva till den nya modellen finns det i dag mycket att säga om den process som föranledde riksdagens beslut.

Det kan ifrågasättas varför beslut om finansieringsmodell inte föregicks av diskussion och beslut om public service-uppdraget och innehållet. Det borde åtminstone ha ingått i en samlad process, där såväl finansiering som reglering av public service behandlades i ett helhetsperspektiv. Detta ska i stället ske nu, framåt sommaren, när S-MP-regeringen avser att lägga en proposition på riksdagens bord om just detta. Det är dock helt bakvänt; beslutsordningen skulle ha varit en annan.

Fru talman! Den förändrade finansieringsmodellen för public service måste upplevas ha hög legitimitet hos befolkningen för att vara långsiktigt hållbar. Nuvarande finansieringsmodell innebär att det finns en risk att det byggs upp ett överskott på public service-kontot om intäkterna av skatten överstiger den medelstilldelning som anges i sändningstillståndet, vilket inte är en särskilt klok ordning.

En grundläggande princip måste alltid vara att beskatta folket så lite som möjligt. Överbeskattning är alltid fel, särskilt i ett land som Sverige, som redan tyngs av ett av världens högsta skattetryck.

För att komma till rätta med risken för att stora överskott byggs upp vill vi moderater att tillgångarna på public service-kontot balanseras årligen och att en automatisk justering av public service-skatten införs så att skattebetalarna inte tvingas betala mer än vad som tilldelas public service-bolagen.

Fru talman! Det finns också en annan del som bör lyftas i fråga om legitimitetsaspekten vad gäller den nya public service-skatten. I det tidigare finansieringssystemet avsattes en del av den dåvarande radio- och tv-avgiften för bolaget Radiotjänsts kostnader, dels för att administrera avgiften, dels för att Radiotjänst skulle utföra den beryktade avgiftskontrollen. För att säkra en långsiktigt hållbar finansieringsmodell med hög legitimitet hos befolkningen vill vi att de medel som frigörs när Radiotjänst nu läggs ned i stället används för att sänka public service-skatten. Så undviker vi överbeskattning också i denna del.

Fru talman! En annan, helt avgörande aspekt vad gäller legitimiteten hos folket för public service handlar om opartiskheten och sakligheten i det som publiceras.

Granskningsnämnden för radio och tv finns för att pröva om innehållet i radio- och tv-program följer de regler som finns för sändningarna. Enligt sändningstillståndet ska sändningsrätten utövas opartiskt och sakligt och med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet ska råda i radio och tv.

Fru talman! Utan att värdera enskilda ärenden som behandlats konstaterar vi moderater, som sagt, att kravet på opartiskhet och saklighet har väckt stor debatt – en debatt som förtjänar att tas på allvar.

Granskningsnämndens verksamhet måste alltid präglas av offentlighet och tydlighet. Det innebär bland annat att högre krav bör ställas på att de beslut som granskningsnämnden fattar alltid ska vara motiverade.

Vi moderater menar att det inte sällan brister i dag vad gäller avslagsbesluten. Det finns starka skäl för att granskningsnämnden får ett tydligare utredningsansvar än den har i dag. Det skulle skapa bättre förutsättningar för beslut som vilar på korrekta fakta och relevanta omständigheter, jämfört med ett system som bygger på att den anmälade partens uppgifter sätter ramen för granskningsnämndens prövning. Kravet på att ett fällande beslut ska offentliggöras bör förtydligas så att offentliggörandet alltid blir lika tydligt som den klandrande rapporteringen.

Vi lär få anledning att återkomma till också denna del under sommaren och hösten när nästa public service-proposition läggs på riksdagens bord.

Fru talman! Ett förslag som berör public services opartiskhet och oberoende som vi moderater dock vill lyfta redan nu är det om sponsring i public service.

Public service ska stå oberoende från såväl politisk som kommersiell påverkan. En grundprincip i sändningstillstånden är därför att programföretagen inte får sända reklam och sådana sponsrade program där sponsorbidraget har tillfallit programföretagen direkt.

Trots detta finns ett undantag för SVT att sponsring får förekomma vid högst 20 evenemang per år, detta för att SVT ska kunna sända attraktiva sportevenemang som förutsätter sponsring. Att SVT får sända 20 sponsrade evenemang per år kan tyckas rimligt, men i realiteten innebär det betydligt mer. Varje evenemang kan innehålla ett större antal enskilda sändningar. Detta är i grunden ett problem. Att man i den ena sändningen täcker över varumärken på kläder och skyltar för att i den andra mata ut direkta sponsringsinslag riskerar att skada bolagets trovärdighet och rimmar illa med kravet om kommersiellt oberoende.

För att stärka förtroendet för public services oberoende föreslår vi moderater, tillsammans med våra vänner i Kristdemokraterna, att regeringen ser över möjligheterna att i kommande sändningstillstånd begränsa möjligheterna till sponsring för SVT så att sponsring endast sker i undantagsfall.

Fru talman! Självklart står vi moderater bakom samtliga våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 3 om sänkt public service-skatt till följd av nedläggningen av Radiotjänst i Kiruna.

Anf. 152 ANGELIKA BENGTTSSON (SD):

Fru talman! Sedan fyra månader tillbaka betalar alla vi som har en förvärvsinkomst en public service-skatt. Den har vi diskuterat länge, inte minst förra året.

I det här betänkandet har vi totalt fyra reservationer och ett särskilt yttrande. Jag står bakom alla men yrkar i dag bifall endast till reservation 5.

Diskussionen om sponsring har framför allt varit en fråga som Moderaterna och Kristdemokraterna har drivit. Vi har länge inom vår partigrupp också sneplat på argumenten men inte landat i samma slutsats som M och KD. Jag vill däremot föra fram vår glädje över att man i slutet av beredningen inför den här debatten valde att stryka ordet "kraftigt". Det var inte tillräckligt för oss för att denna gång stödja reservationen, men vi kommer

att fortsätta med att arbeta fram den bästa formuleringen. Vi valde som sagt aktivt att inte ställa oss bakom reservationen eftersom vi i dag har en annan syn på sponsring.

SVT har ett undantag på 20 evenemang där man får ha sponsring. Sverigedemokraterna driver dessutom frågan om införandet av en evenemangslista, där argumentationen ”kraftigt begränsa möjligheterna till sponsring” inte riktigt hänger ihop. Public service-bolagen ska givetvis, och alltid, använda sina numera skattefinansierade medel med varsamhet. Där har vi inte ändrat åsikt.

Fru talman! En nyhet från vår sida i årets public service-motion är att vi föreslår en utredning med utgångspunkt i att utreda möjligheten att slå samman bolagen till *ett* public service-bolag.

Det är unikt att ha tre public service-bolag. Runt om i vår omvärld har man ett bolag, inte minst i våra grannländer. Ge mig ett exempel på varför tre bolag skulle göra ett bättre arbete än ett bolag! Är tre bolag en garant för att saklighet upprätthålls och för ett högkvalitativt innehåll?

I den medievärld vi i dag lever i, med snabb teknikutveckling, nya enheter och nya medievanor, är det inte mer än rimligt att utreda en möjlig sammanslagning. För helt ärligt: SVT gör inte bara rörlig bild i dag. Sveriges Radio gör inte bara ljud i dag. Vad som är tv och vad som är radio går i dag knappt att urskilja.

Jag vet att bolagen redan har gjort en del sammanslagningar internt, exempelvis genom vissa gemensamma administrationsavdelningar. Men vi tror att ett gemensamt public service-bolag skulle slippa dubbelrapportering samt få en större effektivisering och enklare urskiljning. Det är det vi vill att den här utredningen ska titta på.

Utskottets ställningstagande under punkten Ägarförhållanden håller vi med andra ord inte med om. Vi har även en reservation på området, reservation 5, som jag har yrkat bifall till.

Utskottet menar att ”nuvarande ägarfunktion tillsammans med kommande förändringar i styrelserepresentationen skapar förutsättningar för att säkerställa public service med hög integritet”. Vidare menar man att ”programverksamheten gynnas av att det finns tre programföretag i Sverige”.

Jag vill hävda att den tiden är förbi. När vår mediekonsumtion förändrats radikalt och helt suddat bort gränsdragningen mellan tv, radio, dator, mobiltelefon, pekplatta, till och med klocka och så vidare är det förlegat att fortfarande tänka att man har tv för bild, radio för ljud och dagstidningar för text.

Alla pratar om ett förändrat medielandskap. Är det då inte dags att även utskottet gör detsamma och hänger med i utvecklingen?

Fru talman! På senare år har vi kunnat se att tilliten till public service sjunker, även om den fortfarande är väldigt hög jämfört med många andra mediebolag. Det har jag nämnt flera gånger. Jag har också belägg för det, även om många ifrågasätter siffrorna.

Debatten om public service går fortfarande varm utanför dessa väggar. Det kan anses anmärkningsvärt att då inte alla partier, återigen, är representerade i dagens debatt.

Många borgliga debattörer kritiserar public services vänstervridning. De borgliga partiernas förslag på åtgärder lyser med sin frånvaro. Det är

Prot. 2018/19:77
11 april

Public service-frågor

väl där problemet ligger: Det finns inga förslag för att bemöta dessa problem. Har man konkreta förslag på ett oberoende public service, eller är man för orolig för att våga ta debatten?

Debatten om huruvida public service är opartisk eller saklig har pågått och lär pågå en lång tid framöver.

Fru talman! För oss är det viktigt att värna saklighet och opartiskhet. Det har jag också nämnt i tidigare public service-debatter i denna kammar. Detta uppnås bäst genom transparens och genomsyn av verksamheten. Ett självreglerande system är det vi i slutändan vill uppnå med våra förslag – ett system som självt reglerar sina problem, självt märker sina brister och självt arbetar förebyggande.

Avslutningsvis vill jag bara kort nämna något om ”räkna webben”. Jag är glad att det äntligen är under process att åtgärda den här frågan. Jag hoppas att det blir ett tillräckligt bra resultat som även gör bolagen nöjda. För som sagt: Det ter sig märkligt att man endast kan anmäla innehåll via *en* kanal – apropå nya medievänor!

Anf. 153 PER LODENIUS (C):

Fru talman! Jag vill inleda med att yrka bifall till reservation nr 6.

Fru talman! Enligt sändningstillstånden för bolagen inom public service ska programföretagen präglas av folkbildningsambitioner. Genom att begränsa användandet av det producerade materialet till egna kanaler begränsas just dessa ambitioner och möjligheter. För att öka allmänhetens och andra mediers utnyttjande av det public service-material som Sveriges Television, Sveriges Radio och Utbildningsradion producerar behövs en förändring av deras öppenhet och tillgänglighet. Därför bör regeringen, som jag yrkar på i min reservation, se över förutsättningarna för Sveriges Television, Sveriges Radio och Utbildningsradion att, så långt som det är möjligt, tillgängliggöra sitt journalistiska public service-material för fri användning.

Detta är inte minst viktigt då vi sedan årsskiftet har ersatt den tidigare tv-apparatsavgiften med en public service-avgift. Det är ett viktigt och riktigt beslut. Men det är också ett beslut som ställer krav på public service-bolagen, och kanske ännu mer på oss politiker, att fortsätta vara tydliga med vikten av public service-bolagens oberoende.

Fru talman! Jag vill med mitt anförande visa på varför oberoende public service är viktigt för vårt lands demokrati. Även om du inte aktivt tar del av public services innehåll fyller public service en funktion för dig, för det samhälle du lever i och för din möjlighet och rätt att leva i en demokrati där yttrandefriheten värnas.

Fru talman! För att vi ska ha en fungerande demokrati behöver vi som bor i landet vara engagerade och deltagande. Det behövs inte minst för att alla medborgare ska kunna bevaka och följa med i vad beslutsfattare på olika positioner beslutar och också kunna vara med och påverka besluten. Men för att man ska kunna vara engagerad måste man också vara informerad. Då behöver vi både public service och kommersiella medier, sida vid sida. En förutsättning för att vi ska ha en levande demokrati är att det finns tillgång till oberoende medier med resurser, möjligheter och kompetens för att kunna producera och visa granskande journalistik.

Public service har en särskild roll i detta medielandskap. Det är en roll som bland annat handlar om att vara en oberoende aktör med stor integritet. Det handlar om att vara oberoende av politisk styrning och kommersiella intressen. Det är självklart en balansgång och ett uppdrag som hela tiden prövas och utvärderas. Man måste också vara tillgänglig för dem som ska ta del av innehållet, oberoende av vilka funktionsförutsättningar tittare eller lyssnare har.

Public service spelar en stor roll för speglingen av hela landet. Public service behövs, återigen, sida vid sida med de privata aktörerna för att ge en mångfald av perspektiv.

Samtidigt är ett fortsatt brett uppdrag för public service centralt för att utbudet ska vara relevant för många i Sverige. Den kultur och underhållning som public service-bolagen producerar och förmedlar – det gäller också idrottshändelser – ger också en bild av vårt samhälle och en möjlighet att stärka vårt samhälle. Den ger även möjlighet för olika grupper i vårt samhälle att ta del av och förmedla sin egen historia och kultur. Det är alltså både en möjlighet att skapa kunskap om och förståelse för sin egen historia och situation och en möjlighet att öka kunskapen och förståelsen hos andra i vårt samhälle.

När man tar del av public service-bolagens program på deras egna plattformar blir man påmind om vad mer man kan ta del av när det gäller utbudet från public service. Det kan handla om ett samhällsprogram som man annars hade missat eller om en nyhetssändning eller ett nytt kulturellt uttryck som man annars inte hade kommit i kontakt med. Att public service har ett brett uppdrag är därför en förutsättning för att public service också fortsättningsvis ska vara relevant i vårt samhälle och i det snabbrörliga medielandskapet. Här vill jag passa på att särskilt lyfta fram Utbildningsradion, UR, som med sitt unika uppdrag att utbilda och bilda utgör en viktig del av public service.

Fru talman! Demokratin värnas genom de oberoende public service-bolagens granskningar av makten och samhället, till nytta för oss alla som bor här.

En parlamentarisk kommitté har utrett kommande tillståndperiod för public service-företagen. En utredning lämnades till regeringen vid midsommar förra året. Vad jag förstår jobbar nu regeringen med att ta fram en proposition på området. Jag förväntar mig, och har också förstått, att det är ett arbete som kommer att ske i nära samarbete med oss övriga partier i riksdagen. Som jag ser det är det viktigt att, så långt det är möjligt, ha en samsyn kring public service. I utredningen var vi inte helt överens i alla delar, men utredningen är en bra och tydlig grund att stå på. Det hoppas jag att regeringen tar fasta på i det fortsatta arbetet med den viktiga frågan om public service.

Anf. 154 ROLAND UTBULT (KD):

Fru talman! Jag ställer mig bakom Kristdemokraternas reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation nr 4.

Jag kan inte låta bli att se tillbaka på public services historia – särskilt tv-historien i Sverige. Första visningen av television för allmänheten ägde rum i december 1930 på SF:s biograf Röda Kvarn här i Stockholm.

I december 1935 visade Stockholms-Tidningens kontor vid Slussen i Stockholm och Dagens Nyheters kontor vid Sankt Eriksplan synradion.

I november 1938 visade Stockholms-Tidningen i samarbete med svenska Philips levande fjärrbild med ljud på Kungsgatan i Stockholm.

År 1946 reste två assistenter vid Kungliga Tekniska högskolan till USA för att studera televisionens framtidsmöjligheter. När de kom hem konstaterade de i en reserapport att ”tiden nu får anses mogen att även i Sverige börja bearbeta olika sidor av televisionstekniken”.

År 1951, detta nådens år, tillsatte regeringen en statlig utredning som fick öknamnet Televisionsfördröjningskommittén. Varför detta märkliga namn? Motståndet mot tv var hårt. Filmbolagen, som också ägde biograferna, protesterade mot att folk skulle kunna se film hemma. Hur skulle det gå för alla biografer? Tidningsutgivarna var rädda för att förlora reklamintäkter om tv:n skulle släppas fri. Föreningsfolket klagade också: Tv:n skulle försoffa svenskarna och få alla att sitta hemma, äta småkakor och titta på naturprogram.

Lösningen blev att man inte skulle sända så mycket tv och att onsdagar skulle vara fria från sändningar. Just onsdag var den populäraste föreningsdagen. Därför skulle just den dagen hållas tv-fri.

Men sedan hände det. Det var fotbolls-VM på hemmaplan 1958 som fick folk att använda sina sparpengar för att köpa en tv-apparat. Själv gick jag in till grannen.

Det fanns ett motstånd mot televisionen bland de svenska politikerna också, särskilt i det regeringsbildande socialdemokratiska partiet, allt enligt historiebeteckningen. Men motståndet minskade med tiden.

Under slutet av 1960-talet diskuterades frågan om en andra tv-kanal flitigt. Näringslivet och de borgerliga ville att den nya kanalen skulle finansieras med reklam för att garantera konkurrensen. Socialdemokraterna ville att även den andra tv-kanalen skulle vara reklamfri och drivas av Sveriges Radio, främst med tanke på dagstidningarnas annonsförsäljning. Och så blev det.

Den 5 december 1969 startade TV2. Den första tv-kanalen fick namnet TV1. Dessa två kanaler skulle konkurrera, även om de tillhörde samma företag. TV2 fick omgående stämpeln ”vänstervriden”, vilket inte heller dementerades.

Fru talman! Public service har höga förtroendesiffror bland befolkningen. Objektiviteten och oberoendet är A och O för att dessa ska bibehållas. Public service ska stå oberoende från såväl politisk som kommersiell påverkan. Det är viktigt.

Frågan om public services oberoende kommer att behandlas i den utredning som bland annat analyserar om programföretagens oberoende är tillräckligt eller om det bör stärkas i grundlagen. Det är ett viktigt arbete.

Fru talman! Vi kristdemokrater har tillsammans med Moderaterna en reservation på området sponsring. Tv får genom den nya avgift som tas upp via skattsedeln runt 8,4 miljarder per år, alltså ungefär samma summa som under det gamla faktureringsystemet. Är det då nödvändigt med sponsring?

Låt mig säga så här: Vi kristdemokrater vill att regeringen ser över möjligheterna för SVT när det gäller sponsring i det kommande sändningstillståndet för 2020–2025. Vi vill att sponsringen sker i undantagsfall.

Vi vill dock inte ta bort möjligheten till sponsring. Varför? Många av oss minns när den kommersiella kanalen TV3 tog över hockey-VM och många som inte hade den kanalen missade ishockeyn. Värre var de effekter som detta fick på ungdomars intresse att spela ishockey. Intresset sjönk i och med att så många missade sändningarna.

Jag kan därför förstå att SVT ur ett folkligt perspektiv behöver sponsormedel för att betala enormt dyra evenemang, och jag vill att OS och liknande stora evenemang sänds på Sveriges Television.

Fru talman! Oberoendet, objektiviteten, finansieringen och att politiken ska hålla sig på ett lämpligt och rimligt avstånd är viktiga frågor för människors förtroende för public service. I kommande proposition om public service kommer frågan om SVT:s vidgade uppdrag om förhandsprovningar och nya tjänster. En sak är säker: Public service har ett viktigt uppdrag som vi kristdemokrater i Sveriges riksdag ställer oss helt bakom.

Anf. 155 LAWEN REDAR (S):

Fru talman! Den 20 december 2016 fattade den dåvarande regeringen beslut om att tillsätta en parlamentarisk kommitté. Den hade i uppgift att föreslå nödvändiga förändringar för att public service-bolagen även i det nya, globala medielandskapet ska ha goda förutsättningar för sin verksamhet.

Kommittén skulle inledningsvis föreslå ett nytt finansieringssystem, för att senare i ett tilläggsdirektiv ta ställning till hur public service-bolagens uppdrag ska utformas på kort och lång sikt.

Uppdraget om finansieringssystemet och stärkt oberoende redovisades den 16 oktober 2017. Slutbetänkandet *Ett oberoende public service för alla – nya möjligheter och ökat ansvar* överlämnades till dåvarande statsråd den 19 juni 2018.

Fru talman! Att tillsätta en parlamentariskt sammansatt utredning brukar beskrivas som en metod för att nå bred uppslutning i sakfrågor. Egentligen handlar det dock om att hantera ett flerpartisystem, där den inneboende insikten är att vi har målkonflikter och intressekonflikter.

Men för att få politiken att handla om sakfrågor och mindre om själva regeringsmakten behöver frågor grundligt analyseras och målkonflikterna mötas. Parlamentariskt sammansatta utredningar med företrädare för samtliga partier har enligt statsvetenskapliga studier visat sig bidra till att höja den allmänna debatten och sätta ramar för det politikområde som ska utredas. Partier som inte sitter i regeringen får dessutom ett inflytande som svarar mot väljarstödet, och spänningen mellan proportionalism och parlamentarism kan på det sättet reduceras.

Detta kräver förstås att partierna bidrar med sitt seriösa engagemang, att det finns ett starkt mandat till företrädarna i kommittén eller utredningen och att de slutliga kompromisserna ligger fast åtminstone över viss tid.

Fru talman! Många hade säkert förvånats om vi socialdemokrater redogjort för den oerhörda process det innebar för oss att slutligen gå med på det solidariska finansieringssystem som sedan blev. Vi var starkt emot det här, vilket kommitténs ledamöter kan intyga. Men det är en av de kompromisser som mitt parti har fått bära och som vi försvarade när riksdagen i november fattade beslut om att införa det, och jag vet att även andra partier har behövt kompromissa och möta intressekonflikter.

I förlängningen blir ändå resultatet något som kan hålla över tid, som höjer den allmänna debatten och som lägger grunden för sakfrågan när vi debatterar public service.

För kulturpolitiken, som än i dag bygger på de strukturer som 1974 års parlamentariska utredning landade i, är det här med parlamentariska utredningar där alla partier ingår någonting nytt. Men när politiska partier tillåter att kortsiktigheten tar över begränsas faktiskt förutsättningarna att utreda ett politikområde och möjligheterna att få frågan och ramarna att hålla över tid.

Sverigedemokraterna har deltagit i den här parlamentariska utredningen för public service. Där har de, liksom alla partier, kunnat reservera sig mot enskilda förslag och samtidigt kunnat använda sitt parlamentariska inflytande för att få igenom politik.

Trots att de har ingått i utredningen, lagt fram förslag och undertecknat slutbetänkandet föreslår de i dag, bara ett halvår senare, att det ska till en ny utredning. Dessutom vet de att det nuvarande sändningstillståndet för public service-bolagen utgår den 31 december 2019. När har man över huvud taget tänkt att en ny parlamentarisk utredning ska komma till stånd? Vilket uppdrag ska en sådan ha, och när ska det genomföras? Det är faktiskt ont om tid.

Fru talman! De nationella mediepolitiska målen anger att politiken på detta område ska stödja yttrandefriheten, värna mångfalden, säkra massmediernas oberoende och tillgänglighet samt motverka skadlig mediepåverkan. De nuvarande sändningstillstånden för SVT, SR och UR utgår från att verksamheterna ska präglas av oberoende och stark integritet och att de ska bedrivas självständigt i förhållande till staten liksom till olika politiska, ekonomiska och andra intressen och maktsfärer i samhället.

Jag vill understryka att det finns en bred enighet i vårt utskott om public services centrala betydelse för vårt demokratiska samhälle. Verksamheten bedrivs med god kvalitet, har högt förtroende hos allmänheten och speglar förhållandena i hela landet. Verksamheterna bedriver omfattande barn-, folkbildnings-, minoritets- och kulturuppdrag som medverkar och bidrar till välinformerade, nyfikna och engagerade medborgare.

Ännu viktigare är det att stärka de svenska medieaktörernas roll i en tid när globala medieaktörers intresse också har riktats mot den svenska mediemarknaden och de svenska hushållen. Framväxten av desinformation har kommit till uttryck allt starkare, och behovet av tydlig informationsberedskap vid samhällskriser måste hanteras.

Vi socialdemokrater tycker att den parlamentariska utredningen har gjort ett gott arbete. Man har iakttagit alla de här utmaningarna särskilt.

Vår ambition i det fortsatta arbetet med den kommande propositionen, som redan nu bereds, är att kommitténs slutsatser så långt som möjligt ska efterlevas. Vi tycker att grunden för det som alla partier har varit med och bidragit till är bra.

Sverige kommer i och med detta att gå mot en annan utveckling än många av våra europeiska grannländer, som kraftigt har politiserat public service-debatten i negativ riktning och med kortsiktighet. Dessutom har man skurit ned mycket på dess långsiktiga finansiering.

Med detta sagt vill vi att de svenska mediebolagen i sin helhet ska stå starkt rustade trots en snabb utveckling av det globala medielandskapet och digitaliseringen.

Jag menar att det inte finns någon anledning att föregå arbetet med den kommande propositionen, och därför yrkar jag i dag avslag på samtliga reservationer och bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Prot. 2018/19:77

11 april

Public service-frågor

Anf. 156 ANGELIKA BENGTTSSON (SD) replik:

Fru talman! Jag kände mig nästan tvingad att begära replik på Lawen Redars anförande.

Det stämmer att vi föreslår en ny utredning. Det har att göra med att vi tyckte att det i den utredning som är färdig fattades frågor redan innan den påbörjades. Inte minst var det frågan om att se över granskningsfunktionen, hur man säkerställer ett sakligt public service och hur man säkerställer ett oberoende public service.

Vi har ett annat synsätt på hur oberoende och saklighet säkerställs. Det kan man läsa i vår public service-motion, och jag redovisade en del i mitt anförande.

Det är just därför vi vill ha en ny utredning eftersom vi anser att flera saker fattades i den utredning som är klar. Just därför vill vi ha en ny utredning.

Varför ville inte Socialdemokraterna se helhetsbilden, se över helheten, när möjligheten fanns? Man valde ut vissa saker men glömde bort de mest väsentliga. Varför glömde man bort vissa delar?

Anf. 157 LAWEN REDAR (S) replik:

Fru talman! Angelika Bengtsson har en mycket märklig inledning i replikskiftet med mig. Det första som utredningen utgår från är hushållens förändrade beteenden i det nya medielandskapet. Man köper inte tv-apparater. Det var så public service-bolagen finansierade sig själva. Vi ser en utveckling där köpen av tv-apparater kraftigt har minskat, och vi behöver säkerställa finansieringssystemet.

Men i takt med att detta blev det första initiativet insåg man att man också behövde ta sig an det som Angelika Bengtsson beskriver som en helhet. Därför finns nu en stor parlamentarisk utredning som har tittat närmare på oberoendet, finansieringssystemet, granskningsdelen och vad uppdraget ska vara.

Den 31 december 2019 ska det införas nya sändningstillstånd. Det finns inte tid att genomföra en ny parlamentarisk utredning där alla partier kommer med sina synpunkter. Är det här ett förslag som över huvud taget kan realiseras? Är det ett verkligt förslag?

Varför använde man inte sin delaktighet i den parlamentariska utredningen till att framföra de åsikterna och vara med och bidra med det man hade? Nu föreslår man något helt annat, vilket jag tycker är synd.

Anf. 158 ANGELIKA BENGTTSSON (SD) replik:

Fru talman! Den nya modellen finansieras via skattsedeln. Sverigedemokraterna var först med att föreslå den formen. Vi lade fram det förslaget under flera år i Sveriges riksdag. Det var inte vi som ändrade oss när det gäller finansieringsmodellen.

Vi hade önskat att man hade tittat på helheten innan man tittade bara på finansieringsmodellen. Vi har varit öppet kritiska till den saken. Man skulle ha börjat i andra änden.

Nu blir det att köpa grisen i säcken. Det finns en finansieringsmodell. Den säkerställs först. Därefter ska sакligheten och oberoendet säkerställs. Skulle man inte ha börjat i andra änden? Är det inte det vi borde ha tittat på från första början?

Varför vi har en reservation och vill ha en ny utredning är därför att vi anser man var för sent ute. Man kanske skulle ha börjat tidigare med utredningen. Den skedde verkligen i sista sekund. Det är vad vi ser nu.

Anf. 159 LAWEN REDAR (S) replik:

Fru talman! Det här är inte ett seriöst inlägg. Vi har kort om tid. Det ska införas ett nytt sändningstillstånd för samtliga public service-företag den 31 december 2019. Där ska uppdraget framstå klart, och det ska grunda sig, enligt min mening, i den public service-utredning som Angelika Bengtsson själv deltog i. Sverigedemokraterna kunde ha tagit ansvar för vad de tycker, lagt fram förslag och kompromissat med samtliga partier om det de vill införa i takt med det nya sändningstillståndet och finansieringssystemet.

Vi har dragit vårt lass genom att vi har kompromissat. Vi har tittat på var vi kan mötas i de intressekonflikter som har uppstått. Nu är vår ambition att denna proposition vad gäller sändningstillståndet ska landa brett i samtliga partiers gemensamma engagemang.

Angelika Bengtssons parti brukar vara ett parti som hävdar att det inte har makt och inflytande. Partiet fick möjlighet att delta i den parlamentariska utredningen, och det visar återigen att man inte tar uppdraget på allvar.

(Applåder)

Anf. 160 ANNA SIBINSKA (MP):

Fru talman! Berättelsen om Josefin Nilsson, sångerskan i Ainbusk, som nyligen visades i SVT, lämnar ingen som sett den oberörd. Det är en berättelse om en folkkär artist som misshandlades brutalt av sin pojkvän – en känd skådespelare. Hon gick bort alldeles för tidigt i sviterna efter misshandeln.

Reaktionerna på dokumentären har varit starka och debatten häftig. Ljusmanifestationer har hållits till hennes minne, och människor kräver upprättelse och förändring.

Dokumentären om Josefin Nilsson sätter fingret på ett stort och allvarligt samhällsproblem, nämligen att det finns tusentals kvinnor i Sverige i dag som lever med hennes erfarenheter av våld i nära relationer. Den visar också att SVT, liksom övriga public service-bolag, arbetar aktivt med frågor som verkligen engagerar människor och kan göra skillnad för det offentliga samtalet.

Med sitt breda uppdrag att granska makthavare, spegla förhållanden i hela landet och bedriva ett omfattande barn-, folkbildnings- och kulturuppdrag bidrar public service till att medborgare är välinformerade och kan fatta välgrundade beslut. Detta stärker vårt demokratiska samhälle.

Fru talman! För Miljöpartiet är den viktigaste utgångspunkten i politiken för tv och radio i allmänhetens tjänst att värna public service-bolagens

oberoende. Public service måste stå bortom samhällets alla maktsfärer. Detta gäller särskilt den politiska sfären. Public service har ett oerhört betydelsefullt uppdrag att granska riksdag och regering. Det får aldrig råda några tvivel om att denna granskning står oberoende i förhållande till politiken. På så sätt får allmänheten insyn i maktutövningen, och det blir möjligt för allmänheten att utkräva ansvar.

Med glädje minns jag lappen som damp ned i min brevlåda i slutet av förra året då det historiska beslutet om public service-avgiften presenterades för hushållen. För jag är övertygad om att framöver kommer det nya finansieringssystemet att vara bra för de tre programföretagen Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion. Det ger långsiktiga och stabila finansiella förutsättningar att utveckla en oberoende, granskande verksamhet. Det ska vara en verksamhet som kännetecknas av hög legitimitet, kvalitet och relevans i det moderna, snabbt föränderliga medielandskapet där kampen om människors uppmärksamhet har ökat och konkurrensen från globala medieaktörer likaså.

Den parlamentariska public service-kommitté som tillsattes 2016 fick ett år senare också uppdraget att föreslå hur en ändamålsreglering i ett nytt medielandskap kan utformas på kort och lång sikt. Med tanke på frågans betydelse för vår demokrati är det en styrka att alla partier har deltagit i den parlamentariska utredningen och kunnat hitta vägar framåt i de viktigaste frågorna – Sverigedemokraterna undantaget.

Slutbetänkandet *Ett oberoende public service för alla* behandlas för närvarande i Regeringskansliet. Och jag ser fram emot propositionen som kommer i juni månad.

Fru talman! I motionsbetänkandet finns två motioner som handlar om sponsring av program. I dagsläget är sponsringen strikt reglerad. Grundprincipen som nämndes här tidigare är att SVT inte får sända sponsrade program där sponsorbidraget direkt tillfaller bolaget.

Även Parlamentariska public service-kommittén har konstaterat att sponsring utgör ett undantag från den i övrigt icke-kommersiella verksamheten, vilket i grunden innebär att bolagen bör vara restriktiva i användningen av sponsring.

Med tanke på det arbete som pågår inom Regeringskansliet med att utforma förslag om sändningstillstånd för programföretagen under perioden 2020–2025 avstyrker utskottet de motioner som handlar om detta.

Avslutningsvis vill jag betona att public service har en unik roll i medielandskapet och kommer att vara garanten för opartiskhet och saklighet. Till skillnad från kommersiella medier har public service ett krav på opartiskhet inskrivet i tillståndet. I en tid när samhällsklimatet riskerar att polariseras alltmer kan programbolagen vara den samlande kraften i Sverige. Dokumentären om Josefin Nilsson har visat att genom att sända engagerande program som inte väjer för obekväma ämnen kan public service locka stora tittarskaror och berika det offentliga samtalet.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga reservationer.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 24 april.)

§ 20 Yrkestrafik och taxi

Trafikutskottets betänkande 2018/19:TU11

Yrkestrafik och taxi

föredrogs.

Anf. 161 SOFIA WESTERGREN (M):

Fru talman! I dag debatterar vi trafikutskottets betänkande TU11 *Yrkestrafik och taxi*.

Det känns hoppfullt att det finns en samsyn kring vilka problem som finns för våra åkerier på de svenska vägarna. Men nu behövs det också kloka politiska beslut och åtgärder för att stärka trafiksäkerheten.

För att stärka trafiksäkerheten är det viktigt med stärkt beställaransvar. Beställaren har ett ansvar för vad som händer på vägarna, och det är inte ansvarsfullt att bara välja det billigaste. Det ska vara olagligt att beställa olagliga transporter!

Jag har själv varit åkare och vet vilka genvägar man kan ta för att godset ska komma fram i tid. Större kunder har avtal som låter dem fakturera åkeriet flera hundra tusen eller hålla inne ersättning för gods som inte kommer fram i tid.

Det är bra att branschens egen organisation nu rullar ut Fair Transport, som ska ersätta priskonkurrens med kvalitetskonkurrens. Fair Transport vill synliggöra att det finns hållbara transporter att välja i stället för att bara välja det billigaste.

Fru talman! Det är viktigt med en harmonisering av EU:s regelverk. Sverige ska inte ha både hårdare regler och högre sanktionsavgifter än andra länder i Europa. Det snedvrider konkurrensen. Det är märkligt att det verkar finnas en vilja och förmåga i Sverige att överimplementera EU:s direktiv i svensk lagstiftning.

Som ett exempel på detta såg utskottet att vårt grannland Danmark har en humanare tolkning av kör- och vilotider – ringa överträdelser kan slippa igenom om det finns en förklaring och en motivering – och gjorde ett tillkännagivande att Sverige ska göra samma tolkning. Svaret blev då att direktivet inte öppnar upp för något sådant nationellt undantag.

Jag blir frustrerad över att Sverige inte är lika lösningsorienterat som andra länder. Priset för detta är den arbetsmiljö som nu råder, och det drabbar chaufförerna.

Chaufförerna jagas för att hålla tiderna, och några minuter för mycket straffas med orimliga böter. Vägarna är i allt sämre skick och dåligt underhållna. Nya vägar byggs för att en gokart snarare än en lastbil ska kunna köra på dem. Vägarbeten och rusningstrafik är svåra att tidsberäkna, och det saknas rastplatser.

I dag är bilar inte välkomna in i stadskärnan, och det finns fler lastbilsförbud än lossningsplatser. Det här ställer orimliga krav på chaufförer i dessa miljöer, som får det allt svårare att utföra sitt arbete på ett lagligt och säkert sätt.

Det är sorgligt att Stockholms stad inte verkar bry sig om chaufförers arbetsmiljö. Det tar ofta orimligt lång tid innan man svarar på frågor om hur lastning och lossning ska kunna ske i stadskärnan.

Fru talman! Cabotage är transport inom ett lands gränser utförd av ett företag som är registrerat utanför landets gränser. Se gärna på alla utländska fordon som trafikerar våra vägar och fundera på vad som händer om reglerna inte efterlevs och ingen bryr sig.

Reglerna för cabotage har justerats. Synpunkter kan finnas på om det är till det bättre eller till det sämre, men de flestas uppfattning är att cabotagereglerarna varit tandlösa och efterlevnaden låg.

Fokus tycker jag ska vara på att de nya cabotagereglerarna ska följas och kontrolleras. Då behövs det fler trafikpoliser så att cabotaget kontrolleras och lagförs när det inte sköts. Vägkontrollerna måste bli fler, och fokus måste vara på att säkerställa sund konkurrens på lika villkor – lika för alla.

Om fordon utrustas med gps kan efterlevnaden av cabotagereglerarna kontrolleras. Det är frustrerande att första generationens smarta färdskrivare inte har den funktionen, när både sjöfart och flyg har kunnat göra detta. Där har man koll på sina fordon och har haft det under en längre tid.

För att kontrollera efterlevnaden krävs det trafikpoliser även vid gränserna, enligt den kloka devisen ”Det som inte kontrolleras görs inte”.

Regeringen behöver vara handlingskraftig, för det behövs krafttag för att få till sund konkurrens på de svenska vägarna. Det behövs trygga uppställningsplatser – se gärna på dem som finns i Tyskland! Det behövs fler trygghetskameror, fler trafikpoliser och gps i alla bilar för att få kontroll över cabotagetrafiken.

Moderaterna står bakom samtliga av sina reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 2. Tack till er som lyssnat! (Applåder)

Anf. 162 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Rubriken på trafikutskottets betänkande nr 11 är *Yrkestrafik och taxi*.

Låt mig börja mitt anförande med ett konstaterande: Det har aldrig någonsin tidigare varit så enkelt att fuska som det är nu. Jag upprepar: Det har aldrig någonsin tidigare varit så enkelt att fuska som det är nu!

Kontrollerna på väg är alldeles för få för att stävja den brottsliga verksamheten. Dessutom är kontrollerna i företagens lokaler utpräglade statistikkontroller som inte bygger på kompetens och kunskap.

Vi sverigedemokrater står bakom våra reservationer i betänkandet, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservationerna 3 och 6.

Transporter av gods och människor är en förutsättning för vårt moderna samhälle. Utan transporter slutar samhället att fungera. Transporter är en förutsättning för att industri, handel, sjukvård och jord- och skogsbruk ska fungera. Transporter är också nödvändiga för att vi ska få mat i magen, kläder på kroppen och ett hus att bo i.

Men den seriösa transportnäringen är utsatt för osund konkurrens, och i kölvattnet av den oseriösa verksamheten följer annan kriminalitet. De kriminella skaffar sig ett utomordentligt bra verktyg när de kommer åt viktiga logistikflöden.

Dessutom ägnar sig de kriminella åt ren människohandel när de utnyttjar människor i stark beroendeställning – eller för att använda en mer vardaglig benämning: slaveri. Förare tvingas bo i sina bilar i månader i sträck. De får inte rimlig ersättning för det arbete de utför. De tvingas manipulera färdskrivaren för att kunna köra ännu mer, och de tvingas stjäla diesel för

att ha råd att låta motorn gå på tomgång för att hålla värme på vintern och kyla på sommaren.

I förra veckan antog EU-parlamentet det så kallade mobilitetspaketet, och om det klarar sig i sista förhandlingsrundan kan det bli ett verktyg i kampen mot den osunda transportnäringen.

Alldeles oavsett hur den slutliga förhandlingen faller ut måste det finnas fysiska kontroller på vägarna här hemma. Vi behöver få ut avsevärt fler poliser och bilinspektörer på vägarna för att utföra dessa kontroller. I annat fall blir den osunda och kriminella verksamheten kvar.

I kampen mot det osunda och kriminella har ni övriga partier ett gyllene tillfälle att stödja Sverigedemokraternas reservation 3, ty menar ni allvar med det ni säger måste det också bli verkstad i frågan om kontroller.

Fru talman! Det talas ofta om vikten av att flytta gods från väg till järnväg, men utvecklingen går i rakt motsatt riktning. Det är så billigt att utnyttja den osunda marknaden för transporter att seriösa åkeri- och järnvägsföretag konkurreras ut.

I tisdags publicerade Järnvägsfrämjandet en debattartikel där problemen med den osunda konkurrensen belystes på ett mycket tydligt sätt. Det finns inte en chans i världen att flytta gods från väg till järnväg så länge den osunda och kriminella verksamheten tillåts fortsätta.

I tisdags besöktes utskottet av besiktningsföretagen, och då ställde jag bland annat frågan om de upptäcker manipulerade Adblue-utrustningar. Svaret var väntat – de ser egentligen bara fordon som är iordningställda för besiktning. De poängterade att det finns ett ekonomiskt intresse i att manipulera fordonens avgasrening och att polisen är bäst skickad att upptäcka dessa fordon.

Att manipulera avgasrening påverkar allvarligt miljön och människors hälsa. Manipulation av både Adblue-utrustning och färdskrivare har blivit ett så vanligt inslag i transportnäringen att luttrade trafikpoliser säger att det är som att fiska i ett akvarium. Kan situationen beskrivas tydligare än så?

Ska vi komma till rätta med manipulation av färdskrivare och avgasrening måste sanktionsavgifter och böter höjas avsevärt. Att manipulera dessa viktiga funktioner är en medveten handling för att tillskansa sig fördelar gentemot konkurrenterna. Men det krävs att det finns kontroller ute på våra vägar för att vi ska komma åt fusket.

Nu är det upp till bevis för er övriga! Menar ni allvar med ert tal om ökad trafiksäkerhet, bättre miljö och ordning och reda på vägarna? Stöder ni våra reservationer 3 och 6 vid den kommande voteringen visar ni i aktiv handling att ni prioriterar dessa frågor.

Fru talman! Förra fredagen besökte jag mina tidigare kollegor vid trafikpolisen och tittade på den utrustning de hittat i manipulerade fordon. De hade en hel kartong med utrustning som de tagit i beslag, och i dag används detta material för utbildning av poliser och bilinspektörer.

Jag har förstått att ledamöter ska vara restriktiva med att visa upp saker under kammardebatterna eftersom det är det talade ordet som gäller här i kammaren. Med talmannens goda minne har jag ändå tagit med mig den här fjärrkontrollen och givaren, som tillhör polisens utbildningsmaterial. Detta är inte någon demonstration, utan föremålen tillför saklig information i ärendet.

Det jag nu har i min hand är en fjärrkontroll, och det kanske inte i sig är så märkvärdigt. Men med denna utrustning kan jag trycka på en knapp och släcka färdskrivaren. Sedan trycker jag på en knapp för att starta den igen.

Man kan göra en jämförelse med den klocka jag har bakom ryggen. Om jag vill fortsätta att tala utan att påverkas av den skulle jag då kunna trycka på knappen på fjärrkontrollen för att stoppa tiden. När jag sedan tycker att det passar skulle jag kunna starta den igen.

Den utrustning som används för att manipulera är alltså inte större än att den ryms i min hand.

I den registrerade information som lagras i färdskrivaren och förarkortet ser det ut som att jag har tagit min dygnsvila, trots att jag fortsätter att köra min lastbil. Ingreppet i impulsgivaren är ganska enkelt, och det ger föraren möjlighet att styra hur färdskrivaren ska registrera arbetsdagen.

Denna typ av manipulation är osynlig för den myndighet som utför kontrollerna i företaget. All information i förarkortet och färdskrivaren är tillrättalagd med hjälp av manipulationsutrustningen. Därför är det viktigt att stärka kontrollerna på väg och återföra företagskontrollerna till dem som utför dessa vägkontroller. Då kan man snabbt och effektivt agera när brister upptäcks på vägarna.

Fru talman! För en tid sedan författade en tjänsteman inom polisen ett brev till infrastrukturministern. Anledningen till brevet var just det faktum att det pratas väldigt mycket om vilka åtgärder som vidtagits, men det får inte genomslag ute på fältet. Låt mig återge några citat från brevet.

Det första citatet: Ordning och reda på vägarna får man inte bara för att man vill det – man måste göra något konkret. Det krävs förståelse för hur allvarliga problemen faktiskt är. Det krävs också en uppriktig vilja att göra mer.

Det andra citatet: Oftast när vi har klampat fordon i väntan på sanktionsavgift betalas denna inom 24 timmar. De som inte betalar inom 24 timmar betalar inte heller inom 36 timmar, har det visat sig. Slutsatsen blir att klampningen måste kvarstå tills åtgärden har verkställts.

Det tredje citatet: De 100 miljoner kronorna till Polismyndighetens arbete för att utveckla cabotagekontrollerna är något som från politiskt håll används som ett flaggskepp.

I skrivande stund har 75 miljoner utbetalats till myndigheten, men av dessa 75 miljoner är det endast 2,6 miljoner som använts för att utbilda trafikpoliser och bilinspektörer i landet. Det handlar om ca 380 personer. Ungefär hälften av dessa jobbar enbart med vägbrott eller beteendeövervakning. De hanterar också drograttfylla och har därför varken tid eller möjlighet att utföra cabotagekontroller. En rimlig fråga i sammanhanget är: Var är resten av pengarna?

Fru talman! I februari genomförde polisen en nationell trafikvecka med kontroller av den yrkesmässiga trafiken. Med tanke på de ytterst begränsade resurser polisen ändå har är resultatet skrämmande. Totalt kontrollerades 851 lastbilar och 541 taxifordon. Resultatet stämmer till eftertanke.

Bland de fordon som kontrollerades konstaterades 367 överträdelser mot kör- och vilotider, 80 fall av överlast, 16 rattfylleribrott, 37 fall av hindrande av fortsatt färd, 146 hastighetsöverträdelser, 15 manipulerade eller obesiktigade färdskrivare och 9 cabotageärenden. Dessutom anträffades 2 vapen och 3 efterlysta personer. Detta var alltså under en vecka.

Tjänstemän med hög och specialiserad kompetens är en förutsättning för att klara av denna typ av kontroller eftersom regelverken inom yrkestrafiken är komplicerade. Menar vi allvar med påståendet om ordning och reda på våra vägar är det hög tid att politiken levererar. De seriösa företagen inom transportnäringen och deras anställda kan med rätta förvänta sig att vi politiker agerar för en sund transportmarknad.

Kommer ni ihåg min inledning? Det har aldrig någonsin varit så enkelt att fuska som det är nu. Det är hög tid att vi i Sveriges riksdag sätter ned foten och gör något åt detta.

(Applåder)

Anf. 163 ANDERS ÅKESSON (C):

Fru talman! Centerpartiets väldigt grundläggande hållning i fråga om yrkesmässig trafik, oavsett om det handlar om gods- eller persontransporter med lättare eller tyngre fordon, är att konkurrensen i alla lägen måste ske på lika villkor och i enlighet med det regelverk vi har ställt upp i landet och gemensamt inom EU.

Detta är väldigt logiskt och självklart. Så resonerar vi i fråga om all annan näringspolitik. Företagandet ska ske på sjysta och jämlika villkor. Det finns givetvis inget skäl att ha ett annat förhållningssätt när det handlar om transporter.

För att lyckas med detta fordras både europeiska och gemensamma regelverk. Flödet av trafik sker ju över landsgränser. Men det fordrar också att vi som land och medlem i Europeiska unionen inom de ramar och den lagstiftning vi sätter upp själva är väldigt framåtriktade och energiska avseende att följa regelverket, liksom att det, precis som föregående talare gav uttryck för, finns tillräckligt med rätt utbildade människor som kan utföra den tillsyn som fordras.

Därför är det bra att EU-parlamentet nu har enats om att gå vidare med några vitala delar av det som under lång tid har kallats EU:s mobilitetspaket. Det är frågor om utstationeringsdirektivet, det vill säga arbetstagarvillkor, och cabotagereglerna, det vill säga hur mycket inrikestrafik ett svenskt åkeri får utföra i Danmark innan man måste rulla tillbaka till Sverige eller vice versa. Där vet vi att det har slirats väldigt mycket. Det handlar också om det så kallade kombidirektivet, som har varit ett tillägg i Sverige som har inneburit ett utrymme att slira på, liksom om kraven på att den veckovila som fordras om man ska följa arbetstidslagstiftningen inte tillåts ske i fordonet.

Mycket av detta kommer på plats så snart ett nytt EU-parlament har blivit valt i Europa. Tänk på vilka ni skickar till EU-parlamentet, så att de konfirmerar ett redan fattat beslut.

Men det räcker inte med att vi får ett nytt europeiskt regelverk, fru talman, utan det handlar också om vad vi gör av det inom ramen för svensk lagstiftning och svensk myndighetsutövning.

Även om polisen och Transportstyrelsen har fått ökade befogenheter att stoppa lastbilar, chaufförer och lättare transporter när det utförs cabotagetransporter på ett sätt som inte är förenligt med gällande regler kan vi samtidigt se att det inte finns tillräckligt med folk som ska utföra kontroller av tung trafik. Man måste möta företrädare för lagstiftning och regelverk ute i trafiken också. Detta är jag som centerpartist oroad över.

Även om vi får ett bättre regelverk på plats riskerar det att leda till att man fortsätter att fuska med cabotage, kör- och vilotider, rattfylleri och annat illegalt i en osund åkerirörelse. Av det skälet är vi i Centerpartiet mycket måna om att se fler så kallade trafikpolis.

Det är ingen skillnad mellan trafikpolis och andra polis, men en trafikpolis har skaffat sig särskild kompetens inom området trafikbrott. Det fordras dock också fälttjänstemän från Transportstyrelsen ute på vägarna, så att man får både mer tillsyn och bättre samordning mellan de olika aktiviteterna. Här måste även myndigheter som Skatteverket, Trafikverket med flera hjälpa till.

Ofta när vi möter tjänstemän från Transportstyrelsen eller polisen får vi höra att de menar att de inte bara är få till antalet utan att det också är svårt att rekrytera. Att bli trafikpolis är inte den mest frekvent valda karriärvägen, om jag uttrycker mig så. Det kan bero på många saker. Jag och Centerpartiet menar att det inom ramen för den polismyndighet vi har är mycket angeläget att man ser till att karriärvägen att vara polis ute på vägar, gator och torg i syfte att hålla efter illegal verksamhet som gäller vägtransporter också måste vara en bra karriärväg.

Man menar också att det är svårt att hitta människor med rätt kompetens att utföra teknisk kontroll och annat. Frågan är om det inte totalt i landet ändå finns människor med rätt mycket kompetens vad gäller teknik, fordonskombinationer, fordonskick och så vidare. Det finns kanske kompetens inom andra strukturer än statens egna, till exempel hos besiktningspersonal eller motsvarande, som dagligdags inom ramen för sitt yrke utför ungefär motsvarande kontroller. De kunde kanske kunna få bredda sitt kompetensområde? Jag tror att det skulle gå att lösa en del av personalbristen den vägen.

Vi i Centerpartiet står givetvis bakom de reservationer vi lämnat i detta betänkande, men för tids vinnande yrkar jag bifall enbart till reservation 4.

Anf. 164 MAGNUS JACOBSSON (KD):

Fru talman! Vi vet att det finns fusk inom åkerinäringen och att branschen är utsatt för en hård internationell konkurrens.

För att den fria rörligheten ska fungera inom EU måste lika villkor råda inom unionen. Ett problem som försvårar kontroller är att flera EU-länders fordonsregister inte är tillgängliga för våra kontrollerande myndigheter.

För att den gemensamma marknaden ska fungera anser vi att alla EU-länders fordonsregister ska vara öppna för medlemsländernas kontrollmyndigheter.

Ett annat problem som snedvrider konkurrensen är att Transportstyrelsens företagskontroller bara berör de företag som är registrerade i Sverige. De utländska företagen kontrolleras av polis, men tyvärr finns det alltför få trafikpolis som kontrollerar yrkestrafiken. Det gör att risken för en utländsk förare att fastna i en kör- och vilotidskontroll är liten. Det behövs också bättre samverkan mellan olika myndigheter, till exempel Skatteverket, Polismyndigheten och Transportstyrelsen, för att motverka fusk inom transportsektorn.

Fru talman! Regelverken i transportbranschen är hårda i syfte att förhindra fusk, men vi får signaler från enskilda företagare om att reglerna har blivit alltför svåra att hantera för de företag som försöker följa dagens lagar och förordningar. Vi anser att dessa signaler måste tas på allvar.

Vi anser också att Transportstyrelsen dömer ut för höga sanktionsavgifter för smärre avvikelser som åkerier har liten eller ingen möjlighet att påverka. Vidare anser vi att de färdskrivare som företagen måste installera ska vara användarvänliga, så att företagen inte drabbas av onödiga sanktionsavgifter. Ytterligare anser vi att Transportstyrelsens tillsyn av åkeriföretagen behöver bli mer rättvis och rättssäker.

Fru talman! Åkeribranschen ska kunna verka utifrån likvärdiga konkurrensvillkor. Så är det inte i dag, och det behöver åtgärdas. En möjlighet kan vara att åkare bötfälls eller klampas på plats när de bryter mot miljö-, hastighets- eller arbetstidsregler. Avseende klampning finns det i dag möjligheter att klampa ett fordon under 36 timmar, vilket är bra, men man borde även på sikt se över lagen, så att det blir möjligt att klampa ett fordon fram till dess att böter eller sanktionsavgifter är inbetalda.

Fru talman! Avregleringen av den svenska taximarknaden på 1990-talet har lett till ett större utbud av taxiföretag och jobb. Detta är positivt och välkommet. Men vi kan samtidigt konstatera att reformen även har medfört en del problem inom taxiverksamheten. Bland annat finns det uppgifter om att turister luras att betala överpriser för taxiresor. Vid sidan av dessa problem förekommer det även att chaufförer blir utsatta för både hot och våld.

För att stoppa oseriösa åkare i taxibranschen har ett antal regelskärpningar gjorts som syftar till att skapa en rättvisare bransch. Här kan nämnas lagen om redovisningscentraler, som trädde i kraft den 1 januari 2017, och att taxiföretagen sedan den 1 maj 2017 är skyldiga att överföra taxameteruppgifter till så kallade redovisningscentraler, som i sin tur ska vara skyldiga att lämna uppgifter till Skatteverket. Det har vidare införts ett krav på att taxichaufförer innan en resa påbörjas ska lämna en bindande prisuppgift till kunden.

För att säkerställa att regler följs är det viktigt att det bedrivs tillsyn och kontroller som riktas mot förekommande fusk inom taxibranschen. Vi anser att det behövs goda informationsinsatser. Utökade tillsynskontroller är nödvändiga för att säkerställa att de nya reglerna inom taxinäringen följs.

Fru talman! I dag lämnar taxiförarna både en digital och en manuell redovisning. Enligt vår mening borde den manuella redovisningen kunna upphöra då taxibilarna är uppkopplade mot en avläsningscentral. Därigenom bör taxiåkeriernas situation underlättas. Vi anser därför att kravet på dubbel redovisning av taxameteren bör avskaffas.

En konflikt som emellanåt lyfts fram är utvecklingen av nya transporttjänster. Vi anser att det är bra att det utvecklas nya transporttjänster. Jag har talat med flera kvinnor som exempelvis använder sig av en del digitala transportförmedlingsföretag och som upplever en större trygghet då dessa företag registrerar både vem som åker och vem som kör. Detta system gör att man kan gå in och se om den man kommer att resa med uppträder på ett bra sätt.

Samtidigt som detta ökar tryggheten för kunderna finns det de som hävdar att dessa företag inte sköter skatter och avgifter på ett korrekt sätt. Vi välkomnar nya transporttjänster samtidigt som vi anser att myndigheterna måste arbeta ett sådant sätt att konkurrensen hanteras på ett korrekt sätt.

Utöver att det dyker upp nya transporttjänster ser vi hur företag etablerar olika former av delningsekonomi inom transportsektorn. Detta är en positiv utveckling utifrån ett trängsel- och miljöperspektiv, men även här är det viktigt att denna utveckling sker på ett sådant sätt att det inte uppstår en illojal konkurrens mellan dem som är bundna till regler och förordningar och dem som på olika sätt undviker dessa.

Samtidigt är det viktigt att påpeka att ingen bransch har evig beständighet, utan i alla samhällen sker ständigt en utveckling av nya varor och tjänster. Det är en utveckling som lyfter samhället och ger nya handelstillfällen och jobb. Vi tror därför att hela transportsektorn måste vara aktiv i arbetet med ny teknik om man ska klara framtidens utmaningar och kundönskemål.

Fru talman! Vi står givetvis bakom alla våra reservationer, men för tidsvinnande yrkar jag bifall enbart till reservation nr 5.

Jag tackar för ordet och önskar alla en glad påsk!

Anf. 165 HELENA GELLERMAN (L):

Fru talman! Åkerinäringen har stor betydelse för svenska företags konkurrenskraft och även för godshanteringen och jobbtillfällena i Sverige. I dag rullar 650 000 svenskegistrerade lastbilar i Sverige. Det innebär en ökning med 90 000 lastbilar, eller 16 procent, på fem år. Till detta kan vi lägga ett stort antal utländska företag som transporterar gods i Sverige.

Vi i Sverige har höga ambitioner när det gäller att få till en överflyttning av gods från väg till järnväg och sjöfart, men med nuvarande ökning av behovet av godstransporter kommer åkerinäringen för lång tid framöver att stå för majoriteten av godstransporterna i Sverige.

Fru talman! Det är glädjande att man i Europaparlamentet nu, innan innevarande mandatperiod är slut, hann fatta beslut om EU:s mobilitetspaket så att vi får gemensamma regler på en rad områden i hela EU, bland annat om cabotage och förarnas kör- och vilotider.

Det är viktigt med gemensamma regler. Godstransporter är gränsöverskridande, och det råder en väldigt hård konkurrens inom transportnäringen. Liberalerna anser att vi måste stödja seriösa åkare och stärka arbetet mot utländska och svenska åkerier som bedriver illegal verksamhet. Även om polisen får ökade befogenheter måste det paras med att det finns tillräckligt med trafikpoliser och utökade kontroller av tung trafik. Annars riskerar vi att fusk med bland annat cabotage, kör- och vilotider och rattfylleri kommer att öka.

Därför vill vi liberaler bland annat se krav på gps-sändare för utlandsregistrerade åkare enligt cabotageregelverket så att vi kan se när de är i Sverige och när de befinner sig utanför Sveriges gränser. Vi vill ha fler trafikpoliser och framför allt att man verkligen möjliggör för dessa poliser att vara ute på fältet – att man avlastar dem från administration så att de verkligen kan jobba ute på fältet. Slutligen vill vi också se bättre samordning mellan olika myndigheter. Allt detta vill vi göra för att brottslighet inom transportsektorn ska motverkas.

Fru talman! Vi debatterar nu yrkestrafik och taxi, och därför skulle jag vilja passa på att lyfta frågan om att åkerinäringen lider stor brist på chaufförer. Det är en av orsakerna till att många företag inte kan expandera i dag.

I framtiden kan självkörande lastbilar ta över många transporter, och i dag pågår ett flertal tester med självkörande lastbilar utan förare. Det kommer dock att ta många år innan självkörande fordon kan avhjälpa bristen på förare. Vi måste därför vara medvetna om hur diskussionen om självkörande bilar kan göra att personer i dag inte väljer att bli chaufförer då de inte ser en framtid i chaufförsyrket. Detta förvärrar dagens brist på chaufförer. Vi måste därför ta fram ett realistiskt scenario för hur självkörande lastbilar kommer att introduceras i samhället för att därmed ge personer tilltro till att chaufförsyrket har en framtid och inte ytterligare förvärra bristen på chaufförer. Vi måste lösa dagens behov och samtidigt ha siktet inställt på framtiden. Det är jätteviktigt.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag yrka bifall till reservation nr 4.

Anf. 166 TERES LINDBERG (S):

Fru talman! Inledningsvis vill jag yrka bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga yrkanden.

Vi var många som blev lättade och glada när det så kallade vägpaketet röstades igenom i Europaparlamentet i förra veckan. Det är ytterligare ett viktigt steg för yrkestrafiken i Sverige. Vi socialdemokrater har trots stora motsättningar i såväl ministerrådet som Europaparlamentet slitit hårt med just det här paketet, och hårt slit lönar sig.

För oss är det självklart att det ska råda sjysta villkor på arbetsmarknaden. Det inkluderar naturligtvis både yrkestrafiken och godstransporterna. Det handlar om sjysta konkurrensvillkor för åkerier, och det handlar om sjysta villkor för dem som jobbar i branschen. Den svenska transportbranschen har länge varit utsatt för prisdumpning, olaga cabotage transporter och åkerier som på ett systematiskt sätt åsidosätter både arbetsmiljö och arbetstagares rättigheter.

För ganska precis ett år sedan beslutade vi i den här kammaren om att införa beställaransvar och en ny lagstiftning för att komma till rätta med problemen i Sverige. Vi var många som då pustade ut efter att ha kämpat i många år med att få till en lagstiftning på området.

Det finns inte *en* åtgärd som löser de här problemen, utan det är ett batteri av olika insatser som måste till. I det sammanhanget skulle jag vilja lyfta fram Sveriges Åkeriföretags och Transportföretagens arbete med Fair Transport som släpptes i veckan. Deras Fair Transport-märkning kommer att kunna göra både beställare och konsumenter medvetna och ge valmöjligheten att köpa en transport från ett åkeriföretag som lever upp till lagenliga krav vad gäller trafiksäkerhet, utsläpp och arbetsmiljö. Du kommer medvetet genom Fair Transport-märkningen att kunna köpa en transport från ett åkeriföretag som mäter, öppet redovisar och tar ansvar för en ständig förbättring. Genom det här initiativet flyttar ansvaret inte bara till transportköparna utan också till oss som konsumenter och medborgare så att vi kan göra aktiva och sjysta val.

Kombinationen av beställaransvar, branschens Fair Transport-märkning och den harmonisering av EU-reglerna som vägpaketet innebär är rätt väg att gå. När lagstiftning, fackföreningar och arbetsgivare går tillsammans för att hitta vägar och har samma syfte med detta visar vi den allra bästa sidan av vad vi kan åstadkomma inom den svenska modellen.

Fru talman! I parlamentet är det framför allt två svenska parlamentariker som drivit frågan om vägpaketet med bravur. Till en början var det

Jens Nilsson, som tyvärr efter en kort tids sjukdom lämnade oss. Hans arbete har tagits över av Marita Ulvskog, som har fortsatt att lika enträget driva frågorna för att få till sunda konkurrensvillkor.

Ända sedan kommissionen presenterade mobilitetspaketet har också regeringen och inte minst infrastrukturministern på samma sätt fortsatt det arbetet. Det har tagit tid och har inte varit utan tandagnisslan.

Rådet enades äntligen i december. Det har nu varit uppe i Europaparlamentet, precis innan man stänger parlamentet, vilket man gjorde i går, för att gå in i valrörelsen. Det var verkligen i sista stund. Nu är förslagen vidare.

Som tidigare konstaterats här är valet till Europaparlamentet viktigt. Det är viktigt för svensk yrkestrafik, det är viktigt för sjysta villkor och det är viktigt att veta vad det är man kommer att rösta på i det stundande valet.

Vägpaketet innebär en hel del nya saker. Det innebär bland annat att lastbilar får köra högst tre cabotagetransporter under sju dagar i vårt land i samband med internationella transporter. Det är egentligen ingen nyhet. Själva nyheten är att man också har en cooling off-period. Det betyder att när man har gjort de här transporterna måste man vara utanför landet under fem dagar innan man får göra en ny transport i samma land, i det här fallet Sverige.

Reglerna för utstationering ska tydliggöras och skärpas. Därtill ska vi få smarta färdskrivare. De kommer att införas för att säkerställa effektiva kontroller. Enligt de nya reglerna kommer heller inte veckovila att tillåtas i hytten.

Allra viktigast är kanske undantaget för kombinerade transporter, som har gjort det möjligt för åkerier från andra länder att köra i Sverige utan att registrera sina lastbilar. Den regeln kommer att tas bort. Just det undantaget har inneburit att svenska vägar har fyllts av förare som kör på sämre villkor än de svenska förarna gör. Det leder till osund konkurrens, och det slår mot hela branschen, inte bara mot dem som kör lastbilarna och yrkesarbetarna. Det slår också mot de svenska företagen.

Fru talman! Jag är glad och stolt över att det ändå låter som att vi är ganska överens över partigränserna här i Sveriges riksdag. Jag är till och med lite imponerad av att Moderaterna har en reservation på temat att Europaarbetet borde harmonieras mer. Jag är inte alls lika imponerad av de svenska moderaternas agerande i Europaparlamentet. Där är de nämligen emot. De svenska moderaterna röstade emot, i den mån de deltog i omröstningen. Snacka om att tala med kluven tunga! Här begär Moderaterna reservation, men i Europaparlamentet röstar de emot.

För mig handlar det egentligen om sjysta villkor. Och det är inte bara i transportbranschen jag vill ha sjysta villkor. Här i kammaren säger Moderaterna och andra att regeringen gör för lite. Hur vore det med lite fair play inför svenska folket? När vi socialdemokrater levererar – det har vi verkligen gjort; det har varit ett gediget socialdemokratiskt fotarbete här – i frågor som är viktiga för arbetsgivare och för arbetstagare mullrar ni här hemma att det inte duger och inte räcker till. Men när ni får vara med och bestämma i Bryssel kastar ni in handduken fullständigt och röstar emot det som ni här hemma hävdar är för lite. Skämskudde, skulle jag vilja säga. Verkligen skämskudde!

Fru talman! Det kommer inte att räcka med fler regler, färre stopp och fler dagar utanför landets gränser. Den S-ledda regeringen har genomfört ett antal åtgärder i syfte att främja sund konkurrens.

I godsstrategin lyfter regeringen fram stärkt myndighetssamverkan. Infrastrukturstyrelsen har i olika sammanhang lyft fram behovet av en yrkestrafikinspektion. Jag tror att det är viktigt att de myndigheter som har ansvar för åkeribranschen, som polisen, Transportstyrelsen, Skatteverket, Arbetsmiljöverket och Tullverket, fortsätter att jobba på den samverkan som finns i dag och stärker den. På samma sätt måste vi intensifiera det samarbetet på Europeanivå, med de tillsynsmyndigheter som finns där.

Antalet trafikpoliser har minskat över tid. Det är såklart ett problem. Kontroller är A och O för att komma till rätta med illegal cabotageverksamhet. Det var därför regeringen i samband med budgetpropositionen 2017 anslog 25 miljoner per år fram till 2020. Ytterligare nästan 11 miljoner avsattes för att utveckla arbetet med flygande inspektioner. Det har bidragit till att Polismyndigheten har medverkat till Transportstyrelsens framtagande av föreskrifter för flygande inspektioner och kompetenskrav på besiktningsmän.

Fru talman! Just det här är viktigt. Föreskrifterna hör hemma där kompetensen finns och inte här i Sveriges riksdag. Jag blir både förvånad och lite orolig när jag läser Sverigedemokraternas reservation. Med all respekt för enskilda riksdagsledamöters yrkesbakgrund undrar jag hur Sverigedemokraterna tänker när de i sin reservation anger att bilinspektörer ska bära vapen.

En bilinspektör är civilanställd inom polisen, fru talman. I de allra flesta fall är bilinspektören rekryterad från bilbesiktningen och arbetar med att just kontrollera yrkestrafiken och att undersöka saker som kör- och vilotider, last, övervikt och olaga transporter. Bilinspektörer är också bemyndigade att besluta om sanktionsavgifter. De har rätt att hindra fortsatt färd. Det är väl det de ska göra, alltså kontrollera transporterna, och inte skjuta på dem.

Fru talman! Polismyndigheten har under 2018 utbildat 400 poliser och bilinspektörer. Som en följd av utbildningen har också antalet redovisade överträdelser ökat. Det är bra. Vi måste fortsätta på det sättet.

Här har trafikutskottet varit drivande, och vi kommer att fortsätta vara det. Kontroller utan sanktioner är verkningslösa. Därför har vi under föregående mandatperiod infört sanktionsavgifter. I kombination med klampning blir det verktyg för att komma till rätta med de här problemen. När en förare eller ett transportföretag bryter mot gällande regler kan man helt enkelt låsa fast hjulen på fordonet till dess sanktionsavgifter har betalats.

Åtgärden infördes framför allt för att motverka problemet med utländska lastbilar som kör olagliga inrikestransporter i Sverige. Införandet har skett i två steg, först i 24 timmar och sedan i 36 timmar. Vi behöver såklart utvärdera det här. Kanske behöver det ökas. Kanske räcker det. Vi måste utvärdera de beslut som vi fattar.

Fru talman! Taxibranschen är en annan del av yrkestrafiken som behöver synas. I juni förra året beslutade riksdagen i enlighet med regeringens proposition *En ny kategori av taxitrafik* att all taxitrafik, även den nya kategorin, enkelt ska kunna kontrolleras av myndigheter, särskilt Skatteverket. Det är ett stort framsteg som kommer att innebära att det blir svårare

att fuska och att konkurrensen kan ske på mer lika villkor. All taxiverksamhet, oavsett vad den kallas, ska redovisa sina intäkter på ett rättvist och riktigt sätt.

Men det finns i dag problem inom taxibranschen som vi måste fortsätta att ta itu med. Vi måste fortsätta att syna dem. Det gäller såklart svarttaxi. Det är inget nytt, men metoderna för svarttaxi förändras. I dag växer problemen med svarttaxiverksamhet via sociala medier och Facebookgrupper. Med hjälp av teknik och smarta lösningar har tillgängligheten radikalt förändrats. Här behöver alla hjälpa till, även de digitala plattformar som används för att organisera olaglig och okontrollerad taxiverksamhet.

Kontrollerna är dock en polisiär fråga. Via spaning på nätet och tillsammans med Skatteverket borde det vara möjligt att komma åt dem som ägnar sig åt sådan verksamhet.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag påstå att ingen kan säga att Stefan Löfven och hans regering inte har levererat när vi talar om taxi eller yrkestrafik generellt. Som utskott har vi att bevaka, följa upp och fortsätta ta nya tag för att uppnå ordning och reda i transportbranschen. Och det kommer vi att fortsätta göra.

(Applåder)

I detta anförande instämde Denis Begic, Elin Gustafsson, Jasenko Omanovic och Anna-Caren Säterberg (alla S).

Anf. 167 THOMAS MORELL (SD) replik:

Fru talman! Tack så mycket, Teres Lindberg! Det var intressant att få höra en beskrivning av mitt tidigare yrke. Du bommade på en hel del saker där.

Låt oss ta det här med beväpningen. Det kan vara bra om man läser hela texten i motionen. Då hade man också sett att vi föreslår en kompetenshöjning för bilinspektörer. Därefter kan man beväpna dem, om det skulle behövas. Detta skulle vara i jämnhöjd med en polisman. Men jag kanske får göra på samma sätt som jag gjorde när jag var ute på vägen och hade förare som inte hade riktig koll på läget: Jag hade högläsning.

Jag vill ta upp några andra saker också, som irriterar mig lite grann. Det är dock ganska vanligt när Socialdemokraterna ska beskriva verkligheten. Det är helt rätt att två ledamöter i parlamentet jobbade hårt med dessa frågor. Den ena var Jens Nilsson. Han är tyvärr avliden. Den andre är Peter Lundgren. De som har kommit efteråt har ärvt det arbete som dessa två herrar gjorde. En mer korrekt beskrivning av verkligheten vore önskvärd.

Jag måste få ställa en fråga till ledamot Teres Lindberg. Hur har Socialdemokraterna tänkt lösa problemet ute på vägarna om det inte finns människor som kan göra jobbet?

På min gamla arbetsplats fanns det när jag jobbade i yttre tjänst tre turlag med nio man i varje turlag. I dag är de totalt fem stycken. På den plats där jag gjorde min praktik fanns 46 poliser i yttre tjänst. De är i dag fyra.

Man kan naturligtvis skärpa lagstiftningen, men det hjälper inte om någon inte tar verktygslådan och går ut. Hur tänker ni alltså lösa detta?

Anf. 168 TERES LINDBERG (S) replik:

Fru talman! Tack så mycket för frågan! Det är klart att vi har ambitioner på området. Det är inte för inte som vi avsatt 100 miljoner för att just stärka utbildningen och få till bättre kontroller på vägarna.

Det är egentligen inte en fråga för trafikuskottet, men själva grundtanken med polisens nya organisation och den omorganisation som man har jobbat med under många år – som dessutom har pågått under olika regeringar – är att poliserna i huvudsak ska ägna sig åt att vara poliser. Vi ska samtidigt öka antalet civilanställda. Det är vad dessa kontrollanter är: De är civilanställda.

Deras expertis är själva kontrollen av fordonen, inte att vara poliser, göra gripanden eller att vara beväpnad. Detta är två helt olika ingångar.

Jag tror att detta är en bra utveckling. Jag ser ingen anledning till att de kontrollanter som polisen har och som de kommer att behöva rekrytera fler av för att kunna göra de ökade kontroller som vi ser behov av över huvud taget ska behöva vara beväpnade. Det är inte det som är själva grejen.

Det är inte så att vi har en massa lastbilschaufförer som sitter och är hotfulla. De utför ett arbete åt en arbetsgivare som i många fall betar sig väldigt illa och inte sköter sina åtaganden eller betalar löner som med svenska förhållanden är sjysta. Det är dessa frågor vi vill komma åt.

Vi vill inte ha poliser eller för den delen bilinspektörer som går runt och skjuter på folk, utan vi vill få ordning och reda på vägarna. Det ska dessutom vara sjysta transporter. Därför vill vi se över och kunna göra de kontroller som behövs.

Anf. 169 THOMAS MORELL (SD) replik:

Fru talman! Jag ser ett behov av att trafikuskottets ledamöter kommer ut och gör ett besök. Poängen är inte att en bilinspektör ska gå omkring och skjuta hål på bilar eller människor. Men mitt i den kontroll som man utför inom den yrkesmässiga trafiken kan man hamna i situationer där man måste försvara sig.

Jag gick själv på en utbildning för att kunna hantera vapen om något skulle hända. Jag var inte beväpnad, men jag var tvungen att kunna ta ett vapen från en polisman som hade gått ned för att kunna försvara mig och de andra som var där. Av detta skäl är det viktigt att den personal som jobbar ute också kan försvara sig.

Bilinspektör som tjänstebeskrivning bör försvinna. I stället kan man lyfta upp denna kompetens så att man kan göra hela jobbet.

Vad det handlar om är att göra en kontroll ute på väg för att kunna säkra trafiksäkerheten. Man ska kunna stärka den sunda åkerinäringen. Då måste det finnas människor av kött och blod där ute som gör jobbet. Det finns inga poliser att tillgå, och då måste man hitta andra vägar.

Se exempelvis på rattfylleriet! Vi vet att det är en uppåtgående trend när det gäller antalet dödade i trafiken som är påverkade av droger och alkohol. Men antalet blås går samtidigt rätt ned. Under 2009 skedde 2,7 miljoner blås. Förra året skedde knappt 1 miljon. Vi vet ju att det rör sig människor där ute som är påverkade. Vi vet att det finns fordon som kör här i landet men som inte har här att göra. Ingen kan dock angripa det eftersom det inte finns människor på plats som kan göra kontroller.

Jag ställer min fråga än en gång: Hur tänker ni lösa detta?

Anf. 170 TERES LINDBERG (S) replik:

Fru talman! Det finns många stora utmaningar.

Jag noterar förresten att Morell i sin första replik lyfte fram en enskild sverigedemokrats insatser. Det tycker jag är bra. Det är jättebra att ni är med och bidrar här. Problemet har ju varit att er partigrupp inte har hängt med. De har precis som de svenska moderaterna också varit emot det här. Det är alltså inte helt enkelt när man ska framhäva sig själv och när man inte ska göra det.

Vi socialdemokrater är konsekventa och jobbar tydligt med att få ordning och reda på arbetsmarknaden. Det är detta som det hela i grunden handlar om. Det måste finnas sjysta villkor både för dem som jobbar och för de företag som finns i branschen.

Jag tror inte alls att detta är ett så stort bekymmer som Morell anger. Bilkontrollanterna kan mycket väl vara civilanställda. Jag ser inget behov av att beväpna dem. De ska vara kompetenta och kunna utföra de kontroller som behövs, och det måste finnas tillräckligt många av dem. Men jag ser inget behov av att de ska vara poliser fullt ut.

Jag noterade också att när Thomas Morell hade sitt huvudanförande användes ett antal ord väldigt frekvent. Thomas Morell nämnde ordet "kontroll" tretton gånger, ordet "kriminalitet" åtta gånger och ordet "polis" tio gånger i ett inte alltför långt anförande. Det säger kanske mer om hur Sverigedemokraterna ser på dessa frågor. Det handlar inte om att få ordning och reda, utan man vill ha ett hårdare kontrollsamhälle. Det är ett samhälle jag inte vill ha.

Jag vill se ett samhälle med ordning och reda, där folk också får betalt för de tjänster de utför. Vi ska ha sjysta villkor, inte osjysta villkor som drabbar både arbetstagare och företagare här i landet.
(Applåder)

Anf. 171 EMMA BERGINGER (MP):

Fru talman! I kväll debatterar vi trafikutskottets betänkande 11, som handlar om yrkestrafik och taxi, och jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag.

Yrkestrafiken är väldigt viktig för att alla de transporter som behövs i samhället ska kunna utföras. En viktig fråga är huruvida transporterna är hållbara ur såväl miljösynpunkt som socialt hänseende.

Som tidigare nämnts från talarstolen lanserades i går Fair Transport 2.0, som är branschens sätt att stimulera mer hållbara och sjysta transporter. Detta är ett positivt initiativ. Samtidigt är det viktigt att lagar och regler på såväl det sociala området som miljöområdet är det sätt som vi styr och reglerar transportsektorn. Självklart är det bra med beställare som ställer krav och att det finns en rörelse framåt i branschen, men vi kan inte bara förlita oss på frivilliga insatser.

Vi kan konstatera att den tunga lastbilstrafiken fortfarande i stort sett är beroende av fossila drivmedel och att arbetsförhållandena inom transportbranschen inte alltid är så goda. Många företag fuskar fortfarande med kör- och vilotidsregler, med för tunga laster med mera.

S-MP-regeringen presenterade i somras en godstransportstrategi, som syftar till att skapa ett effektivt, kapacitetsstarkt och hållbart godstransportsystem.

Inom området har mycket hänt den senaste mandatperioden, och med arbetet inom EU och med mobilitetspaketen händer ännu mer. Men för att lagar och regler ska vara verksamma krävs att de följs upp. Enligt den senaste tillståndsmätningen av tunga transporter på väg från 2015, herr talman, är regelefterlevnaden låg när det gäller kör- och vilotidsregler, fordons tekniska beskaffenhet, lastsäkring och hastigheter. Alla dessa saker är såklart väsentliga för trafiksäkerheten.

Till exempel handlar reglerna om kör- och vilotider om att säkerställa att föraren är så pass pigg att föraren kan framföra fordonet på ett säkert sätt. Genom att upprätthålla reglerna gynnas en sund konkurrens. En motsvarande uppföljning av trafiken kommer att göras nu under våren.

I godstransportstrategin lyfter regeringen fram vikten av välfungerande kontroller och att den även avser att se över hur regelefterlevnaden på väg kan förbättras för att motverka osund konkurrens. Till exempel kan det handla om förstärkt myndighetssamordning eller om hur modern teknik kan användas i syfte att effektivisera kontrollerna.

Men som sagt har mycket redan gjorts. Man har infört klampning i 36 timmar. Sanktionsväxling har genomförts, och beställaransvaret har stärkts.

Det har också skett satsningar på polisen. Polismyndighetens anslag i enlighet med budgetpropositionen för 2017 har ökat med 25 miljoner kronor per år för perioden 2017–2020 som en engångssatsning för att motverka illegal cabotageverksamhet samt med 10,7 miljoner kronor från och med 2017 för att utveckla arbetet med flygande inspektioner. Polisen jobbar med utbildning och fortbildning för att fler poliser och bilinspektörer ska kunna följa upp den tunga trafiken.

Jag vill återkomma till frågan om hållbara transporter. Här krävs ytterligare åtgärder för att en nödvändig omställning ska bli möjlig.

Miljöpartiet har under lång tid verkat för att införa en avståndsbaserad skatt på lastbilstrafiken, en så kallad vägslitageskatt, som utjämnar skillnader mellan svenska och utländska åkare. Skatten skulle vara lägre där alternativ saknas och styra mot mer miljövänliga lastbilar.

Vi från Miljöpartiet vill se mer gods på järnväg och med sjöfart. Då behöver konkurrensförutsättningarna för godstransporter med tåg och sjöfart stärkas i jämförelse med lastbilstrafiken. Samtidigt behöver de tunga lastbilarna i större utsträckning bli fossilfria. Här behöver vi jobba med flera åtgärder. Jag vill särskilt lyfta fram potentialen i biogas. Det finns i dag goda möjligheter att driva tunga fordon med gas utan vare sig tunga batterier eller behov av omfattande infrastruktur för kontinuerlig laddning. Många städer väljer i dag att gå över till elektrifierad stadstrafik, men för de mer långväga busstransporterna och för lastbilar passar biogasen bra som drivmedel.

Jag vill även kort nämna taxi, som också behandlas i det här betänkandet. Jag ser taxi som en del av kollektivtrafiken. Det är ett komplement för resor vid tider då bussen inte går och till platser dit det inte går en linje eller där det inte finns en hållplats.

Nya mobilitetstjänster är såklart intressanta, men man måste även här tillföra hållbarhetsperspektivet. Att underlätta ett kombinerande av olika transporter så att en bil inte behöver vara något en person äger är positivt, men det är viktigt att de nya mobilitetstjänsterna inte urholkar anställningstryggheten eller leder till ökad vägtrafik. Tekniken måste verka för våra intressen.

Sammanfattningsvis måste hållbarhet, såväl ekologisk som social, vara ledstjärnan i arbetet med yrkestrafik och taxi, herr talman.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 24 april.)

§ 21 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2018/19:96 Polisens tillgång till underrättelser från Försvarets radioanstalt
2018/19:102 Omedelbart omhändertagande av barn i vissa internationella situationer
2018/19:111 Ändringar i lagen om marktjänster på flygplatser

Skrivelser

2018/19:104 Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd 2017–2018
2018/19:110 Riksrevisionens rapport om Skolverkets och Skolinspektionens arbete mot otillåten spridning av nationella prov

Motioner

med anledning av prop. 2018/19:59 Reglering av alkoglass m.fl. produkter
2018/19:3064 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M)

med anledning av prop. 2018/19:68 Ändring av övergångsbestämmelse avseende behörighetsreglering
2018/19:3057 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)
2018/19:3065 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M)

med anledning av prop. 2018/19:77 Förstärkta återfallsförebyggande åtgärder vid villkorlig frigivning
2018/19:3056 av Johan Forssell m.fl. (M, KD)
2018/19:3058 av Katja Nyberg m.fl. (SD)
2018/19:3062 av Jonny Cato Hansson och Helena Vilhelmsson (båda C)

med anledning av prop. 2018/19:81 Stärkt ordning och säkerhet i domstol
2018/19:3053 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V)
2018/19:3060 av Adam Marttinen m.fl. (SD)

med anledning av prop. 2018/19:82 Avskaffad särskild löneskatt för äldre
2018/19:3055 av Tony Haddou m.fl. (V)

Prot. 2018/19:77
11 april

med anledning av skr. 2018/19:76 Riksrevisionens rapport om fyrstegs-
principen

2018/19:3054 av Jens Holm m.fl. (V)

2018/19:3059 av Jessika Roswall m.fl. (M)

2018/19:3063 av Patrik Jönsson m.fl. (SD)

med anledning av skr. 2018/19:90 Nordiskt samarbete 2018

2018/19:3061 av Magnus Ek m.fl. (C)

2018/19:3066 av Aron Emilsson m.fl. (SD)

§ 22 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 10 april

2018/19:181 Östlig förbindelse

av *Kjell Jansson* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2018/19:182 Livsmedelsstrategins konkreta resultat

av *Magnus Oscarsson* (KD)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

§ 23 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 10 april

2018/19:518 Minskat bostadsbyggande

av *Lars Beckman* (M)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2018/19:519 Den svenska kronans ras

av *Lars Beckman* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2018/19:520 Planerad nedläggning av agronomprogrammet

av *Magnus Oscarsson* (KD)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2018/19:521 Vård till personer utan tillstånd

av *Lars Beckman* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2018/19:522 Rättvis postservice

av *Linus Sköld* (S)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2018/19:523 Säpos lista över kommuner som kan beröras av återvändare från IS

av *Roger Haddad* (L)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2018/19:524 Hållbart producerad palmolja

av *Anna Wallentheim* (S)

till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

Prot. 2018/19:77

11 april

§ 24 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 10 april

2018/19:459 Häktessituationen i Västerås

av *Pia Nilsson* (S)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2018/19:461 Effekterna av den nya postlagen

av *Mikael Larsson* (C)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2018/19:462 Rättegången mot Issa Amro

av *Yasmine Posio* (V)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2018/19:467 Mälardalens högskola

av *Pia Nilsson* (S)

till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

2018/19:463 Utvidgad arvsrätt för kusiner

av *Angelica Lundberg* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2018/19:464 Avgiftsbefriade elflyg

av *Mikael Eskilandersson* (SD)

till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2018/19:466 Tillträdesförbud till butiker

av *Mikael Eskilandersson* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2018/19:465 Åtgärder för god elevhälsa

av *Jörgen Grubb* (SD)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2018/19:468 Venezuela

av *Hans Wallmark* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2018/19:469 Bonus–malus-reglerna och den nya mätmetoden WLTP

av *Lars Beckman* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2018/19:470 Ändring i utlänningslagen

av *Elisabeth Björnsdotter Rahm* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2018/19:471 Jordskredssäkring

av *Jimmy Ståhl* (SD)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

Prot. 2018/19:77
11 april

2018/19:472 Ökat regelkrångel för företag i Sverige

av *Lars Beckman* (M)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2018/19:474 En rättssäker asylprocess

av *Lina Nordquist* (L)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2018/19:478 Den nya tobakslagen

av *Michael Anefur* (KD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2018/19:475 Svenska kraftnät

av *Mikael Larsson* (C)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2018/19:476 Flygets klimatpåverkan

av *Jessica Rosencrantz* (M)
till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2018/19:477 Utbyggnad av Arlanda

av *Jessika Roswall* (M)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2018/19:488 En parlamentarisk utredning om riksdagens anslag till kungahuset, de allmänna flaggdagarna och det offentliga belönings-systemet

av *Tobias Billström* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2018/19:483 Ersättning till personer med funktionsvariation

av *Lars Beckman* (M)
till statsrådet Annika Strandhäll (S)

2018/19:473 Avgifter för tandvård

av *Katarina Brännström* (M)
till statsrådet Annika Strandhäll (S)

§ 25 Kammaren åtskildes kl. 20.04.

Sammanträdet leddes

av talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.51,
av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.51,
av andre vice talmannen därefter till och med § 18 anf. 148 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med § 20 anf. 171 (delvis) och
av talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANNA ASPEGREN

/Olof Pilo

§ 1 Anmälan om ersättare	1
§ 2 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 3 Utökning av antalet suppleanter	1
§ 4 Val av extra suppleant	1
§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 6 Straffrättsliga frågor	2
Justitieutskottets betänkande 2018/19:JuU11	2
Anf. 1 GUSTAF LANTZ (S)	2
Anf. 2 JOHAN FORSSELL (M)	4
Anf. 3 TALMANNEN.....	6
Anf. 4 ADAM MARTTINEN (SD).....	6
Anf. 5 JONNY CATO HANSSON (C).....	8
Anf. 6 ADAM MARTTINEN (SD) replik	9
Anf. 7 JONNY CATO HANSSON (C) replik.....	10
Anf. 8 ADAM MARTTINEN (SD) replik	10
Anf. 9 JONNY CATO HANSSON (C) replik.....	10
Anf. 10 LINDA WESTERLUND SNECKER (V).....	11
Anf. 11 ANDREAS CARLSON (KD)	12
Anf. 12 JOHAN PEHRSON (L).....	14
Anf. 13 GUSTAF LANTZ (S)	16
(Beslut fattades under § 15.).....	16
§ 7 Våldsbrott och brottsoffer	16
Justitieutskottets betänkande 2018/19:JuU14.....	16
Anf. 14 CARINA ÖDEBRINK (S)	16
Anf. 15 LOUISE MEIJER (M).....	18
Anf. 16 KATJA NYBERG (SD)	20
Anf. 17 JONNY CATO HANSSON (C).....	21
Anf. 18 LINDA WESTERLUND SNECKER (V).....	23
Anf. 19 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD).....	24
Anf. 20 JUNO BLOM (L)	26
(forts. § 9).....	29
Ajournering	29
Återupptaget sammanträde	29
§ 8 Frågestund	29
Anf. 21 TREDJE VICE TALMANNEN	29
<i>Budgetanslaget till polisen</i>	29
Anf. 22 JOHAN FORSSELL (M)	29
Anf. 23 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	30
Anf. 24 JOHAN FORSSELL (M)	30
Anf. 25 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	30
<i>Åtgärder mot skuggsamhället och terrorismen</i>	30
Anf. 26 JONAS ANDERSSON i Skellefteå (SD).....	30
Anf. 27 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	31
Anf. 28 JONAS ANDERSSON i Skellefteå (SD).....	31
Anf. 29 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	31
<i>Företags rätt att överklaga domar</i>	31
Anf. 30 NIELS PAARUP-PETERSEN (C).....	31

Anf. 31 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	32
Anf. 32 NIELS PAARUP-PETERSEN (C)	32
Anf. 33 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	32
<i>Ojämslällheten i den akademiska världen.....</i>	<i>33</i>
Anf. 34 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	33
Anf. 35 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	33
Anf. 36 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	33
Anf. 37 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	33
<i>Återanställning av pensionerade poliser.....</i>	<i>34</i>
Anf. 38 ANDREAS CARLSON (KD).....	34
Anf. 39 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	34
Anf. 40 ANDREAS CARLSON (KD).....	35
Anf. 41 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	35
<i>Långsiktig myggbekämpning i nedre Dalälvsområdet</i>	<i>35</i>
Anf. 42 LINA NORDQUIST (L).....	35
Anf. 43 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	35
Anf. 44 LINA NORDQUIST (L).....	36
Anf. 45 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	36
<i>Lagförslag om straff för blåjussabotage</i>	<i>36</i>
Anf. 46 MARIA STRÖMKVIST (S).....	36
Anf. 47 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	36
Anf. 48 MARIA STRÖMKVIST (S).....	37
Anf. 49 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	37
<i>En stängning av kärnkraftverken och dess följder för elförsörjningen.....</i>	<i>37</i>
Anf. 50 CARL-OSKAR BOHLIN (M).....	37
Anf. 51 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	37
Anf. 52 CARL-OSKAR BOHLIN (M).....	38
Anf. 53 TREDJE VICE TALMANNEN.....	38
Anf. 54 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	38
<i>Prioriteringar i kulturbudgeten.....</i>	<i>38</i>
Anf. 55 LOTTA FINSTORP (M).....	38
Anf. 56 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	38
Anf. 57 LOTTA FINSTORP (M).....	39
Anf. 58 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	39
<i>Kostnaden för ett svenskt vinter-OS</i>	<i>39</i>
Anf. 59 ANGELIKA BENGTSSON (SD).....	39
Anf. 60 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	39
Anf. 61 ANGELIKA BENGTSSON (SD).....	40
Anf. 62 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	40
<i>En miljöbilsdefinition</i>	<i>40</i>
Anf. 63 RICKARD NORDIN (C).....	40

Anf. 64 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	40
Anf. 65 RICKARD NORDIN (C)	40
Anf. 66 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	41
<i>Regeringens kriminalpolitik</i>	41
Anf. 67 LINDA WESTERLUND SNECKER (V)	41
Anf. 68 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S)	41
Anf. 69 LINDA WESTERLUND SNECKER (V)	42
Anf. 70 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S)	42
<i>Resurserna till polisen och kriminalvården</i>	42
Anf. 71 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD)	42
Anf. 72 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S)	42
Anf. 73 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD)	43
Anf. 74 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S)	43
<i>Tillgängligheten till kulturverksamhet</i>	43
Anf. 75 LAWEN REDAR (S)	43
Anf. 76 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	44
Anf. 77 LAWEN REDAR (S)	44
Anf. 78 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	44
<i>Medel till forskningen</i>	44
Anf. 79 BETTY MALMBERG (M)	44
Anf. 80 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	45
Anf. 81 BETTY MALMBERG (M)	45
Anf. 82 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	45
<i>Myndigheters opartiskhet</i>	45
Anf. 83 MICHAEL RUBBESTAD (SD)	45
Anf. 84 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	46
Anf. 85 MICHAEL RUBBESTAD (SD)	46
Anf. 86 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	46
<i>Naturvårdsverkets bedömning av vargpopulationens storlek</i>	46
Anf. 87 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M)	46
Anf. 88 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	47
<i>Klimatlivet</i>	47
Anf. 89 MARTIN KINNUNEN (SD)	47
Anf. 90 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)	47
<i>Automatiserad positionering vid larmsamtal</i>	48
Anf. 91 HELÉNE BJÖRKLUND (S)	48
Anf. 92 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S)	48
<i>Immunitetslag för konst</i>	48
Anf. 93 ROLAND UTBULT (KD)	48
Anf. 94 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	49
<i>Åtgärder för att motverka avhopp från lärarutbildningen</i>	49
Anf. 95 JOHANNA RANTSI (M)	49
Anf. 96 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	49

<i>Löneskillnaden mellan högutbildade kvinnor och män</i>	49
Anf. 97 HILLEVI LARSSON (S).....	49
Anf. 98 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	50
<i>Statsbidrag för att hantera vattenbrist och torka</i>	50
Anf. 99 ALEXANDRA ANSTRELL (M)	50
Anf. 100 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	50
<i>Ett nytt tekniskt universitet i Mälardalen</i>	51
Anf. 101 ÅSA ERIKSSON (S)	51
Anf. 102 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	51
Anf. 103 TREDJE VICE TALMANNEN.....	51
§ 9 (forts. från § 7) Våldsbrott och brottsoffer (forts. JuU14).....	51
Anf. 104 HELENA VILHELMSSON (C)	51
(Beslut fattades under § 15.)	53
§ 10 Ett EU som skyddar: ett initiativ för att utsträcka Europeiska åklagarmyndighetens befogenheter till att även omfatta gränsöverskridande terroristbrott	53
Justitieutskottets utlåtande 2018/19:JuU19	53
Anf. 105 LOUISE MEIJER (M)	53
Anf. 106 ADAM MARTTINEN (SD)	54
Anf. 107 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD)	54
Anf. 108 JOHAN PEHRSON (L)	55
Anf. 109 ADAM MARTTINEN (SD) replik	56
Anf. 110 JOHAN PEHRSON (L) replik	56
Anf. 111 ADAM MARTTINEN (SD) replik	57
Anf. 112 JOHAN PEHRSON (L) replik	57
Anf. 113 JOAKIM SANDELL (S).....	58
Anf. 114 KATJA NYBERG (SD).....	58
(Beslut fattades under § 15.)	59
§ 11 Offentlighet, sekretess och integritet	59
Konstitutionsutskottets betänkande 2018/19:KU26	59
Anf. 115 MIA SYDOW MÖLLEBY (V).....	59
Anf. 116 BENGT ELIASSON (L)	60
(forts. § 17).....	61
Ajournering	61
Återupptaget sammanträde	61
§ 12 Beslut om ärende som slutdebatterats den 4 april	61
TU5 Infrastrukturfrågor.....	61
§ 13 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 9 april	64
SfU16 Migration och asylpolitik	64
SfU17 Anhöriginvandring.....	66
SfU18 Arbetskraftsinvandring	67
SfU19 Medborgarskap	68
SfU23 Avtal om social trygghet mellan Sverige och Filippinerna	69
§ 14 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 10 april	70
FöU7 Civilt försvar och krisberedskap	70
FöU8 Vissa frågor om Försvarsmaktens personal.....	71
CU7 Familjerätt.....	73
CU11 Bostadspolitik	74

§ 15 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	75
JuU11 Straffrättsliga frågor	75
JuU14 Våldsbrott och brottsoffer	78
JuU19 Ett EU som skyddar: ett initiativ för att utsträcka Europeiska åklagarmyndighetens befogenheter till att även omfatta gränsöverskridande terroristbrott.....	80
§ 16 Återrapportering från Europeiska rådets möte den 10 april	80
Anf. 117 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	80
Anf. 118 HELENA BOUVENG (M)	81
Anf. 119 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	82
Anf. 120 HELENA BOUVENG (M)	82
Anf. 121 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	83
Anf. 122 MARTIN KINNUNEN (SD)	83
Anf. 123 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	83
Anf. 124 MARTIN KINNUNEN (SD)	84
Anf. 125 ANNIKA QARLSSON (C).....	84
Anf. 126 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	84
Anf. 127 ANNIKA QARLSSON (C).....	85
Anf. 128 JENS HOLM (V).....	85
Anf. 129 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	85
Anf. 130 JENS HOLM (V).....	86
Anf. 131 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	86
Anf. 132 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	86
Anf. 133 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	87
Anf. 134 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	87
Anf. 135 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	88
Anf. 136 TINA ACKETOFT (L)	88
Anf. 137 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	88
Anf. 138 TINA ACKETOFT (L)	89
Anf. 139 ÅSA WESTLUND (S)	89
Anf. 140 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	89
Anf. 141 ÅSA WESTLUND (S)	90
Anf. 142 MARIA GARDFJELL (MP).....	90
Anf. 143 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	90
Anf. 144 MARIA GARDFJELL (MP).....	91
§ 17 (forts. från § 11) Offentlighet, sekretess och integritet (forts. KU26)	91
Anf. 145 IDA KARKIAINEN (S).....	91
Anf. 146 FREDRIK SCHULTE (M).....	93
(Beslut skulle fattas den 24 april.)	93
§ 18 Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)	94
Utrikesutskottets betänkande 2018/19:UU5	94
Anf. 147 JOHAN BÜSER (S)	94
Anf. 148 MARGARETA CEDERFELT (M)	96
Anf. 149 LARS THOMSSON (C)	98
Anf. 150 ROBERT HALEF (KD).....	99
(Beslut skulle fattas den 24 april.)	100

§ 19 Public service-frågor	100
Kulturutskottets betänkande 2018/19:KrU14.....	100
Anf. 151 VIKTOR WÄRNICK (M)	100
Anf. 152 ANGELIKA BENGTSSON (SD).....	102
Anf. 153 PER LODENIUS (C).....	104
Anf. 154 ROLAND UTBULT (KD).....	105
Anf. 155 LAWEN REDAR (S).....	107
Anf. 156 ANGELIKA BENGTSSON (SD) replik.....	109
Anf. 157 LAWEN REDAR (S) replik.....	109
Anf. 158 ANGELIKA BENGTSSON (SD) replik.....	109
Anf. 159 LAWEN REDAR (S) replik.....	110
Anf. 160 ANNA SIBINSKA (MP)	110
(Beslut skulle fattas den 24 april.).....	111
§ 20 Yrkestrafik och taxi.....	112
Trafikutskottets betänkande 2018/19:TU11	112
Anf. 161 SOFIA WESTERGREN (M)	112
Anf. 162 THOMAS MORELL (SD).....	113
Anf. 163 ANDERS ÅKESSON (C).....	116
Anf. 164 MAGNUS JACOBSSON (KD)	117
Anf. 165 HELENA GELLERMAN (L)	119
Anf. 166 TERES LINDBERG (S)	120
Anf. 167 THOMAS MORELL (SD) replik	123
Anf. 168 TERES LINDBERG (S) replik	124
Anf. 169 THOMAS MORELL (SD) replik	124
Anf. 170 TERES LINDBERG (S) replik	125
Anf. 171 EMMA BERGINGER (MP)	125
(Beslut skulle fattas den 24 april.).....	127
§ 21 Bordläggning.....	127
§ 22 Anmälan om interpellationer	128
§ 23 Anmälan om frågor för skriftliga svar	128
§ 24 Anmälan om skriftliga svar på frågor	129
§ 25 Kammaren åtskildes kl. 20.04.	130